Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op maandag 16 september 2024, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

---

Aanwezig zijn:
- dhr. L.A. de Lange, voorzitter;
- mw. M.M. Bellekom-Vogels, mw. S.K. Ettema-Walkate (tot 19.45 uur), mw. S.B. Everard, mw. D.C. van Deursen-van Gool (vanaf 19.45 uur), dhr. J.M. Gankema, dhr. H.J.M. Hendrickx, mw. S. Hibbert, mw. J.M. Hofman-de Raad, dhr. N.T.M. Klooster, dhr. R.R. Krabbendam, mw. I. van der Marel, dhr. H.W. Mulder (tot 19.45 uur), dhr. G.L.H. Nijman, dhr. B.G. Paulides, dhr. N.A. Pesman, mw. C.A. Rogge-Schneider, dhr. H. van Smirren, dhr. J.R. Stallinga (vanaf 19.45 uur), dhr. M.C. Stekelenburg, mw. S.M. Tirion-van der Goes, mw. P.A. Van Vliet-van Dijk, dhr. B.R. Wesselingh, mw. M.P. Wuite, leden van de raad;
- dhr. R. Bloemendaal, dhr. L.N.M. van Doeveren, dhr. L.W. Koetsier, dhr. R.A. Zoutendijk, wethouders;
- dhr. J. Kleinhesselink, raadsgriffier

Verhinderd: -

---

1. Opening vergadering en mededelingen

De **voorzitter**: Goedenavond allemaal. Hierbij open ik de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar. Hartelijk welkom allemaal, welkom aan de raadsleden. Fijn u allemaal na de zomer weer in goede gezondheid terug te zien. Hopelijk geladen en hopelijk heeft u genoten van het zomerreces. Welkom ook aan de leden van het college, de plaatsvervangend gemeentesecretaris aanwezig en natuurlijk al het publiek. Dat is toch altijd heel fijn. We hebben afgelopen zaterdag tijdens de Open Monumentendag gelukkig ook heel veel Wassenaarders kunnen vertellen hoe mooi het is als je op deze locatie kunt vergaderen met al die vertrekken, die doorlopen. De deur verderop is zelfs opengesteld en ik zie een grote belangstelling voor vanavond. Fijn dat u er bent, allen hier. Maar zeker ook bijzonder welkom aan alle mensen thuis en natuurlijk welkom aan de leden van de regionale en lokale media en we kenden tot voor kort Unity, maar inmiddels heet het Centraal+. En Centraal+ is vanavond hier aanwezig. Welkom allemaal na de zomer.
Het zal u zijn opgevallen dat u opeens een viertal beeldschermen voor u ziet. Dat is niet het beeldscherm van uw eigen laptop voor u, maar daar in het midden. Dat zal straks gebruikt worden voor de proef die we gaan starten rondom de spreektijden. Dus die zullen worden gebruikt en u zult straks als we bij de behandeling van de bespreekpunten zijn, daar de tijd zien verglijden, verstrijken, dus dat gaat allemaal bijgehouden worden. Daar hebben we hier Niels de Jong voor aanwezig in de hoek van de zaal, die dat allemaal in goede banen gaat leiden. Heel fijn dat je erbij bent vanavond. Stagiair ICT, maar je weet nog niet half wat een belangrijke klus dat is. Hartstikke fijn.
Dan is verder, dat zal u misschien ook zijn opgevallen, dit zomerreces ook ervoor gebruikt dat de timmerman hard aan de gang is geweest, want u ziet inmiddels weer een vergadertafel die helemaal netjes is, waarbij ook de delen van de spreekgestoelten er weer helemaal netjes bij staan. Het is zo netjes gedaan dat het alweer lijkt alsof het altijd zo was, maar dat is niet zo. Het ziet er echt heel veel netter uit dan het was. Het karton voor de voeten van de heer Hendrickx is verdwenen. Het is inmiddels een keurig stuk hout geworden. Bent u daar blij mee?

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, met een schaamlap ben ik altijd blij, maar waar ik vooral naar kijk, als u het over de timmerman heeft: voor het reces stoorde het mij al dat er vier lampen stuk zijn. Als u met zoveel trots vertelt over de timmerman die het verbeterd heeft, hoop ik dat de volgende keer de lampen ook vervangen zijn, zodat we hier alles weer kunnen lezen wat we graag willen lezen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Kijk, de volksvertegenwoordiging heeft altijd nog nadere wensen en zo is het. We gaan beginnen en we hebben geen afmeldingen ontvangen, geen berichten van verhindering. Dat klopt ook, want ik zie u allemaal. En er zijn mededelingen vanuit de raad. Zijn die er? Ik kijk nog even rond, dat is niet het geval, maar er zijn wel mededelingen vanuit het college, dus als de bodes het spreekgestoelte even naar binnen zouden willen rollen, dan nodig ik eerst wethouder Koetsier uit met een mededeling over Valkenhorst.

Wethouder **Koetsier**: Ja dank u, mijnheer de voorzitter. Afgelopen week zijn wij geïnformeerd door de Raad van State ten aanzien van de uitspraak over Valkenhorst, dat deze helaas nogmaals wordt uitgesteld. Ze hebben daar geen termijn aan gegeven. Bij dezen.

De **voorzitter**: Ik dank u wel, dan geef ik nu het woord aan wethouder Van Doeveren over de milieustraat.

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter, dank, een mededeling over de bedrijfsvoering die relevant is voor alle inwoners en ook voor de raad. De milieustraat gaat dicht op de dinsdag. Dat is de minst drukke dag. In ruil daarvoor gaat hij zaterdagmiddag, de drukste dag, helemaal open.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en ten slotte wethouder Zoutendijk over het burgerberaad.

Wethouder **Zoutendijk**: Ja dank u wel, voorzitter. Ik kan mededelen dat brieven aan de inwoners over het burgerberaad deze maand nog worden verstuurd, waarschijnlijk voor het eind van de maand. Dat gaat dus over 10.000 brieven van de 27.000 inwoners.

De **voorzitter**: Heel goed, een ieder kan de brievenbus in de gaten houden. Dan waren dat de mededelingen aan de zijde van het college. Dan wil ik er nog graag op wijzen, dat, zoals we dat ook al eerder hebben afgesproken met elkaar, maar dat geldt veel meer voor de publieke aanwezigheid, het gedeelte van de raad het gedeelte is waar het spreekgestoelte net werd weggereden, dat er mogelijkheid is om elkaar te ontmoeten in de Spiegelhal of andere delen van De Paauw, maar dat dit verder het gedeelte is van de raadzaal en dat u verder natuurlijk uw enthousiasme niet naar voren mag brengen door te applaudisseren of uw meningen te verkondigen. Dat kan alleen maar als u netjes vraagt om te mogen komen inspreken. Dat deden we voor de zomer ordelijk en het is de bedoeling dat we dat na de zomer voortzetten. Dan verder bij die spreektijdenregelingen, bij die werkwijze raad, hoort ook een strikte eindtijd en dat is 22.30 uur, dus met die strikte eindtijd gaan we ook om 22.15 uur bekijken hoe ver we zijn. Dan ga ik kijken naar hoe we, wat er eventueel nog ligt, maar hopelijk niets, op een of andere manier oplossen. Maar om 22.30 uur stopt deze vergadering. Mocht er een vervolg zijn, dan is de volgende avond waarop wordt voortgegaan, de woensdagavond. Dat is altijd de avond volgend op de raad, maar we hebben deze vergadering naar de maandag gezet omdat het morgen Prinsjesdag is, dus het lijkt ons een goed idee om dat dan naar de woensdagavond te zetten, maar ik neem aan dat u allemaal met mij gemotiveerd bent om er gewoon voor te zorgen dat we om 22.30 uur klaar zijn. Dan de heer Hendrickx. Dat levert meteen een punt op.

De heer **Hendrickx**: Ja, ik wist het even niet zeker meer. Maar de alwetende buurman die naast me zit had het snel tevoorschijn. De eindtijd is niet 22.30 uur. De eindtijd is 22.30 uur, plus inspreektijd. Dus het zal vanavond ietsje later worden, even voor de correctheid.

De **voorzitter**: Vijf minuten om precies te zijn, want we hebben één inspreker. Goed. Dan een punt waar even rust en reflectie ook het juiste is. Er zijn namelijk in de afgelopen periode een tweetal oud-raadsleden overleden. De heer Schelhaas die raadslid was in die periode 1978-1982. Dat was een tijd dat er nog een voorloper was van het CDA en in de periode 1986-1994 toen hij raadslid was namens het CDA.
De heer Speelman is ook overleden. Die was raadslid in de periode 1979-1986 voor het CDA. We hebben namens u de condoleances overgebracht aan de familie, maar ik vond het toch wel gepast om even stil te staan bij een tweetal volksvertegenwoordigers die in het verleden, net zoals u, het werk hebben gedaan voor Wassenaar. Ik dank u wel.

2. Toelating raadsleden

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar het compleet maken van de gemeenteraad, want deze zomer hebben mevrouw Ettema-Walkate en de heer Mulder aangegeven te stoppen met het raadswerk. Dan is het ook altijd weer nodig dat de 21 stoelen worden gevuld. Dat gaat ook gebeuren, als het allemaal goed gaat. Dat gaat namelijk over het toelaten van de raadsleden, namelijk de heer Stallinga en mevrouw Van Deursen-van Gool. Daarom geef ik heel graag het woord aan de voorzitter van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven, mevrouw Bellekom-Vogels.

Mevrouw **Bellekom**: Dank u wel, voorzitter. De Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven heeft op grond van artikel 5 van het Reglement van orde gemeenteraad Wassenaar 2018 en het vermelde in artikel W-1 van de Kieswet onderzoek gedaan naar de geloofsbrieven en de verdere bij de Kieswet gevorderde stukken, ingezonden door de op 2 september 2024, respectievelijk 24 augustus 2024 benoemde volgende personen: de heer J.L. Stallinga en mevrouw D.C. van Deursen-van Gool. De commissie rapporteert aan de raad dat zij de bovengenoemde bescheiden in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de benoemden aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoen. De commissie adviseert tot toelating van bovengenoemde personen tot lid van de gemeenteraad van Wassenaar. De commissie bestond uit mevrouw Van der Marel, de heer Van Smirren, mevrouw Hibbert, de heer Klooster, mevrouw Wuite en mijzelf. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de voorzitter en daarmee ook de hele Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven. Fijn, en dan is het voorliggende besluit: 1. De heer J.R. Stallinga toe te laten als lid van de raad. 2. Mevrouw D.C. van Deursen-van Gool toe te laten als lid van de raad. Kunnen we dat per acclamatie besluiten? Dat is het geval. Hierbij besloten. Dan zou ik graag aan mevrouw Ettema-Walkate en de heer Mulder willen vragen of zij hun plek op de publieke tribune zouden willen innemen en dan zou ik de heer Stallinga en mevrouw Van Deursen naar voren willen vragen om voor mij te gaan staan. En dan zou ik eenieder willen vragen om, voor zover dat mogelijk is, te gaan staan. Iedereen is in positie, zie ik? Dan ga ik de eed om tot raadslid te worden beëdigd voorlezen en ik kijk u zo aan. Als u dan zou willen antwoorden met 'zo waarlijk helpe mij God Almachtig', met twee vingers in de lucht, dan ronden we de eed helemaal netjes af.
'Ik zweer dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als raadslid naar eer en geweten zal vervullen.'

Mevrouw **Van Deursen-van Gool**: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!'

De heer **Stallinga**: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!'

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan wil ik u van harte feliciteren met de installatie tot raadslid van de gemeenteraad van Wassenaar. (Applaus) Daar horen bloemen bij, natuurlijk. Dan mogen jullie je plek gaan opzoeken, daar zie ik inmiddels al een bordje 'de heer Stallinga' en 'mevrouw Van Deursen' staan.
Dames en heren, waar twee raadsleden nieuw zijn begonnen en een plek hebben gevonden, zijn er ook twee raadsleden die afscheid nemen en daar wil ik toch graag bij stilstaan. Van de zomer ontving ik een brief van Saskia Ettema-Walkate. Saskia, jij gaf aan de raad te gaan verlaten. In de afgelopen periode hebben we veelvuldig en plezierig contact met elkaar gehad en dit besluit verraste mij dan ook niet helemaal. Het is geen lichtzinnig besluit geweest voor jou om deze keuze te maken en dat snap ik ook heel goed, want in de afgelopen jaren – je bent lid van deze gemeenteraad sinds 30 maart 2022 – heb jij heel nadrukkelijk altijd je ingezet voor een grote verantwoordelijkheid die jij voelt dat het goed gaat met ons dorp. De inzet voor Wassenaar, en daar was je al langer mee bezig in tal van maatschappelijke functies die jij zo in de loop der jaren vervulde, de belangen van Wassenaar, die stonden voorop. Dat tekende ook jouw grote betrokkenheid. Als je raadslid bent, ben je natuurlijk ook druk met voor elkaar krijgen al die dossiers behandeld te krijgen. de spreekteksten voor te bereiden, de commissievergaderingen te doen, de raden voor te bereiden. Je hebt ook raadsleden die zeggen 'als er extra klussen zijn, kom maar op, dat ga ik doen'. Jij was er zo eentje die dat deed. Zo was je lid van de Werkgeverscommissie, hartstikke van belang, zodat onze griffie ook op een groep mensen kan rekenen onder leiding van Henri van Smirren, waarmee goed werkgeverschap aan de griffie gegeven kan worden. Daar heb jij ook in de afgelopen periode een bijdrage aan geleverd, maar zeker ook als voorzitter van de subcommissie Planning en Control, een commissie die altijd dingen doet in stilte, maar wel belangrijk is om dat voor elkaar te krijgen. Daarmee was je ook lid van de klankbordgroep van de Rekenkamercommissie, zaken die erbij kwamen, maar waarvan jij wel zei 'die vul ik in'. Dat is van belang, dat die vacatures ook ingevuld worden, want de raad vorm je met elkaar. Zeker al die functies. Vanavond hebben we ook weer een hernieuwde invulling van een functie van een voorzitter voor de raadscommissies. Het is zaak dat die zaken gevuld worden. Verder heb jij in jouw raadswerk in de afgelopen jaren blijk gegeven van je betrokkenheid bij Wassenaar en dat laten doorklinken in jouw politieke bijdragen, waarbij voorop stond dat jij het heel erg belangrijk vond dat er ook aandacht besteed werd aan al die zaken die worden gerealiseerd, dat we daar op een goede manier over communiceren richting de inwoners van Wassenaar. Er is ook nog een heuse motie bij de begroting over aangenomen om nog een keer te benadrukken hoe belangrijk het is dat er voortgang komt op die projecten. Ja, en dan zit je altijd denken, waar komt dat nou uit voort? Dat is, denk ik, dan toch wel een rode draad geweest in jouw raadswerk, waarbij je het steeds heel erg belangrijk vond om mensen erbij te betrekken. Je gaf dat ook geregeld aan. 'Ja, ik sprak diegene op straat, hoorde dat', en probeerde dat op die manier ook als volksvertegenwoordiger hier weer terug te brengen in deze raadzaal. Dat is wat jou betreft een raadzaal waar je ordelijk met elkaar vergadert, waarbij je op een respectvolle wijze je belangrijke werk als raadslid doet. Als je vond dat dat niet het geval was, dan was jij ook vaak degene die aangaf hoe jij daar op dat moment in zat, wat jouw insteek was. Dat is, denk ik, alleen maar te prijzen, want de raad zijn we met elkaar, vormen we ook met elkaar en het is ook van belang dat je elkaar daar ook scherp op houdt.

Maar goed, je hebt de keuze gemaakt om het raadswerk nu te stoppen. Je hebt in je brief ook de overwegingen die daarvoor zijn, aangegeven, maar, zo heb ik het ook wel ervaren, het is volgens mij wel een reis geweest die in ieder geval het nodige heeft gebracht. Ik gun je ook zeer dat je met al deze ervaringen vooral in de komende jaren weer doorgaat om op een andere manier dan misschien hier, door het zijn van volksvertegenwoordiger, ervoor te zorgen dat je in Wassenaar, in maatschappelijk Wassenaar, waar we heel veel mensen nodig hebben om dat met elkaar te doen, ook weer een rol pakt en je bijdrage daaraan zult leveren. Het ga je goed. Ik wil je danken voor jouw inzet in de afgelopen periode. Daar hoort de karaf met de glazen bij en de bloemen. Die ga ik jou uitreiken. Zo is het. (Applaus)
Ja, het spreekgestoelte wordt al naar voren gerold en Saskia, jij hebt aangegeven nog iets te willen zeggen. Dus aan jou het laatste woord.

Mevrouw **Ettema**: Dank u wel, voorzitter. Dank voor uw mooie woorden. Die doen mij goed. Geachte voorzitter, beste raadsleden, geacht college, beste dorpsgenoten en lieve familie en vrienden. Het is even wennen om bij deze microfoon te staan. Het doet mij denken aan de keren dat ik, voor mijn raadslidmaatschap, als inwoner hier kwam inspreken. De eerste keer was in februari 2014.
Voorzitter, allereerst wil ik Jan Stallinga feliciteren die nu net benoemd is als raadslid voor het CDA. Ik ben erg blij dat juist hij de CDA-fractie gaat versterken met zijn uitgebreide maatschappelijke ervaring in Wassenaar. Als voorzitter van de Oranjevereniging stond hij al zij aan zij met u, onze burgemeester, de afgelopen jaren op Koningsdag. Nu, in de raad, gaat hij zich vanuit een andere rol inzetten voor ons dorp. Wie kent hem niet? Veel succes wens ik de CDA-fractie toe. Verder wil ik op deze plaats iedereen hartelijk danken met wie ik heb samengewerkt in de afgelopen jaren. Zowel u, raadsleden, alsook onze griffie. Met een uitdrukkelijk compliment vanaf deze plaats voor Jaap Kleinhesselink, Nina Keltjens en Martijn Wensveen, die ik hier graag in de spotlight zet. Ook de ambtelijke organisatie zet ik graag in het zonnetje. Waardering en dank voor al het werk dat verricht wordt om Wassenaar leefbaar te houden van achter de schermen. Letterlijk, hier nu.
Eerder dan ik had voorzien, neem ik afscheid van de raad en daarmee ook van de extra activiteiten die ik op mij heb genomen. Zo zei onze voorzitter al dat ik voorzitter was van de subcommissie Planning en Control en lid van de Werkgeverscommissie. Ik heb twee keer ook plaatsgehad in de commissie Integriteit vanwege de benoeming van wethouders en twee keer nam ik deel aan de Vertrouwenscommissie. Het doet mij wel wat. U mag dat best weten. Hoe kijk ik terug op mijn raadslidmaatschap? Met een ongelooflijk positief gevoel en met een enorme voldoening. Volksvertegenwoordiger zijn in onze mooie gemeente is een grote eer. Ik dank al mijn kiezers uit de grond van mijn hart dat zij mij het vertrouwen hebben geschonken om deze rol te mogen vervullen. Dankzij hen heb ik voor alle Wassenaarders een bijdrage kunnen leveren en wat een plezier heb ik gehad om mij in te zetten voor u allemaal. Voor mij specifiek was het meedoen aan de coalitieonderhandelingen een proces waarbij ik een concrete bijdrage kon leveren aan plannen die voor mijn dorpsgenoten nodig zijn om Wassenaar leefbaar te houden. Daarnaast heb ik kunnen bijdragen aan het nemen van concrete en zorgvuldige besluiten vanuit de raad en dat is een hele hoeveelheid. De sporthal, woningbouw, scholenbouw, de dorpskern versterken en besluiten over degelijke financiële beleidsvoering, om er maar een paar te noemen. Verheugd ben ik, dat ik ook mijn stem heb gegeven aan de kadernota, omdat het als basis dient voor de komende begroting. Trots ben ik dat mijn moties over recycling van afval en een betere gemeentelijke informatie in De Wassenaarse Krant zijn aangenomen en uitgevoerd. U had het er al even over, voorzitter, onze inwoners verdienen zorgvuldige en tijdige informatie over gemeentelijke projecten. Zoals u van mij gewend bent, benadruk ik hier dan nu een allerlaatste keer dat de bestuurskracht sterk is door het nemen van besluiten. Besluiten die zorgen voor voorzieningen voor onze inwoners. Een sterke bestuurskracht is de basis van zelfstandig blijven van onze gemeente en de bestuurskracht is sterk. Het gaat ons goed hier in Wassenaar, zeker vergeleken bij andere gemeenten die erg veel moeite hebben om het hoofd boven water te houden. Wij mogen trots zijn op wat wij vanuit de raad hebben bereikt.
U weet van mij dat ik mij sterk maak voor integriteit en voor een bestuurscultuur waarbij wij elkaar respecteren, dat ik sta voor normen en waarden en die ook uitdraag. Ik ben er stellig van overtuigd dat wij als samenleving hechter worden en wij meer begrip krijgen voor elkaar als wij deze normen en waarden in acht nemen. U weet ook van mij dat ik een optimistisch en hoopvol mens ben en dus zal blijven strijden voor deze normen en waarden. Daarnaast ben ik een verbinder in hart en nieren en ik geloof dat wij alleen samen met elkaar vooruit kunnen komen om resultaten te boeken, zowel in het nemen van besluiten, als in hoe wij met elkaar omgaan. Ik kijk terug in dankbaarheid dat ik getest werd op mijn normen en waarden. 'Kan ik mezelf nog in de spiegel aankijken?' is de vraag die ik mij iedere avond stel. Ik merkte dat het zo klip-en-klaar was en dat ik helder zag hoe mijn beslissing moest zijn. Ik sta voor mijn waarden en ik ben dankbaar dat ik mijzelf in de spiegel kan blijven aankijken. Mijn worsteling bij het nemen van de beslissing zat vooral in de vraag 'hoe kan ik mijn kiezers en dorpsgenoten recht in de ogen blijven aankijken'? Ik hoop u op deze plaats vanavond het gevoel te geven dat ik daaraan heb voldaan. U weet mij te vinden voor

het drinken van een kopje koffie. Mijn drijfveer om mij in te zetten voor het algemeen belang kost veel tijd, heel veel tijd. Mijn gezin heeft dat vooral gemerkt en dat realiseer ik mij heel goed. Ze zitten daarachter. Wel voelde ik mij vanaf het begin volledig gesteund door mijn gezin. Ik wil graag Tjeppe, mijn man, en Sabine, Frederieke en Alexandra, onze drie dochters, daarvoor hartelijk danken. Ook mijn moeder dank ik voor haar eindeloze steun. Ook praktische steun, zoals het extra bijspringen om er thuis te zijn voor onze dochters. Mijn vader zei altijd 'op het hoogtepunt weggaan'. Als je het naar je zin hebt op een feestje, waarom zou je dan weggaan? Nu zie ik dat hij een punt had. Ik ga nu weg. Voor mij is het feest voorbij en lieve mensen, ik heb genoten. Vanaf deze plek dank ik mijn dorpsgenoten voor de hartelijke steun die ik de afgelopen weken van hen heb ontvangen en dank ik diegenen die hier vanavond speciaal voor mij naar de raadzaal zijn gekomen. Het doet mij erg goed. Met als laatste een woord van grote dank aan de voorzitter van de raad en onze burgemeester wens ik u als raad veel succes en wijsheid toe. Je inzetten voor elkaar is het mooiste dat er is.

De **voorzitter**: Dank voor deze laatste woorden. Dan richt ik mij nu graag tot Hans Mulder. Raadslid vanaf 19 maart 2018, maar daarvoor natuurlijk ook al actief als commissielid en actief geweest als raadslid. Het mooie is, dat net zoals bij mevrouw Ettema, ook u zo iemand bent die altijd zegt, als er iets te doen is voor het geheel, 'kom maar op, ik steek mijn handen uit de mouwen en ik ga ermee aan de gang'. Dat is mooi, want dat maakt ook dat het raadswerk wordt gedaan met elkaar en wordt ingevuld. Dat geldt zeker voor jouw enorme rol, naast de dossiers die jij hebt gedaan, in de loop der jaren, ook als commissievoorzitter. Commissievoorzitter van de commissie Fysiek, het fysieke domein, waarbij jij op een aangename, prettige wijze de maandagavonden in goede banen wist te leiden. En, maar dat weten we allemaal hier als ingewijden, die commissie Fysiek is wel een commissie waar je wel mag voorzitten, want daar wordt bij tijd en wijle best wat van de voorzitter gevraagd. Op rustige toon werden zaken aangehoord, maar werd er uiteindelijk ook voor gezorgd dat de onderwerpen besproken werden. Dat heb je met verve gedaan. Zo had je ook een actieve bijdrage in de Agendacommissie waar we elke maand – we hadden er vandaag weer eentje – weer de nieuwe ronde die eraan komt met elkaar bespreken. Dank daarvoor. Daarnaast nog zoiets. Het voorzitterschap van de werkgroep Valkenburg. Die noemen we nog steeds Valkenburg, inmiddels is het natuurlijk bekend onder Valkenhorst. Ook heb je je de vorige raadsperiode ingezet voor dit dossier, omdat het vanuit de raad belangrijk gevonden werd om ook naast de reguliere commissies een dusdanig belangrijke gebiedsontwikkeling zo dichtbij Wassenaar op een goede manier met elkaar te bespreken. Dat heb je met verve gedaan en in die zin heb je ook, denk ik, altijd op het Valkenburgdossier een heldere lijn vertolkt ook richting de raad. Dat gold natuurlijk voor meer ruimtelijke dossiers. Het interessante is altijd, en ik denk dat daarmee een tekenend raadslidmaatschap zichtbaar wordt, is er nu één onderwerp waarvan je als raadslid echt kunt zeggen 'daar heb ik het verschil gemaakt?' Ik weet niet hoe het u vergaat, maar op het moment dat je gewoon de afvalzak in die grijze bak gooit, ongescheiden, waar we nog een paar jaar geleden plastic apart deden in allerlei bakjes, maar waar je nu gewoon die zak pakt en die daarin stopt, moet ik toch altijd een beetje aan Hans Mulder denken, want als er nu één iemand was die een fervent voorstander was van de nascheiding, dan was het Hans Mulder wel. Ik vind het altijd wel mooi, als je bij volksvertegenwoordigers ziet dat je van iets zeer overtuigd kunt zijn, maar dat je dat ook hebt laten zien door daar een nauwgezette strategie, een plan op te hebben en dat ook keer op keer maar weer aan de orde te brengen – en er kwam altijd wel weer een nieuw onderzoek waaruit bleek dat dit toch echt heel verstandig was om te gaan doen – zodat uiteindelijk deze gemeenteraad heeft gezegd 'wij kiezen voor nascheiding'. Inmiddels zie je dat steeds meer gemeenten dat gaan doen. We zijn in die zin een koploper op dat gebied geworden, maar daar heb jij als raadslid volgens mij, door je permanente aandacht voor dit onderwerp mensen meegekregen en er uiteindelijk voor gezorgd dat die nascheiding hier is gerealiseerd. Dat is knap, want ik vind dat je als raadslid op die manier natuurlijk ook echt een bijdrage kunt leveren, een stempel kunt drukken. En in dezen staat die stempel heel nadrukkelijk op jouw naam. Dan kregen wij van de zomer bericht dat je stopt als raadslid. Het trof mij daarin wel dat je daarin aangaf dat een van de redenen ook is dat het voor jouw gezondheid gewoon heel erg goed is dat je stopt met het raadslidmaatschap en dat je naar betere oorden gaat, in ieder geval qua klimaat, de Spaanse zon die in het vooruitzicht ligt. Dan kom je er eigenlijk achter als je daar dan eens met elkaar over doorpraat, hoe je eigenlijk in de afgelopen jaren heel knap daar gewoon doorheen bent gegaan. Dat tekent jou ook weer, dat je jouw soms wat ingewikkelde gezondheid niet in de weg hebt laten staan en dat je je oppepte voor deze vergaderingen en er gewoon stond. Eerlijk gezegd, we merkten helemaal niet aan jou dat dat heel veel kracht en energie kostte, maar de volgende dag merkte jij dat wel. Dat heb jij over gehad voor jouw rol hier. Dan vind ik het een heel stoer besluit, dat je op een gegeven moment zegt 'ik kies voor iets anders. Ik ga met mijn gezin naar Spanje toe, een nieuwe toekomst tegemoet.' Ik kan wel zeggen, ik ben wel licht jaloers want ik weet van de streek waar jullie naartoe gaan hoe ongelooflijk fijn je daar kunt fietsen. Maar goed, ik weet je te vinden. Ik hoop ook dat jullie droom zal uitkomen om daar een nieuw bestaan op te bouwen. Ik hoop ook dat wat we altijd roepen over

de huizenmarkt in Wassenaar en de aantrekkelijkheid waarover we het altijd hebben, over die fijne gemeente en dat het ontzettend mooi is en dat je hier vooral huizen moet kopen, in de komende weken dan ook maar waarheid wordt, zodat jullie ook daadwerkelijk richting de Spaanse zon kunnen. Hans, ik wil jou danken en daarmee ook jouw gezin heel veel succes wensen met dit avontuur en danken voor hetgeen jij over die geruime tijd hebt gedaan. Ik denk dat we met jou een ervaren raadslid gaan verliezen, dus weer een grote last op de schouders van de 21 raadsleden om dat gat in te vullen. Bedankt voor jouw inzet voor Wassenaar, het ga je goed. Het spreekgestoelte wordt klaargezet. Dan is nu het woord aan Hans Mulder.

De heer **Mulder**: Voorzitter, voor het laatst dank ik u voor het woord, maar ook voor de mooie woorden die u zojuist heeft uitgesproken. Dat doet mij ook goed. Na ruim tien jaar is het goed zo. Met veel enthousiasme en plezier kijk ik terug op de afgelopen jaren. Het is heel bijzonder en leuk om op deze manier bezig te zijn met je eigen gemeenschap en te zien wat er allemaal gebeurt in de gemeente. Als commissielid begonnen en het is jammer dat je dan nog niet de ervaring hebt die je hebt na tien jaar, want als groentje weet je eigenlijk nog niets. Terugkijkend heb ik er spijt van dat ik toen niet meer mijn best heb gedaan om andere mensen te leren kennen. En nu, na tien jaar besef ik hoe belangrijk commissieleden zijn. Daar wordt vaak niet zo bij stilgestaan, maar ik heb heel veel waardering voor onze commissieleden. Dan zijn er natuurlijk ook heftige tijden geweest en ik wil graag de VVD bedanken voor het vertrouwen na de breuk en de manier waarop de fractie en de vorige coalitie om is gegaan met mij, maar ook met ons. Dit was zeker niet vanzelfsprekend en ik ben blij dat de VVD mij en Gisela heeft geaccepteerd. Wat volgde was voor mij ongekend. Naast de kennis en ervaring van de raadsleden, was er ook een hele organisatie voor trainingen, seminars, kennisplatforms. Dit heeft mij erg verrijkt en ik ben dan ook de Wassenaarse VVD erg dankbaar voor het geven van deze kansen, waarna ik ook nog een plek kreeg op de lijst. Ook met de huidige VVD-fractie hebben we het heel erg leuk. Ik weet zeker dat ik jullie ga missen. Dan wil ik graag benoemen dat je politiek best veel meemaakt in ruim tien jaar. Ik dacht, ik ga er eens even over nadenken: vier burgemeesters, vijf colleges, drie griffiers. Dat geeft al aan dat Wassenaar veel heeft meegemaakt. Ik ben dan ook heel blij dat we nu een zeer goede en prettige burgemeester hebben die Wassenaar in rustig vaarwater kan houden. Graag bedank ik ook de ambtelijke organisatie en de griffie en de bodes. Ze hebben er altijd voor gezorgd dat ik mijn werk kon doen en dat het hier prettig vertoeven was in Raadhuis De Paauw, maar ook extern. Een goede voorbereiding is belangrijk en daar staan zij voor. Als laatste heb ik natuurlijk zelf ook veel meegemaakt en daarom wil ik graag mijn trouwe fanclub bedanken. De appjes na de vergaderingen heb ik altijd enorm gewaardeerd en natuurlijk mijn vrouw Gisela, met wie ik het raads- en commissiewerk ruim acht jaar heb gedaan. Neem van mij aan, dit is roofbouw plegen op je gezin en ik zou het niemand aanraden. Echter, in ons geval kijk ik er toch met heel veel plezier op terug. Het heeft ook voor begrip gezorgd de laatste 2,5 jaar aangezien zij weet wat het inhoudt. Dankjewel schat, voor al je steun. Wie ik zeker niet wil vergeten - ik moet zeggen, tijdens het interview was het ook heel lastig – de kinderen. Mijn kinderen hebben er altijd voor gezorgd dat ik gemotiveerd kon blijven voor de taken en de vergaderingen want zij zijn de toekomst. Uiteraard komt dit met een prijs, want vele momenten heb ik ook gemist. Sommige voorleesboeken ken ik maar voor de helft en sommige ken ik zelfs helemaal niet. Ook de vele oppassen zal ik niet snel vergeten. De voorraden M&M's en chips en soms kwam je om 01.30 uur thuis na de vergadering en daar lag de oppas te slapen en zaten de kinderen film te kijken of hadden ze hun kleren nog aan en hun staartjes nog in als we thuis kwamen. Dan is het nu tijd voor nieuwe avonturen. We zijn voornemens om een nieuw hoofdstuk te openen en een leven op te bouwen in Spanje. Helaas weten wij ook nog niet precies wanneer het allemaal gaat gebeuren, maar een aantal van de raadsleden heeft aangegeven graag op de hoogte te blijven. Dus wie weet hoort u het snel. Dan is het tijd om af te ronden voorzitter, want u moet verder met de vergadering, dus nog een laatste kritische noot. Neem elkaar niet continu de maat. Discussiëren is goed, maar zorg ervoor dat de commissaris van de Koning geen argumenten krijgt om in te grijpen. U zit hier allemaal gekozen op eigen titel, dus zorg ervoor dat u uzelf in de spiegel kunt aankijken. Doe het voor Wassenaar, de Wassenaarders van nu en in de toekomst en natuurlijk alle bezoekers van Wassenaar. Dank u wel. Ik blijf u volgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zoals de heer Mulder aangaf, gaan we snel door met het volgende onderwerp.

3. Ontslag en benoeming commissielid

De **voorzitter**: Dat is namelijk agendapunt 3. Ontslag en benoeming van een commissielid. Want de raad is nu inmiddels weer compleet, maar we hebben ook een nieuw commissielid voor de fractie van Hart voor Wassenaar, te weten mevrouw Westgeest. Zij neemt de plaats in van de heer Kienstra. Het besluit dat voorligt, is de heer J.G.C. Kienstra per 21 juli 2024 ontslag te verlenen als commissielid van de raad van Wassenaar. Kunt u daarmee akkoord gaan? Dat is het geval. Dan

besluiten we dat bij dezen. De heer Kienstra heeft inmiddels al onze bloemen gekregen en de dankwoorden die daarbij horen. Dan gaan we over naar de benoeming van een commissielid. Ik wil graag het nieuwe commissielid, dat is formeel – en dat is altijd wat verwarrend, maar onze administratie is nu eenmaal formeel – mevrouw P.C.J.M. Kruikemeijer-Westgeest, maar wij geven uw naam gewoon aan als mevrouw Westgeest, naar voren vragen. Nee, we gaan eerst naar de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven. Dus mevrouw Bellekom, mevrouw Bellekom-Vogels over de bevindingen.

Mevrouw **Bellekom**: Dank u wel, voorzitter. De Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven heeft op grond van artikel 5 van het Reglement van Orde gemeenteraad Wassenaar 2018 en het vermelde in artikel W-1 van de Kieswet onderzoek gedaan naar de geloofsbrieven en de verdere bij de Kiesraad gevorderde stukken ingezonden op 28 juli 2024 door de volgende persoon: mevrouw P.C.J.M. Kruikemeijer-Westgeest. De commissie rapporteert aan de raad dat zij de bovengenoemde bescheiden in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de bovengenoemde persoon aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De commissie adviseert bovengenoemde persoon te benoemen tot commissielid van de gemeenteraad van Wassenaar. De commissie bestond uit mevrouw Van der Marel, de heer Van Smirren, mevrouw Hibbert, de heer Klooster, mevrouw Wuite en mijzelf. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Fijn dat dat ook allemaal goed bevonden is. Dan ligt het besluit mevrouw P.C.J.M. Kruikemeijer-Westgeest te benoemen tot lid van de door de raad bij besluit van 30 maart 2022 ingestelde raadscommissies voor. Kunnen we daar bij acclamatie mee akkoord gaan? Dat is het geval. Bij dezen besloten. Dan zou ik mevrouw Westgeest graag willen vragen om naar voren te komen en vraag ik, voor zover het gaat, eenieder te gaan staan. Dan ga ik de tekst voor de eed van het commissielid voorlezen en als u dan straks zou willen antwoorden met 'zo waarlijk helpe mij God Almachtig!' met de twee vingers in de lucht, dan ronden we hem helemaal netjes af.
'Ik zweer dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.'

Mevrouw **Westgeest**: 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!'

De **voorzitter**: Dan wil ik u van harte feliciteren met het commissielidmaatschap. Daar hebben wij bloemen bij. Nu kan ik mij voorstellen na al deze wisselingen dat een aantal mensen op de publieke tribune denkt 'ga ik nou de hele avond de raadsvergadering volgen of niet?' Als dat niet het geval is, is dat niet erg, dus ik wil voorstellen dat we voor drie minuten schorsen, zodat er gefeliciteerd kan worden, maar over drie minuten gaan we weer verder. Hierbij schors ik de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij heropen ik de vergadering van de raad van Wassenaar.

4. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: We komen bij het belangrijke punt, namelijk de vaststelling van de agenda. En daar is een tweetal agenderingsverzoeken aangekondigd. De heer Hendrickx?

De heer **Hendrickx**: Ervaring leert dat wanneer mensen hier de zaal verlaten, ze zich verplaatsen naar hiernaast en daar is het allemaal gezellig, zodat wij moeilijk kunnen vergaderen. Dus zou u misschien kunnen regelen dat men zich wat verder van de zaal hiernaast verplaatst? Dank u.

De **voorzitter**: Daar is al aandacht voor gevraagd, heb ik begrepen, dus daar is al op geanticipeerd. Er is een tweetal agenderingsverzoeken aangekondigd. Eentje eerst, maar ik zie de heer Gankema al staan. De heer Gankema over renovatie De Paauw.

De heer **Gankema**: Ja dank u, voorzitter, inderdaad. Ik heb verzocht om de renovatie van De Paauw op de agenda vanavond te laten zetten. De directe aanleiding vormen de documenten die wij hebben ontvangen waarin stond dat er een tweede raming is gemaakt waaruit zou blijken dat de kosten daarvoor met ongeveer 30% zouden stijgen. Dat is één. En twee, ik geloof dat er maar drie raadsleden zijn geweest die voor het besluit hebben kunnen stemmen om te gaan renoveren. Het is een heel complex besluit en daar komen we straks nog wel op, maar het is sowieso, denk ik,

goed als wij hier als raad in de nieuwe samenstelling een keertje debatteren over 'waarop sturen wij eigenlijk op dit dossier?' Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat is een concreet verzoek om vanavond de renovatie van De Paauw te bespreken. Is er nog behoefte aan nadere toelichting of gaan we dat gewoon toevoegen aan de agenda? Dat is het geval. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Wij willen graag de indieners van het agenderingsverzoek de mogelijkheid geven om het even toe te lichten. Dan hebben wij in ieder geval de behoefte om nog heel even kort te schorsen erover.

De **voorzitter**: Ja, dat is de reden waarom het schriftelijk is verstrekt en bij de actualisatie. Dus ik ging ervanuit dat dat allemaal in het voorwerk was gedaan. Als u wilt schorsen om nog te beraadslagen, mag dat natuurlijk hè. Ik sta schorsing altijd gewoon toe. Dat wilt u? De aanleiding is net door de heer Gankema nog een keer toegelicht en staat op schrift, dus daar valt volgens mij niet zo heel veel meer aan te doen. U heeft nog een behoefte aan schorsing. Wat is kort? Drie minuten. Dan schors ik de vergadering voor drie minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Goed, hierbij heropen ik de vergadering en ik zou graag aan de heer Pesman willen vragen of de schorsing nog iets heeft opgeleverd wat betreft de standbepaling van de fractie van Hart voor Wassenaar. De heer Pesman, aan u. De heer Pesman, u heeft om een schorsing gevraagd. Ik hoor graag of de schorsing nog iets bijzonders heeft opgeleverd en anders wil ik het voorstel doen om het punt te agenderen voor vanavond. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel. We zouden in ieder geval wel in stemming willen brengen of het voorstel over De Paauw op de agenda komt ja of nee.

De **voorzitter**: Dan doe ik hierbij het ordevoorstel vanavond het agendaverzoek van de heer Gankema over renovatie De Paauw te bespreken. Wie is ervoor? Dat zijn alle aanwezigen, een unanieme gemeenteraad. Bij deze agenderen we dat en dat wordt agendapunt 9. Dan is er een agenderingsverzoek, zowel gedaan door mevrouw Hofman-de Raad als mevrouw Van Vliet-van Dijk over Duindigt. Mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman:** Ja dank u wel, voorzitter. Wij zouden inderdaad graag over Duindigt willen praten omdat wij ons zorgen maken over de ontwikkelingen aldaar die zich in rap tempo ontwikkelen. De Raadsinformatiebrief 95 heeft ons geen informatie gegeven die wij nodig hebben om te weten wat er gaande is. Wij maken ons zorgen, met name over financiën en dergelijke. Dus dat zouden we graag willen bespreken in de raad.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Vliet.

Mevrouw **Van Vliet**: Ja dank u wel, voorzitter. Mijn naam staat inderdaad ook onder het agenderingsverzoek. Echter, wat ons betreft zitten wij vooral heel erg vol met vragen. Ik heb eveneens mondelinge vragen voorbereid voor vanavond dus het zou wat ons betreft ook met vragen afgedaan kunnen worden. In die zin kan mij naam in feite weg onder het agenderingsverzoek.

De **voorzitter**: Oké. Het is uw verzoek, dus daar zet ik nu een streep doorheen. Het verzoek is nog steeds van mevrouw Hofman-de Raad om het vanavond wel te bespreken. Het klopt, u heeft actualiteitsvragen gesteld over Duindigt. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Dank, voorzitter. Ik vroeg me af, zouden we het onderwerp Duindigt ook eerst in een commissie kunnen bespreken? Dat is eigenlijk een vraag aan mevrouw Hofman-de Raad. En misschien ook aan mevrouw Van Vliet.

De **voorzitter**: Ik inventariseer ze even en dan geef ik mevrouw Hofman-de Raad het woord. De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja dank u wel, voorzitter, ik steun eigenlijk de vraag van mevrouw Rogge, want waar gaan we het over hebben? Er is natuurlijk van alles over te zeggen, maar dit is een raadsvergadering en in het kader van beeldvorming denk ik dat we een soort vrije oefening krijgen en daar ben ik nooit zo'n voorstander van. Ik ga er niet voor liggen, want als iemand iets wil

agenderen, denk ik dat we dat in het beginsel moeten toestaan, maar ik zou toch de voorkeur geven aan een commissievergadering. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Everard. Wilt u er nog wat aan toevoegen?

Mevrouw **Everard**: Ja, voorzitter, voor ons geldt eigenlijk hetzelfde. We willen het in principe wel toestaan, maar we denken ook dat het misschien beter is voor het onderwerp om het eerst in de commissie voor te leggen. Zeker gezien een van de indieners dit ook zegt, lijkt me dat goed.

De **voorzitter**: Mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman**: Ja, mag ik even daarop reageren? Het was in eerste instantie het idee om middels een interpellatiedebat antwoord te krijgen op de prangende vragen die we hebben. Toen werd inderdaad ook gesuggereerd dat het ook een agenderingsverzoek zou kunnen zijn, ook omdat je het dan wat breder zou kunnen bespreken, omdat we niet alleen vragen aan de wethouder hebben, maar ook vragen aan onze collega's over hoe wij er nu in staan. Het besluit is drie jaar geleden genomen. Ondertussen is er veel veranderd, dus het vraagt wel om een herijking van het onderwerp, dus we kunnen er ook mee volstaan dat we nu een aantal prangende vragen die we hebben aan de wethouder stellen. Die heb ik ook vanochtend voor 12.00 uur gestuurd. Misschien dat ik daar nog een enkele aan toe kan voegen en dat we vervolgens zeggen dat het bij de eerstkomende commissievergadering besproken kan worden.

De **voorzitter**: Maar dat is in formele zin zo dat als we het nu gaan bespreken, ook iedereen gewoon de vragen kan indienen. De volgorde is dat we feitelijk gezien altijd eerst in de commissie de zaken voorbereiden, beeldvorming, oordeelsvorming en hier de besluiten doen, dus die hybride vorm kan niet. Als we het bespreken, is het vanavond gewoon een bespreekpunt en kan eenieder daar de vragen stellen en is het het volle vrije format om als onderwerp te bespreken, maar ik hoor dat een aantal partijen aangeeft dat ze het eigenlijk een uitstekend onderwerp voor de commissie zouden vinden. U vindt op dit moment dat het dusdanig urgent is dat we het er vanavond in de raad over zouden moeten hebben. Dan ga ik het zo meteen in de stemming brengen.

Mevrouw **Hofman**: Mag ik even een paar minuten schorsen? Even overleg.

De **voorzitter**: Misschien, want ik zag dat ook mevrouw Van Vliet was opgestaan en dat is vast met een reden. Heeft u nog wat toe te voegen?

Mevrouw **Van Vliet**: Ja, wat mij betreft, wens ik in elk geval mijn artikel 38-vragen vanavond te stellen. Dat staat buiten kijf en een behandeling in de commissie op zeer korte termijn lijkt me ook absoluut een goed idee.

De **voorzitter**: U heeft breed gehoord wat er leeft. Aan u. Ja, natuurlijk, overleg. Ik schors de vergadering voor twee minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij is de vergadering heropend, mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman**: Ja dank u wel, voorzitter. Na rijp beraad lijkt het ons goed om in ieder geval de actualiteitsvragen die wij vanochtend voor 12.00 uur hebben ingediend, te stellen aan de wethouder, aan het college. Nee? Ik zie een griffier nee schudden.

De **voorzitter**: Als het een hele behandeling scheelt, die vragen zijn binnen. Ik kijk even, want de wethouder heeft ze ook gezien, toch? Dus die kunnen beantwoord worden. Ik zie 'ja' knikken. Dan gaan we uw set vragen nog toevoegen aan de actualiteitsvragen en dan heeft u de mogelijkheid om die te stellen na de vragen van mevrouw Van Vliet.

Mevrouw **Hofman**: Mag ik dan nog een vraag stellen, want wordt het dan automatisch geagendeerd voor een volgende commissievergadering?

De **voorzitter**: Nou, heel formeel moeten we dan natuurlijk de voorzitter van de commissie aardig aankijken, maar die knikt al ja, voor de commissie Fysiek. 30 september a.s. komt het op de agenda. Dan komen die twee sets vragen terug bij de actualiteit. Waren er nog andere verzoeken? Dat is niet het geval. Dan ben ik bij de start van de vergadering er al op ingegaan, u ziet de klokken en we zijn gestart zoals we dat voor de zomer hebben besproken met elkaar, met de

spreektijden. Die worden netjes bijgehouden bij de bespreekpunten. Dat is overigens vanavond één agendapunt, namelijk renovatie De Paauw. Kunt u dus verder ermee instemmen dat we dat op deze wijze, zoals het ook voorgelegd is ter voorbereiding op de vergadering, gaan doen en toepassen? Dat is het geval. Dan gaan we dat zo doen.
Dan hebben we nog de benoeming van de voorzitter van de commissie. We hebben namelijk een voordracht voor de benoeming van een commissievoorzitter, de heer Stekelenburg. Daar hebben we natuurlijk, omdat het over personen gaat, altijd een stembureau voor nodig. Dus dat gaan we later op de avond doen. Voor het stembureau zijn mevrouw Wuite, de heer Wesselingh en mevrouw Tirion-van der Goes, met als voorzitter mevrouw Wuite, bereid gevonden om dat te gaan doen. Dan hebben we hier bij dezen het stembureau voor vanavond geïnstalleerd.
Kunnen we dan de agenda met de toevoeging van het bespreekpunt Renovatie De Paauw vaststellen? Dat is het geval, dan stellen we die hierbij vast.

5. Inspreken

De **voorzitter**: Dan zijn we bij het onderwerp agendapunt 5 Inspreken gekomen. Dat is de heer De Jager namens de Stichting Nederlandse Draf- en Rensport. Mijnheer De Jager, mag ik u vragen en u krijgt vijf minuten de tijd om in te spreken. Het woord is aan u.

De heer **De Jager**: Dank u wel, burgemeester. Goedenavond, mijn naam is Menno de Jager, ik ben bestuurslid van de Stichting Nederlandse Draf- en Rensport. Dat is het overkoepelende orgaan waar we doorgaans aan refereren als bondsbureau. Wij hebben vele afkortingen binnen onze sector en ik probeer het even zo makkelijk mogelijk te maken. Dus ik noem de SNDR, het bondsbureau, en het betreft natuurlijk hier de Stichting Beheer Renbaan Duindigt en daar refereer ik graag aan als Renbaan Duindigt. We hebben ons daar de afgelopen twee jaar vrij sterk mee bemoeid als bondsbureau. Wij hebben drie belangrijke statements hoog in ons vaandel staan en dat zijn integriteit, continuïteit en natuurlijk het paardenwelzijn. Vanavond is met name dus de continuïteit van drafbaan/renbaan Duindigt aan de orde. Wij kregen in de gaten, zo'n beetje in 2022, dat het financieel niet zo lekker liep bij Duindigt. Ook niet qua bestuur. Wij hebben daar een aantal veranderingen doorgevoerd en wij zijn ze financieel gaan ondersteunen door middel van de herstructurering van alle schulden. Even, ook vanwege de tijd, dit vrij snel genoemd. U moet daarbij gaan denken dat we als rekening courant schuld nu zo een beetje de afgelopen anderhalf jaar een dikke € 500.000,00 daarin hebben geïnvesteerd. Daarnaast zijn er twee hypotheken waarvan de rente natuurlijk ook betaald moest worden, hetgeen wij ook gedaan hebben in de afgelopen anderhalf jaar. Dan moet u denken aan meer dan € 1 miljoen dat daarin is gegaan. Waarom hebben we die bedragen erin gestopt? Omdat wij dus het raadsbesluit hadden van 2021, december 2021. Daarnaast kwamen dus in 2022 de Stichting Villa Betty en andere bieders in beeld die interesse hadden om de herontwikkeling van Renbaan Duindigt door te voeren. Dat heeft erin geresulteerd dat dus in april, 18 april 2023, door de ledenraad is besloten dat we door zouden gaan met de Stichting Villa Betty. Toen is ook getracht in contact te treden met de desbetreffende wethouder en ambtenaren om de plannen verder uit te werken. Het week iets af, maar volgens ons gaf het in dat raadsbesluit ook wel wat ruimte om ervan af te kunnen wijken. Zo heeft deze huidige Stichting Villa Betty totaal geen enkele interesse in het casino. Die heeft ook totaal geen enkele interesse in een hotel. Dat ziet hij niet zitten. Hij wil alleen bij wijze van spreken zich focussen op de woningen en dergelijke. Dat heeft een vrij veel en langzaam proces geweest. In alle eerlijkheid, we zijn nu zeventien maanden verder en we hebben nog steeds geen besluit over waar we precies heen gaan of gaan eindigen. Zoals ik net al aanhaalde, wij hebben daar nu dus ongeveer € 1,6 miljoen in geïnvesteerd. Er zit nog een totale schuld achter ook die meer richting het onroerendgoedgedeelte gaat. U moet zich dan voorstellen dat het bondsbureau, dus de Stichting Nederlandse Draf- en Rensport, momenteel eigenlijk de grootste schuldeiser is van Duindigt. Derhalve, misschien niet tot iedereens plezier, drukken wij ook een vrij grote stempel op die onderhandelingen, want tenslotte is het geld van de sector. Het is niet geld van ons puur aan Duindigt, maar het is geld van de hele sector door heel Nederland heen dat wij beheren. We zijn een non-profitorganisatie en het geld dat wij stoppen in Duindigt, kunnen we dus niet in de andere banen in Nederland investeren. We hebben daar dus door middel van brieven en brandbrieven en alle andere toestanden die we daarin hebben gestuurd vrij sterk geprobeerd onze positie duidelijk te maken. We hebben u uitgenodigd en u bent in groten getale gekomen eind vorig jaar voor een presentatie op Duindigt van wat de plannen allemaal waren. We hebben ook de eer gehad in april van 2024 het college van B en W te mogen ontvangen op Duindigt waar we ook de plannen duidelijk hebben gemaakt. Iedere keer heb ik er met name persoonlijk op gehamerd: denk erom, op een gegeven ogenblik houdt onze financiële draagkracht op. Dan kunnen wij ons dit niet meer veroorloven. We hebben dus midden dit jaar duidelijk gemaakt dat we eigenlijk aan het einde van ons financiële Latijn zijn gekomen.

De **voorzitter**: Mijnheer De Jager, u bent in de laatste halve minuut.

De heer **De Jager**: Dat betekent dat we dus nu op een punt staan, dat hebben we ook in een brandbrief nogmaals duidelijk gemaakt, dat per 1 september 2024 onze financiële steun zou stoppen. Vanwege het zomerreces hebben we daar nog één maand € 50.000,00 bijgestort, maar we komen dus nu echt op het punt dat onze raad van toezicht zegt 'jongens, per 1 oktober 2024 is het einde oefening'. Hetgeen natuurlijk desastreus is voor een baan die sinds 1906 bestaat, maar op een gegeven ogenblik moeten wij ook ervoor zorgen... We rapporteren onder andere voor de wedafdrachten aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Als die licentie wordt ingetrokken, dan bestaat Duindigt dus niet meer, maar ook de hele sector bestaat dan niet meer. Dat willen wij voorkomen. Derhalve mag dit allemaal vrij dreigend overkomen, wat ik iedere keer zeg. Het is totaal niet bedoeld als een dreigement. Het is een reëel beeld dat we willen schetsen en onze financiële situatie voor de hele sector is bedreigend. Dank u wel, burgemeester.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was het punt inspreken.

6. Notulen raadsvergadering 24 juni 2024 Kadernota, Notulen raadsvergadering 2 juli 2024

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar de notulen en ten eerste betreft dat de notulen van de vergadering van de kadernota op 24 juni 2024. Zijn daar nog opmerkingen over of kunnen we die vaststellen? Die stellen we dan hierbij vast, dank u wel. De laatste raadsvergadering voor het reces van 2 juli 2024, ook die kunnen we vaststellen? Dan stellen we de notulen vast. Bij dezen vastgesteld.

7. Lijst ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de lijst ingekomen stukken en alle behandelvoorstellen, bijgewerkt tot en met 13 september jl. 12.00 uur. Zijn er nog opmerkingen over of kunnen we allemaal akkoord gaan met de wijze van afdoening? Dat is het geval. Bij dezen besloten.

8. Hamerstukken

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar de hamerstukken.

8.a Uitwerking Omgevingswet: Beleidsregels Milieuzonering Richtafstanden Wassenaar 2024

De **voorzitter**: Hamerstuk 8.a. Uitwerking Omgevingswet: Beleidsregels Milieuzonering Richtafstanden Wassenaar 2024. Is er nog behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Kunt u ermee instemmen? Bij dezen besloten.

8.b Uitwerking Omgevingswet: Nota Hogere Waarden Verkeerslawaai Wassenaar 2024

De **voorzitter**: 8.b Uitwerking Omgevingswet: Nota Hogere Waarden Verkeerslawaai Wassenaar 2024. Nog behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Iedereen akkoord? Bij dezen besloten.

8.c Zienswijze conceptverordening verstrekking leningen voor bussen en stallingen Vervoersautoriteit MRDH

De **voorzitter**: Dan ga ik naar 8.c. Zienswijze conceptverordening verstrekking leningen voor bussen en stallingen Vervoersautoriteit MRDH. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval. Bij dezen besloten.

8.d Controleprotocol 2024, inclusief normen-/toetsingskader voor het jaar 2024

De **voorzitter**: Dan ga ik naar 8.d Controleprotocol 2024, inclusief normen-/toetsingskader voor het jaar 2024. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval. Bij dezen besloten.

8.e Ontslag plaatsvervangend commissievoorzitter

De **voorzitter**: Dan 8.e Ontslag plaatsvervangend commissievoorzitter. Want mevrouw Hibbert heeft aangegeven de rol als plaatsvervangend voorzitter van de commissie Fysieke leefomgeving, Bestuur en Middelen en Mens en Maatschappij te willen neerleggen. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval. Bij dezen besloten. Dank u wel en dank u wel voor uw inzet. Ja, zeker.

9. Agenderingsverzoek renovatie De Paauw

De **voorzitter**: Dan zijn we nu aangekomen bij de bespreking. Het enige bespreekpunt, maar er is mij iets ingefluisterd. De regie gaat nu niet helemaal goed in het influisteren. Er moet nu gerend worden door de bodes, denk ik. Nee, nou ja. Kijk, u heeft meer... Dames en heren, dit is het signaal voor een ontruiming, zou u naar buiten willen komen?

(De vergadering wordt onderbroken voor een ontruimingsoefening.)

De **voorzitter**: Als iedereen weer zou willen gaan zitten, dan heropen ik de vergadering. Dank u allemaal voor het meedoen aan de ontruimingsoefening en mijn complimenten. Ik zag dat u alle spullen gewoon achterliet en dat is ook de enige juiste reflex. Dus bij dezen, daarvoor geslaagd. Dan gaan we nu snel van start met het bespreekpunt renovatie De Paauw. Ik ga inventariseren wie daar allemaal het woord over wil voeren. Als eerste natuurlijk de heer Gankema. Die had ik al genoteerd. Dan kijk ik de kring rond. Mevrouw Hibbert als tweede. De heer Hendrickx als derde. De heer Krabbendam als vierde. Mevrouw Rogge als vijfde. Even kijken. Dan de heer Van Smirren als zesde en de heer Paulides als zevende en mevrouw Everard als achtste. Dan hebben we de inventarisatie helemaal compleet en dan geef ik het woord graag aan de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter, spot aan, tijd loopt, zie ik. Goed zo. Veertien minuten. We gaan het hebben vanavond over de grootste investering van de gemeente Wassenaar ooit. Zoals ik daarstraks al zei, er zijn er misschien drie geweest die ooit, in het vorige raadstijdperk hiervoor hebben mogen stemmen en die eigenlijk alle achtergronden zouden kunnen weten, maar voor een groot gedeelte is het toch iets wat je van je vorige fractie over hebt genomen. Ik denk dat het goed is als we met zijn allen vanavond spreken over op welke manier wij toezicht willen houden op de uitvoering. Om eerlijk te zijn, dit dossier is qua interpretatie vrij ambigu. Dat wil zeggen, iedereen heeft er zo zijn eigen beeld bij. Ik denk dat het heel erg belangrijk is als we vanavond iets van hetzelfde beeld hebben van 'wat zijn we nu eigenlijk aan het doen? Wanneer worden wij betrokken en hoeveel gaat het nou eigenlijk kosten?' Wij hebben hier al ongeveer € 12 miljoen krediet aan verleend. Er komt nog € 1,1 bij voor gordijnen, verlichting en dergelijke. Daar kunnen we denk ik niet omheen, want je moet toch een beetje sfeervol zijn, maar we hebben ook € 2,2 miljoen in de boeken staan, daar is nog geen krediet voor verstrekt, voor buiten, buiten om De Paauw. Daarstraks liepen we naar de fotoshoot toe en toen sprak ik al wat mensen die zeiden 'die € 2,2 miljoen gaan we waarschijnlijk voorlopig niet doen. Dat zal wel weer een winstpunt zijn. Dan hebben we vanavond al € 2,2 miljoen min of meer verdiend, dus dan zijn we niet voor niets vanavond hiernaartoe gekomen'. Dus ik hoor ook graag zo meteen of fracties daar een gevoel bij hebben, bij die € 2,2 miljoen, of we dat een beetje voor ons uit kunnen schuiven en dat we dat eigenlijk voorlopig helemaal niet gaan doen. Het proces tot nu toe ervaar ik als rommelig en ook wel onduidelijk. Daar wil ik helemaal niet de schuld voor aan het college geven. Dat is iets wat we met zijn allen zo gecreëerd hebben. Voor wat betreft de relatie met het college, het college moet gewoon uitvoeren. Daar zijn we het wel over eens. Wij kunnen hier niet tot in detail... Ik ken alle mooie Franse termen niet en ik hoorde iets over een fries en het ging niet over mijnheer Stallinga, maar de fries zouden we ook kunnen renoveren. Nou ja, dat gaat mij eigenlijk al te veel in detail. Ik wil dit dossier aanvliegen op de hoofdlijnen, maar ik wil ook kunnen sturen op de risico's en op tijd en als raad kunnen zeggen welke keuzes er gemaakt moeten worden. Daar zit bij mij nu nog onduidelijkheid. Ook zou ik graag willen weten wanneer wij als raad weer betrokken worden. We hebben een financieel kader afgesproken, bijvoorbeeld dat de subsidies en eventuele fondsen vanuit crowdfunding weer van de kredietverstrekking worden afgetrokken. Er mag dus niet extra worden geïnvesteerd. Nu heeft het college al aangegeven dat het wellicht toch bij ons terugkomt, mocht dat noodzakelijk zijn. Op dit moment gaat er eerst een ontwerpteam aan de slag en is er al een budget. Het voelt ook al enigszins vreemd aan dat je gaat ontwerpen naar je budget toe, terwijl je ook een kader hebt meegekregen. Mijn collega van GroenLinks zal daar straks ook nog op terugkomen, over de keuken. Ik wil het gras niet voor de voeten wegmaaien, maar je moet nu toch wel weten of je een keuken hebt of niet, of straks een keuken nodig hebt of niet. Dat wordt lastig als je dat pas aan het eind van het proces, als je het ontwerp al hebt gemaakt, nog moet gaan invullen. Er is iets als false efficiency. Als je nu besluit om bepaalde dingen niet te doen en je denkt 'nou, dat doe ik over tien jaar wel', kun je dus weer het hele ambtenarenbestand dat hier zit tijdelijk verhuizen. Dan ben je waarschijnlijk duurder uit dan wanneer je het nu meteen doet. Dan wil ik aansluiten bij iets wat de wethouder bij de commissievergadering zei. Hij zei 'ik kan me niet voorstellen dat er nu een fractie is die € 3 miljoen meer krediet wil uitgeven voor dit project'. Dat vind ik uitspraken die hij niet zou moeten doen, want daar gaan wij over en het zou heel goed kunnen zijn dat we haast wel moeten. Als ik zo alle stukken bekijk, denk ik ook dat we er haast niet aan ontkomen om straks meer krediet te moeten geven, willen we kunnen realiseren wat we met zijn allen hebben afgesproken. Daar

moeten we heel eerlijk elkaar over in de ogen aankijken. Over die beslissingen, of in ieder geval die richting, moeten we het wel met zijn allen eens zijn, want anders zit je straks, over een aantal maanden in een positie dat je die besluiten eigenlijk niet meer kunt nemen, omdat je al € 800.000,00 aan ontwerpkosten hebt uitgegeven voor iets wat je niet kunt realiseren binnen dat budget. Die dingen moet je van tevoren besluiten. Ik heb vandaag ook de ramingen eens doorgelezen. Wij mochten die inzien. Ik ben naar de griffie toegegaan en nogmaals, ik wil niet sturen op details. Ik wil sturen op risico's en strategie. Om een voorbeeld te noemen: we hebben straks 28% in de ramingen en daar had ik over geïnformeerd willen zijn. Die ramingen zijn gedaan in maart en die hebben dus een invloed op de risico's. Het is niet zo dat, op het moment dat je pas geld gaat reserveren omdat je risico's in kaart hebt gebracht, dan de raad wordt geïnformeerd. Nee, het principe is dat dat gebeurt als je risico's onderkent, dan wil ik dat de raad daarover geïnformeerd wordt. Want dan kunnen we nog sturen. Dames en heren, voorzitter, we hebben te maken met een project van een enorm groot bedrag voor Wassenaarse begrippen. We hebben te maken met een project dat grote onzekerheden kent. Er zijn ramingen gemaakt. We hebben te maken met een gebouw waar al jarenlang niets aan is gedaan. Je kunt haast op je vingers natellen dat je dingen tegen zult komen die extra gaan kosten. We zitten in een situatie waarin we de schulden ingaan als gemeente, ook iets bijzonders dat in jaren niet is gebeurd voor deze gemeente. Daarom is het des te belangrijker dat we grip houden op dit project en ik moet u eerlijk zeggen, volgens mij hebben we de grip nog niet vast genoeg. We moeten er scherper op zitten en een van de dingen zou kunnen zijn dat het college ons, zoals we ook hebben afgesproken, maandelijks echt rapporteert. Dan is het niet de rapportage die we nu krijgen, maar het college moet ons meenemen in de ontwikkelingen, in zaken die het constateert. Ik houd even mijn mond, want ik krijg een interruptie.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Nou ja, we hebben een vrij gesprek, wat mij betreft, vanavond over alle stukken die tot... Ja, ik heb ze allemaal weer even doorgenomen, maar mijn vraag aan de heer Gankema is waar hij zogezegd de balans wil vinden, tussen het tapijt en de kleuren en dat soort dingen, versus de grotere ontwikkelingen die ook in het investeringsplan van 2020 staan. Op welk detailniveau, of niet detailniveau, wilt u op de hoogte worden gesteld?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank voor de vraag. Het verschil, of laat ik het zo zeggen: ik hoef niet de kleur van het tapijt en de prijs van de gordijnen te weten, maar op het moment dat het college zich bewust wordt dat de prijzen met 30% zijn gestegen en dat er dus fundamenteel iets aan de hand is en dat het daarnaar ook gaat acteren, dus richting opdrachtgevers stelt 'luister, we komen niet uit met het geld. Het zal met minder moeten en we gaan keuzes maken', vind ik dat de raad geïnformeerd moet worden. Want ik – ik moet stoppen want ik heb maar dertig seconden.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren, het gaat helemaal goed.

De heer **Van Smirren**: O ja, en gaat dit ook van mijn tijd af? Ik moet even wennen hoor. Er komt natuurlijk een ontwerpteam. De PvdA-fractie staat er volledig achter dat we eerst even moeten weten 'waar hebben we het nou over? Wat zijn nou die kaders die meegegeven zijn? En hoe blijven we daarbinnen?' Dan kun je misschien nog wat versoberen, die stijlkamers en noem het allemaal maar op. Ik merk dat ik sneller ga praten door de tijdsdruk. Waarom gaat u niet, samen met nog een aantal raadsleden in die klankbordgroep zitten om daar de vinger aan de pols te houden, want daar kun je wel die beweging heel goed volgen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik vind het een redelijke suggestie. Het punt is dat wij in maart niet het duidelijke signaal hebben gekregen 'luister, de kosten zijn waarschijnlijk 30% hoger'. Ik had dat graag willen weten, want dan kan ik sturen, dan kan ik denken 'ah, we komen straks geld tekort'.

De heer **Van Smirren**: Misschien spitst de discussie vanavond zich een beetje op dat punt toe. Althans, dat begrijp ik een beetje uit uw agenderingsverzoek. In de raadsinformatiebrief die gaat over de huisvesting, van 26 maart jl., staat dat er dus een second opinion wordt gevraagd. Toen heeft deze raad in ieder geval niet besloten om dat te agenderen en te zeggen 'goh, wethouder, als die second opinion er is, kom dan met die stukken'. Dus wat dat betreft, denk ik dat het college er verstandig aan doet om eerst te kijken 'waar hebben we het nou over?' en dan naar de raad toe te komen, maar misschien verschillen wij daarin van mening, maar wij denken dat...

De **voorzitter**: Komt u tot een afronding?

De heer **Van Smirren**: ...dit verder een vrij zorgvuldig en volgordelijk proces is.

De **voorzitter**: Dank u wel. U wilde daar nog tot slot op reageren. Dat kan.

De heer **Gankema**: Ja, ik ben heel blij met dit soort vragen, want dan worden de verschillen tussen u en mij ook duidelijk, want ik vind dat als je doorkrijgt dat je project minimaal 30% te duur dreigt te worden, dat de trigger moet zijn om je opdrachtgever even een seintje te geven 'we hebben een klein probleem. Maar we gaan eraan werken'.

De **voorzitter**: Ik ga nu het woord geven aan mevrouw Rogge. Die staat al klaar voor de interruptie achter u. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Dank voorzitter. Ja voorzitter, de heer Gankema trekt een conclusie die onze fractie in ieder geval nog niet trekt, namelijk dat het project duurder wordt. Dat weet ik nog niet op basis van de informatie die ik nu heb ontvangen als raadslid. Ik heb de volgende vraag. Ik begreep van mijn fractiegenoten dat destijds is afgesproken – u zegt het al, het is een groot project, belangrijk dat we daar controle op houden, dat vinden we hier allemaal – om dat in de P&C-commissie te doen. Dus dat daar de maandelijkse voortgangsrapportage wordt besproken. En als die P&C-commissie dat nodig acht, dat het dan naar de commissie Bestuur en Middelen wordt geleid en dan verder. Wat vindt u van die afspraken van destijds? Wat mij betreft gelden die nog. Vindt u dat ook? Heeft u nog meer nodig?

De **voorzitter**: Wat vindt u van die afspraken, punt. Mijnheer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, eerst eventjes over de conclusie die ik had getrokken. Ik heb niet gezegd dat het duurder wordt, het ziet ernaar uit dat het duurder wordt en dat we daar alvast rekening mee moeten houden. En twee, u bent niet helemaal goed geïnformeerd door uw fractiegenoten. Er is afgesproken dat het of in de P&C-commissie zou worden besproken, of in de commissie Bestuur en Middelen. Ik weet dat het in de P&C-commissie nimmer is besproken. Ik zou er een voorstander van zijn om het in de B&C-commissie (*redactie: hier wordt Bestuur en Middelen bedoeld*) te doen omdat die meer body heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Dat zou ik eigenlijk ook willen voorstellen, dus dan hebben we hier alvast, misschien, een eerste positief effect van dit debat.

De **voorzitter**: Prima, dank u wel. Gaat u verder, mijnheer Gankema.

De heer **Gankema**: Nou, dit gaat helemaal zoals ik het had durven dromen, dus dat is prachtig. Ik hoop dat andere fracties dit ook steunen, dat we voortaan in de commissie Bestuur en Middelen dit als vast agendapunt opnemen. Nee nee, Bestuur en Middelen is mijn... Want de P&C-commissie, hoezeer daar ook aan gewerkt is, die... Mag ik het zo zeggen? Mensen doen al 'gggg', dat is een commissie die ligt op zijn achterste. Dat is wat mij betreft niet het juiste gremium om het in te bespreken. Ik ga het hierbij houden, want ik heb nog maar vijf minuten en ik wil ook nog een tweede termijn, dus ik laat het aan de rest.

De **voorzitter**: Dank u wel. De klok wordt gestopt en ik geef graag het woord aan mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u, voorzitter. Drie korte punten. Het eerste punt: dit is weer eens een voorbeeld van dat er bij ons te veel tijd zit tussen kaderstelling en planning en uitvoering. Daar zit geen vraag in. Dat is maar weer eens de opmerking. We moeten ons projectmanagement onder controle krijgen. Tweede punt is wel een vraag, die had ik ook al via e-mail gesteld naar aanleiding van het agenderingsverzoek. Wij vonden dat we bij het centrumplan pas vrij laat als raad meegenomen werden in kansen en bijbehorende risico's van subsidies en subsidieaanvragen. De vraag is of het college ons daar op dit onderwerp goed van op de hoogte kan houden. Over goed op de hoogte houden gesproken, derde punt, 'korte en duidelijke stukken' daar hoort u ons ook vaker over. Ons valt op de laatste tijd dat wij bij beantwoording van schriftelijke vragen na het lezen van de beantwoording vaak met meer vragen zitten dan we daarvoor hadden. Een voorbeeld hier is de keuken waar de heer Gankema net aan refereerde. Hij hoorde mij net mompelen over het onderwerp. De vraag was 'zit de keuken in het kredietbedrag?' Het antwoord was nee. Dat was een heel

mooi antwoord geweest, 'Nee, punt'. Maar het antwoord van het college was jammer genoeg niet 'nee, punt', maar dan een heel verhaal over 'de exploitant van de horecagelegenheid wordt verantwoordelijk voor de kosten van de keuken'. Dat kan. Het is een van de scenario's. Een ander scenario aan de hand van het kader dat volgens ons is vastgesteld, waarin een simpele zin staat 'onderzoek een horecagelegenheid', zou zijn dat wij als gemeenteraad ervoor kiezen om zelf een horeca te gaan exploiteren, ik kan het niet uitspreken, bijvoorbeeld als een werkvoorziening voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waar wij weinig voor kunnen bieden. Dus denk aan integratie, re-integratie, participatie. Hoe mooi zou het zijn als je dat zou kunnen bieden in je eigen raadhuis? Daarmee roepen we niet meteen het college op om dat te onderzoeken. Volgens ons zit dat al in het kader 'onderzoek de mogelijkheden'. Waarom wordt het in zo'n beantwoording van de schriftelijke vragen waar alleen een 'nee, punt' voldoende was geweest, dan weer zo volledig dichtgetimmerd op een manier dat hier weer raadsleden met vragen zitten? Punt, dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter dank u wel. De eerste vraag die wij onszelf wederom hebben gesteld bij de aankondiging van dit debat is: staan wij er nog steeds achter dat het raadhuis wordt gerenoveerd? En we hebben toentertijd voor gestemd om het raadhuis te renoveren. Een van de argumenten was 'je hebt de wettelijke verplichting vanwege het feit dat het een rijksmonument is', in de eerste plaats. En in de tweede plaats zien wij het ook als een symbool voor de zelfstandigheid van Wassenaar. Dus we hebben hier niet nadrukkelijk de vraag opgeroepen of wij twijfelen over de renovatie van de binnenkant van dit pand. We hebben indertijd het besluit genomen toen we nog verschrikkelijk veel geld op de rekening hadden staan. Dat hebben we niet meer. Dat is een veranderde omstandigheid. En zou die veranderde omstandigheid – het gaat niet goed financieel met Wassenaar – ons doen bewegen om een andere optie voor dit raadhuis te bedenken? Ook daarop is het antwoord eigenlijk 'nee'. Dus wij staan erachter met onze vijf zetels om het raadhuis te gaan renoveren. Daar is geen discussie over. Dan blijft de vraag over 'wat gaat ons dit kosten?' Dat is waar onze schrik een beetje om de hoek komt, want we hebben geen € 45 miljoen meer op de bank. We zullen moeten gaan lenen en we moeten ook deze investering van - ik ga dadelijk nog iets over het bedrag zeggen – zien in samenhang met andere investeringen die we jarenlang hebben vooruitgeschoven. En die er echt aankomen. Ik noem maar een paar: SKOW, de Kievietschool, onderhoud aan wegen. Er gaan ons nog tientallen miljoenen euro's ontvloeien. En die hebben we niet en daar moeten we meerdere tientallen miljoenen voor lenen, inclusief dit project.
Waar onze zorg zit, is een beetje ingegeven door kennis over het recente verleden, de afgelopen tien jaar. Ieder project dat we hebben aangepakt werd minimaal 50% duurder. Er is één project dat iets minder dan 50% was en een ander project is ook weer meer dan dubbel zo duur geworden als dat werd neergelegd. Hier wordt € 12,3 miljoen genoemd. Ik kom er dadelijk nog heel even op terug, want het is een oud pand. Ik heb me helemaal laten voorlichten en inlichten en doorlichten over wat het betekent wanneer je een oud pand gaat renoveren. Het is niet kinderachtig. Als ik kijk naar het Binnenhof, wat natuurlijk een pand is waar veel meer bedragen bij betrokken zijn, zien we per drie maanden zo ongeveer een verdubbeling van het bedrag dat ervoor gereserveerd moet worden en dan ga je ook in termen van risico's denken. Dan ga je heel nadrukkelijk in termen van risico's denken, want op het moment dat het inderdaad vele miljoenen duurder wordt dan nu gedacht, ga je dat als Wassenaarse belastingbetaler nadrukkelijk merken maar wij gaan het ook in onze balans heel sterk merken. Dat is waar ons kernpunt zich bevindt. Er is geroepen '€ 12,3 miljoen'. Dat is gedefinieerd als de kaderstelling. Dat klopt, het was de kaderstelling van toen. Het is toch heerlijk, overigens, ik zit naar die tijd te kijken en ik begin nu voor het eerst in tien jaar het gevoel te krijgen dat ik zeeën van tijd heb om mijn verhaal te vertellen, op een avond als nu. Maar goed...

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, met dat punt tussendoor, de kijker thuis denkt dat mevrouw Hibbert zeeën van tijd heeft. Als u nog even de wisseling zou willen maken?

De heer **Hendrickx**: Ik kan u verzekeren, dat is geen straf. Dat is geen straf, hè? Nu wil ik even die tijd vasthouden, want ik moet even mijn draad oppakken. Dit mag niet ten koste gaan van mijn tijd. In dit geval is er een kader gesteld van € 12,3 miljoen. In de commissie is daar al over gediscussieerd, is dat het enige kader? Het antwoord is simpelweg, want ik heb die stukken ook nagelezen, 'dat is niet het enige kader'. Het kader hield in 'dit krijg je en dat gaat het je kosten'. En bij de commissievergadering kregen wij te horen 'coûte que coûte zullen we het binnen de € 12,3 miljoen houden'. En dan denk ik bij elkaar 'nou, als ze het op het Binnenhof voor € 459 miljoen kunnen blijven doen, dan kun je er beter een torenflat neerzetten, want voor dat bedrag moet je het gaan doen'. Dus ik ben zeer zorgelijk gestemd over de ontwikkeling van het bedrag dat we hieraan gaan besteden. Dus de link is voor mij als volgt: 1. ja, we willen het. We hebben daar geen discussie over. 2. Wat gaat het kosten in samenhang met andere investeringsprojecten die we gaan doen?

En 3. Wat zijn de risico's? Het is al gezegd, wij hebben geloof ik al vier keer een motie ingediend om projectmanagement te introduceren hier en het risico neemt toe en blijft hoog wanneer je projectmanagement niet introduceert. Ik begrijp nog steeds niet dat zo'n waanzinnig goede tool niet geïntroduceerd wordt als onderdeel van projecten van deze omvang. Wij zitten op € 12,3 miljoen. We hebben een inschatting, een oriëntatie gezien die uitkomt op € 15,8 miljoen. En dan zijn er nog heel veel kosten niet meegenomen. De kosten van verhuizing, de tijdelijke kosten, projectkosten die bij elkaar... Als je iets wilt zeggen, moet je daar zijn hè?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, gaat u verder?

De heer **Hendrickx**: Ja, ik word daardoor afgeleid. Dat begrijpt u. Maar goed, in ieder geval, de € 12,3 miljoen staat als een deel van het kader en we hebben de vorige keer gehoord dat wij voor die € 12,3 miljoen iets gaan doen. Maar de afspraken over wat we gaan doen, liggen ook vast. Dus voor ons is het kader gaan zweven met de opmerking van de wethouder die hij de vorige keer heeft gemaakt. Op zich vinden we het dan ook heel fijn dat er een ontwerpteam komt, maar wij vinden dat dat ontwerpteam hier moet presenteren wat het gaat doen, met name wat het gaat kosten en wat we ervoor krijgen, met marges, met eventuele varianten enzovoort, pas dan kunnen we hier beslissen wat het kader wordt voor de renovatie van het gemeentehuis. We vrezen overigens dat dat veel duurder wordt, dat dat in ieder geval richting € 20 miljoen zal worden, inclusief de kosten die erbij komen en dat is een gigantische aanslag op wat wij ons kunnen veroorloven. Het betekent ook als je dat afschrijft over veertig jaar, dat je € 500.000,00 per jaar aan lasten krijgt, plus de rente ervan. En dat betekent een ozb-verhoging van tussen de 5% en 10%. Dat moet je je realiseren, daar moet je uitgebreid over praten. Enthousiast roepen 'ja, wij willen dit!', is niet goed. Je moet alles overwegen, kortom, je moet alles erbij halen. Wij vinden dat, voordat er überhaupt een opdracht wordt gegeven tot bouw, er een nieuw kader gesteld moet worden waarin op grond van de uitkomsten van het ontwerpteam duidelijkheid verschaft wordt, zodat verrassingen in de toekomst zo beperkt als mogelijk blijven. Ten slotte, wij vinden ook dat het college in onze ogen niet vrij is om ook maar op enigerlei wijze opdrachten te geven die als voor de uitvoering van de renovatie van dit pand gezien kunnen worden voordat de nieuwe kaders vastgesteld zijn door deze raad. Dan pas kan aan de uitvoering begonnen worden. Want als het college nu aan uitvoering begint, dan begint het aan uitvoering binnen een kader dat niet meer bestaat. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Dank voor het agenderen van het onderwerp. Het was prima dat u het opbracht tijdens de commissie en het is goed dat u de moeite heeft genomen om de stukken tot u te nemen. We konden tijdens de commissie niet helemaal volgen waar u precies heen wilde, maar vanavond wordt het steeds duidelijker en dat is prima, want we hebben nu een debat met elkaar over een belangrijk onderwerp, het Raadhuis De Paauw en de renovatie waar wij in 2019 mee zijn gestart met een lang proces. In 2019 hebben we besloten dit pand niet te verkopen. En in mei 2020 hebben we besloten dat we een volwaardig bestuurscentrum zouden creëren in Raadhuis De Paauw en daar moet je dan ook een besluit voor nemen over hoe je dat gaat doen en dat raadsbesluit hebben we op 2 februari 2022 genomen. Daar is al meerdere keren aan gerefereerd. Dat heeft best wat debatten opgeleverd hier in deze raadzaal, inderdaad gevoerd door collega's die niet meer in deze zaal zitten, ook mensen van mijn fractie. Daar is bewust voor gekozen om toch na zo'n periode van drie jaar een besluit te nemen en te zeggen 'hier staan we achter en wij hebben dit als raad samen opgepakt in de vorige raadsperiode en hier gaan we mee verder. En daar willen we nu een besluit over nemen in deze samenstelling.' Dat is een erfenis die wij hebben gekregen. We hebben natuurlijk ook binnen onze fractie en partijen erover nagedacht: wat moeten we met die erfenis? Dat is een hoop geld. Daar is ook terecht aan gerefereerd. Wij hebben daar ook nog eens een keer over nagedacht en gedacht 'het is een goed idee om toch het bestuurscentrum hier te creëren, ambtenaren en het college dichterbij elkaar te brengen'. En het was ook de wil van de Wassenaarse bevolking om dat hier allemaal te faciliteren, want in 2019 heeft de Wassenaarse bevolking zich daarover uitgesproken.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, dank u wel. Ik ben heel even de weg een beetje kwijt bij u. Er zijn twee plannen geweest. Het eerste plan was om dit te renoveren en dat is toen per amendement volgens mij in 2019 geamendeerd en er zou gekeken worden naar een bijgebouw, zodat dit inderdaad volledig bestuurscentrum kon worden en zo ongeveer alle ambtenaren hier gehuisvest zouden kunnen worden. Als u daaraan refereert, het bestuurscentrum van Wassenaar, heeft u dan

het beeld dat dan alle ambtenaren hier komen te zitten of blijft het in dit formaat met de capaciteit die dit oplevert?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank. Nee, het is niet meer het idee, zoals het misschien ooit gestart is inderdaad dat iedereen hier zou kunnen komen, dat hebben we met elkaar vastgesteld.

De **voorzitter**: Dank u wel. Gaat u verder?

De heer **Krabbendam**: Dus we hebben met elkaar toen vastgesteld 'dit willen we, dit gaan we doen'. En sommige partijen hadden het liever over de verkiezingen heen getild. Daar is niet voor gekozen en dat die discussie dan tijdens deze raadsperiode een keer terugkomt, daar had je eigenlijk wel vergif op in kunnen nemen. Daarom is het ook prima dat we dat met elkaar doen vanavond. We hebben deze raadsperiode een ander coalitieakkoord vastgesteld, maar ook daar in het coalitieakkoord heb ik gelezen dat men door zou gaan met de uitvoering van het besluit. En ook de huidige coalitie heeft dat vastgelegd in het coalitieakkoord. Ik heb mijn eigen verkiezingsprogramma daar ook maar eens op nageslagen en ook wij hebben die lijn gesteund. Dus in principe proef ik nog steeds draagvlak binnen deze raad om ermee door te gaan. Dat we dat allemaal doen binnen de door ons als raad vastgestelde kaders en netjes laten uitvoeren door het college, daar is volgens mij ook geen enkel misverstand over, dus wij kijken eigenlijk heel erg uit naar die volgende stap. We zijn blij dat er een ontwerpteam gestart is dat ons inderdaad misschien wat meer gevoel en wat meer beeld kan laten krijgen bij waar De Paauw nu precies heen gaat, waar het project heen gaat en wat dat dan betekent en misschien ook inderdaad een betere inschatting bij dat beeld kan geven van wat het dan gaat kosten en of je dan inderdaad binnen dat kader kan blijven. Want dat daar vragen over zijn, kan ik me eigenlijk best voorstellen. Maar het is, denk ik, aan het college om op basis van het ontwerpteam ons daar inzicht in te geven.

De **voorzitter**: Interruptie, gaat uw gang, de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Het ontwerpteam gaat aan de slag en neemt ook duurzaamheid mee. Een onderwerp dat u als D66 aan het hart gaat. Wie gaat nu straks die keuzes maken tussen 'doen we duurzaamheid of gaan we toch die fries doen? Doen we de kelder wel? Of doen we daar een keuken?' Wie heeft het nu voor het zeggen? Is dat de raad of het college in uw beeld?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: In mijn beeld is het het college dat met een voorstel naar ons toe komt. En uit dat voorstel zal blijken of dat gerealiseerd kan worden binnen het kader dat wij hebben gesteld. Als dat kader niet past, dan zal het of met een kleiner voorstel moeten komen, door iets te schrappen, en volgens mij stond dat ook in het oorspronkelijke raadsbesluit in februari, dat je dan altijd een terugval hebt naar de basic variant, en als het daar niet voor kiest, zal het met een aanvullend budgetverzoek naar deze raad komen. Volgens mij is het zo simpel.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, was het maar zo simpel, want duurzaamheid staat niet in het kader dat wij hebben meegegeven. Dat nemen ze nu wel mee. En nogmaals, dat vindt u waarschijnlijk een belangrijk punt. Straks moeten er toch keuzes gemaakt worden en tussen basic en dat andere niveau zit een verschil van € 1,2 miljoen. Als je dat nu weer tegen elkaar wegstreept met die nieuwe raming, kom je er niet mee uit, dus er komen straks echt keuzes. Mijn vraag is: vindt u dat de raad nog een keertje ja of nee op bepaalde keuzes moet zeggen? Of zegt u 'nee, zo lang het college maar overal binnen dat financiële kader blijft, gaat het zijn goddelijke gang maar'?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u, nee, ik denk helemaal niet 'gaat uw goddelijke gang maar'. Volgens mij gaan wij hier als raad altijd nog over of we met een voorstel instemmen of niet, of dat we het wensen te amenderen, of dat we nieuwe inzichten mee willen geven. En als we het over duurzaamheid gaan hebben, dan zullen we die discussie op dat moment moeten voeren. Of we daar bijvoorbeeld wensen terug te vallen naar een basic scenario, maar dan wel inclusief de duurzaamheidsaanpassingen. Dat zijn de opties die ons misschien ook nog wel voorgelegd kunnen worden door het college.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter. Ik zit een beetje na te denken over de woorden die de heer Krabbendam zegt. Ik kan me daar wel iets bij voorstellen. Maar de concrete vraag is: er is een point of no return op het moment dat je begint met een project. Dat is één. En dan wordt het heel vervelend wanneer na dat point of no return het project duurder wordt. Bent u het met mij eens dat je, voordat je naar een point of no return komt, een totaaloverzicht moet hebben, inclusief de risico's? Dat is mijn eerste vraag. En mijn tweede vraag is: bent u van mening dat het kader zoals dat is gesteld in 2020, 2021, ik weet het niet meer precies, nog steeds dat kader is waarbinnen het college zou kunnen opereren?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam, deze twee vragen.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel. Point of no return zijn we in principe al voorbij, want in principe gaan we dit gewoon doen, dus daar twijfel ik niet aan. Alleen, we hebben natuurlijk wel die kaders meegegeven en of die kaders te handhaven zijn, dus die tweede vraag, daarvoor heb ik op dit moment meer informatie nodig. Daar kan ik nu nog niet goed over oordelen. Daarom ben ik op zich prima tevreden met deze discussie die we hier nu voeren.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, dank u wel. Ik begrijp dat, mocht het zo zijn dat de kaders die gesteld zijn niet meer van toepassing zijn, u wilt dat het terug in de raad komt om verdere besluitvorming daarover te hebben hier binnen de raad. Dat is één. En twee. Ik ben het met u eens dat technisch gesproken... Wij hebben allemaal, in ieder geval een meerderheid van de raad, besloten dat we dit willen renoveren. Dan heb je een point of no return in feite technisch gezien al achter de rug. In Wassenaar werkt het zo dat het echte point of no return pas is wanneer iemand een spa in de grond steekt en dat kan nog twintig jaar duren, dat weten we ook. En voor dat moment moet je erbij zijn. Met het point of no return bedoel ik dat we daadwerkelijk geld gaan committeren. Bent u het met me eens dat dat point of no return niet gepasseerd mag worden voordat er volstrekte duidelijkheid bestaat, inclusief de risico's? Ja, het gaat van mijn eigen tijd af, dus ik... Ik heb begrepen dat de regel is 'je krijgt dertig seconden en de rest van de tijd gaat van je tijd af'. Dat is de regel, voorzitter. Dat is onjuist, je hebt geen dertig seconden. Je hebt meer dan dertig seconden en wat je meer dan dertig seconden... Dit is een punt van de orde. En het moment... Ik vind het heel erg, want ik heb al meerdere vanavond... Ik heb de nieuwe verordening goed gelezen en hij wordt niet goed toegepast. Dat vind ik ernstig. Het moment is, het punt is, dat ik dertig seconden.... Ik wil mijn zin even uitspreken als u als u het goed vindt.

De **voorzitter**: Dat vind ik goed.

De heer **Hendrickx**: Want ik heb een punt van orde. Ik heb recht op dertig seconden bij een interruptie en als ik meer tijd benut dan dertig seconden gaat het van de totale spreektijd af vanavond. Zo is de regel en niet anders, dus ik kan mijn interruptie zo lang maken als ik wil, tot het eind van de tijd. En ik zou graag van u, voorzitter, de bevestiging willen horen dat dat zo is.

De **voorzitter**: Dit is niet de afspraak zoals het in de pilot is afgesproken. Dus...

De heer **Hendrickx**: Dan wens ik te schorsen om overleg te voeren over dit punt, want anders kunnen we niet verder.

De **voorzitter**: Ja, dat gaat allemaal af van de spreektijd. We zitten er volgens mij net zo goed in. Ik kom daar met alle plezier op terug bij het fractievoorzittersoverleg. Zullen we de vaart er nu gewoon vanavond even inhouden?

De heer **Hendrickx**: Nee, voorzitter u weet heel goed dat wij tegenstander zijn van de nieuwe verordening. Dat is één. Twee, dan wensen wij ook... Ik was aan het woord. Dan wensen wij ook dat die verordening toegepast wordt, zoals die bedoeld is. Als er interpretatieverschillen zijn, dan vind ik dat we dat nu moeten uitspreken en niet pas later.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, het is A. geen veroordeling, maar een pilot. En binnen de afspraken van de pilot zoals we die hebben afgesproken, maar laten we nu even geen discussie gaan voeren over een pilot die nog maar twee uur oud is, laten we gewoon doorgaan met deze beraadslaging. U was uw interruptie aan het aan het doen. Daar gaf ik u de ruimte voor. Als u interruptie afrondt, dan kan de heer Krabbendam daarop antwoorden.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, nogmaals, ik leef volgens de regels zoals die zijn opgesteld door een paar Rotterdamse ambtenaren en die regels zijn hier van toepassing en niet anders. Dat betekent dat ik... Ik ben nu echt kwijt wat ik in mijn interruptie.... Ja, nee, dat maakt twee van ons. Dus om dit terug te vinden gaat dan van uw tijd af, in dit geval. Nee, even alle gekheid op een stokje. Wat voor ons voor Hart voor Wassenaar heel belangrijk speelt, is hoe verantwoordelijk deze raad om kan gaan met de beelden van de toekomst. Dan heb ik twee afrondende vragen, als ik me goed herinner, aan de heer Krabbendam, over wat zijn positie daarin is. 1, wenst de heer Krabbendam op enig moment nog te verifiëren, c.q. vast te stellen of het oorspronkelijk kader van toepassing is? En is de heer Krabbendam van mening dat, voordat dat vastgesteld is, er geen spa de grond in mag gaan want dan ben je aan het point of no return begonnen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel. Ik moest ook heel even resumeren wat het nu precies was. Om te beginnen met de spade in de grond. Ik hoop dat die wel wat sneller dan over twintig jaar de grond in gaat. Maar enig moment om te verifiëren, ja, maar dan wel op basis van een voorstel van het college, zodat we daadwerkelijk iets hebben om ons over uit te spreken. En geen spade de grond in, volgens mij kan, als we dat punt voorbij zijn, die spade de grond in, dus daar kom je dan eigenlijk feitelijk meteen aan toe.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ten slotte is er ook nog een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, dank u wel voorzitter. Point of no return, dat is iets uit de luchtvaart en dat is niet iets uit het openbaar bestuur. Er is altijd een point of no return. Maar laten we het nu niet daarop toespitsen. Wat ik interessant vind en wat ik wil markeren is dat ook de fractie van D66 van mening is dat het college nog een keertje bij ons terugkomt. Wij gaan blijkbaar nog een keertje een besluit nemen. Volgens mij staat dat nu nog nergens op papier. U schudt nee, maar ik laat u even aan het woord.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: In principe hebben we alle besluiten genomen die er nodig zijn om tot de uitvoering over te gaan maar het zou zomaar kunnen dat dit college zich nog een keer genoodzaakt ziet om terug te komen. Maar dat weet ik niet, want ik heb dat ontwerp nog niet gezien. U ook niet, toch? Nee. Dus ik vermoed dat we verder kunnen met het project langs de kaders die we hebben afgesproken en dat het college ook, zoals afgesproken, wel of niet bij ons terugkomt als dat nodig is. U heeft daar zelf allerlei dingen in de eerste termijn over gezegd. Volgens mij heeft u aangeven wat de afspraken daarover waren.

De **voorzitter**: Tweede keer, de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik wil toch nog een poging doen om van D66 te horen te krijgen wanneer het college bij ons terug moet komen. Stel, het blijft binnen dat bedrag, want als het er overheen gaat, dan moet het sowieso bij ons terugkomen. Dat is duidelijk. Maar stel, het college blijft erbinnen, maar het doet niets meer aan duurzaamheid, het doet niets meer aan de friezen en laten we eens even zeggen, er zijn nog maar dertig werkplekken. Vindt u dan dat het bij ons moet terugkomen of mag het zijn gang gaan?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank. Dit proces staat niet los van de rest van de plannen. Er zijn ambities om hier mensen te huisvesten. Er is een gemeentekantoor. Er zijn allerlei dingen die met elkaar samenhangen, dus als een belangrijk kader niet gerealiseerd wordt, namelijk hier 45 plekken creëren, dan hebben we daar echt nog wel een discussie met elkaar over. Dus dan moet het bij ons terugkomen en uitleggen waarom. En of we dat dan kunnen we accepteren of niet, daar gaan wij als raad over. Wij gaan erover of wij dat wel of niet accepteren, dat bepaalde doelstellingen in een plan niet gerealiseerd kunnen worden. Heel veel simpeler dan dat kan ik het niet maken, mijnheer Gankema.

De **voorzitter**: Dat is het antwoord van de heer Krabbendam, volgens mij blijft dit... U wilt nog een afrondende vraag om het helemaal scherp te krijgen? U krijgt die mogelijkheid.

De heer **Gankema**: Nee, ik geef alleen nog mijn laatste constatering. Dat is dat er toch lucht tussen zit. Dan komt het terug en dan kijken we nog eens en dan kijken we wat de raad ervan vindt. Ik zeg dat we ons in een kwetsbare positie zullen bevinden. We gaan nu van start, de trein gaat rijden. We weten eigenlijk niet waarop we gaan sturen en we komen straks weer in een situatie waar wij als raad al vaker in zijn gekomen. Ik noem het accupakket, ik noem de molen, ik noem de sporthal. We staan straks weer met de rug tegen de muur, fait accompli en dan gaan mensen zeggen 'point of no return'. Maar we staan er vandaag voor. We kunnen vandaag met elkaar afspreken 'nee, u komt nog een keertje bij ons terug, want we voelen ons nog niet helemaal senang'.

De **voorzitter**: Helder. Er is ook nog een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Hopelijk voorlopig mijn laatste. Ik kan niet zien wat mijn totale spreektijd is, dat is dan technisch... Ik heb twaalf seconden nodig, dus de rest... De rol van deze raad is om te controleren, dat is de belangrijkste rol. En het is de inzet van de raadsleden om die controle daadwerkelijk uit te voeren. Bent u van mening dat, om goed te controleren, deze raad eerst door het college geïnformeerd moet worden over hoe het denkt het te gaan aanpakken met de tijd die voorgeschreven is, in de eerste plaats. En in de tweede plaats: bent u van mening dat dit college nog geen vrijbrief heeft om geld aan uit te geven op basis van het eerder gestelde kader?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Ik ben het helemaal eens met uw opvatting over de taak van deze raad. Daar zullen we ook nauw op toezien. Volgens mij hebben we een heel concreet voorstel gehoord en moeten we nog een klein beetje finetunen of het nu B&M wordt of P&C, maar daar komen we vast vanavond nog wel uit. Ik had ook P&C begrepen. En dat andere punt. Ja, volgens mij moeten we nu aan de slag. Wij willen dit proces nu niet blokkeren. We kunnen verder, want er ligt nog onvoldoende voor, dus laten we nu het college de ruimte geven, ook om ons te informeren, met een raadsinformatiebrief, in die P&C. Er zijn genoeg opties om dat te doen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Krabbendam**: En dan kom ik tot een afronding. Dank voor alle interrupties. We zijn weer een stapje verder. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u ook. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Yes, dank voorzitter. Onze inwoners hebben ons in 2019 laten weten dat ze De Paauw graag voor Wassenaar willen behouden. En dat snap ik, want als inwoner geniet ik ook elke dag van het mooie aanzicht, als ik door het park loop. En het lijkt me ook leuk om hier misschien een keer een tosti te kunnen eten met de kinderen. En ik vind het idee van mevrouw Hibbert van de Happy Tosti ook een goed idee. We hebben in 2020 besloten om een volwaardig bestuurscentrum te maken, dus met werkplekken, en een lift naar de eerste verdieping in ieder geval en dat begrijp ik ook, want als raadslid zie ik ook wel dat de binnenkant aan een opknapbeurt toe is. En gelukkig merk ik hier vanavond ook gewoon draagvlak voor. Dus dat is niet de kwestie. VVD heeft dus ook voor het voorstel gestemd om De Paauw aan te pakken. Wat ons betreft, zijn de kaders voor nu helder. We hebben een financieel kader dat bepaalt dat aan dit project maximaal € 12,3 miljoen wordt uitgegeven en we hebben een inhoudelijk kader waarin staat wat we als basis willen renoveren en eventueel willen restaureren. Het is een groot project en het is spannend, maar wij zijn wel blij dat het college hier nu eindelijk mee aan de slag gaat. Wat ons betreft had dat al veel eerder gekund. Het is spannend en daarom hebben we dit debat ook vanavond, want we willen daar goed op controleren als raad. En volgens mij is daarom ook heel duidelijk afgesproken dat er echt een professioneel projectmanagementteam betrokken is bij deze opdracht. We hebben het ook al even gehad over de financiële planning en controle. Er moet gewoon een financiële controller naar kijken, maar ook daar zijn heldere afspraken over gemaakt. Die controle is en blijft belangrijk. We hadden het vanavond nog even over de vraag 'moet dat dan in de commissie P&C gebeuren of in Bestuur en Middelen?' Als VVD denken we, als je dat in de Planning & Controlcommissie doet, dan kun je echt tot in detail dat toezicht houden en mocht het dan nog nodig zijn om het te bespreken in Bestuur en Middelen, dan kan dat. Dus dat is even waar onze voorkeur ligt. Maar we zijn het wel eens ook met wat hier vanavond is gezegd. Die controle is en blijft belangrijk. Maar heel fijn dus dat we wel hiermee aan de slag gaan.

De **voorzitter**: Ik hoorde nu een punt volgens mij.

Mevrouw **Rogge**: Ik wil even pauzeren, zeker.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ik ben ook inderdaad altijd op zoek naar de grammaticale punt. Niet de inhoudelijke punt. U zei 'we hadden veel eerder aan de slag moeten gaan met dit project'. Wat bedoelt u daarmee?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: De raad heeft in principe in 2020 besloten om De Paauw te gaan opknappen aan de binnenkant en we zijn nu in 2024. Ik heb ook eerdere planningen gezien in oude stukken waarin we nu al zouden zitten over keuzes over de gordijnen, geloof ik dus volgens mij lopen we inmiddels al wat achter. Dus ik vraag me af waarom we nu pas beginnen, maar ik ben in ieder geval blij dat we gaan beginnen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Maar voorzitter, toch de vraag, hoe denkt u dat het komt dat – naar mijn mening is overigens een besluit genomen in 2019. Ik ben een van die drie die er toen bij was, geloof ik – het in uw beeld van 2019 of 2020 tot nu heeft geduurd voordat het project bijna zijn gang gaat? Dat zou ik willen vragen. De VVD heeft al die jaren in de colleges gezeten, dus ik vraag me af wat de basis is van uw opmerking.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Volgens mij zijn er verschillende besluiten genomen. Dus in 2019 hebben we besloten dat we De Paauw niet gaan verkopen en in Wassenaar houden en in 2020 hebben we besloten om hier een bestuurscentrum van te maken. Ja, geen idee. Ik ben blij dat we nu in ieder geval beginnen, misschien waren er andere zaken die prioriteiten hadden, maar laten we snel beginnen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Ik ben blij dat u daarop aandringt dat er snel begonnen gaat worden, want ik ben met u eens dat we eigenlijk in de afgelopen jaren veel en veel te veel tijd hebben verloren en daar is het er niet goedkoper op geworden. Ik hoop dat we diezelfde tijdverspilling nu niet meer zullen realiseren.

De **voorzitter**: Ook nog een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, het is eigenlijk een constatering, maar u krijgt zo meteen de ruimte om daar op te reageren. Wat ik mis bij de VVD is een zekere... Wat ik meer zie, is zorgeloosheid. 'Het zal wel goedkomen. We hebben gezegd dat we binnen een bepaald financieel kader zullen blijven'. Maar de voortekenen zijn er toch dat het niet zal gaan lukken? Ik zeg niet dat we meer geld zullen uitgeven, maar het is waarschijnlijker dat we meer geld zullen uitgeven dan dat het is dat we binnen ons budget blijven. Er is een raming gemaakt die uitgaat van 28% stijging. Daar is nog niet de 5% stijging van de bouwindexcijfers voor volgend jaar in meegenomen. En dan moet alles nog goed gaan op de manier zoals we dat gepland hebben, bij zo'n oud gebouw. Daar moet toch een grotere zorg zijn over 'jongens, dit dreigt naar de € 25 miljoen te gaan'?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Nou, dat is wat mij betreft nu nog niet aan de orde. Ik vertrouw op een goed bestuur. De kaders voor nu zijn voor mij helder. Het financiële kader, de inhoud. Wat ik ook wel mooi vind, is wat in de commissie gebeurde, maar dat weet het college ook. Als er kostenoverschrijdingen zullen dreigen, dan moet het college sowieso bij ons terugkomen in de raad. De wethouder gaf in de commissie al aan daar geen voorkeur voor te hebben, maar voor nu gaan wij daar echt van uit voorzitter, dat de opdracht wordt uitgevoerd binnen de kaders die nu voorliggen en dat daar strak op wordt gecontroleerd en gemanaged. En daar zijn allerlei zaken voor in het leven geroepen. Dus daar vertrouwen we op. Dan ga ik verder.

De **voorzitter**: De heer Gankema, afrondend.

De heer **Gankema**: Ja, dank u voorzitter. Ja, u zegt het goed. 'Op het moment dat het college dreigt meer geld nodig te hebben', dan moet het bij ons komen. En niet op het moment dat het al

zover is, dat het zegt 'ja, jongens, we staan met de rug tegen de muur'. Daarin verschillen wij. Wij voorzien dat het straks toch om extra geld zal moeten komen en we hebben liever nu de grip dan dat je straks dezelfde scenario's die u destijds als VVD ook goed gepraat heeft, krijgt 'we hebben al zoveel geld geïnvesteerd. Nu kunnen we niet meer terug'.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ik ga hier nu geen 'als dit, dan dat' debat voeren. Ik denk dat de kaders helder zijn.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, dank u wel. Mevrouw Rogge, een simpele vraag, wat heeft u liever: dat we nu de juiste beslissing nemen of dat we later een foute beslissing aan de lopende band met extra kredieten corrigeren?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Er ligt nu geen beslissing voor, voorzitter. Die besluiten zijn al genomen door de raad en dat is waar het college nu mee aan de gang gaat.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ik ben dat volkomen met u eens, maar dat is de beslissing en u heeft het nu nog altijd in de hand om het bewijs ervan dat dat de juiste beslissing is, op tafel te krijgen. Als u die mogelijkheid afwijst, heeft u die beslissing al genomen en dan legt u zich neer bij het feit dat dat wel eens heel foute beslissing kan zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge, gaat u verder?

Mevrouw **Rogge**: Waar we nu staan, is het punt dat op basis van die kaders een professioneel ontwerpteam aan de slag gaat om met voorstellen te komen. Wat de Wassenaarse VVD betreft, wachten we die voorstellen af en als dat nodig is, hebben we daar weer een debat over.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Nog een laatste interruptie, de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter. Waar ik denk dat wij het binnen deze raad best met elkaar over eens zijn, is dat we hier moeten renoveren. Ik ben alleen niet happy met wat voorligt in de zin van waar besluiten over zijn genomen. Ik maak mij zorgen, met de heer Gankema overigens, want we hebben daar ook zelf wat onderzoek naar gedaan, over het uiteindelijke bedrag dat eruit zal komen. Er liggen heel nadrukkelijke indicaties dat die bedragen hoger zijn. En dan is mijn vraag aan mevrouw Rogge: bent u bereid om op een later tijdstip heel nadrukkelijk te verifiëren wat het juiste bedrag is, met welke prestatie die ertegenover staat voordat daadwerkelijk in de uitvoering begonnen wordt?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Nee, wat mij betreft, wat onze fractie betreft, kan met de uitvoering worden begonnen op basis van de kaders die er nu liggen. Wel van belang is om dit goed te blijven controleren, maar daar hebben we onze middelen voor.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, laatste vraag.

De heer **Hendrickx**: Hier ligt de gevoeligheid van vanavond. De gevoeligheid van vanavond is: er zijn nadrukkelijke indicaties dat het veel duurder gaat worden dan de € 12,3 miljoen. Ik weet van de discussies die we... Sorry.

De **voorzitter**: Er moest iemand niezen.

De heer **Hendrickx**: Ik ben er dichtbij geweest dat er discussies waren die nadrukkelijk aangaven dat het duurder werd. We hebben een rapport gezien dat € 15,8 miljoen noemt. Ik ben van mening dat de enige weg voor deze raad een verantwoordelijke weg is: ja, we willen met het project door, maar laten we wel op enig moment, zeker wanneer die ontwikkelcommissie aan de gang is geweest, opnieuw herijken wat we toen besloten hebben en dan vaststellen, voordat er een spade de

grond in gaat, wat het daadwerkelijk gaat kosten. Mevrouw Rogge zegt 'ga je gang en we corrigeren het wel achteraf met extra kredieten vragen wanneer het uit de hand loopt'.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Nee, voorzitter, dat zeg ik niet, 'ga je gang'. Wij blijven dat controleren en ik heb nu nog geen duidelijke indicatie dat het uit de hand gaat lopen. Wij wachten nu nog op de voorstellen van het ontwerpteam.

De **voorzitter**: Ik wilde hier een punt zetten. Ik kijk ook, het is inmiddels 21.45 uur. U heeft ook nog negen actualiteitsvragen gesteld en het doel is om 22.30 uur klaar te zijn. We moeten echt even door. Er is ook nog een tweede termijn. Ja?

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, toch even. Ik begrijp uw uitgangspunt. Maar zoals de heer Gankema al heeft aangegeven, dit is de grootste investering die we ooit gepleegd hebben hier en dan laten we ons leiden door 'we willen om 22.30 uur klaar zijn'? Sorry, dat vind ik een volstrekt verkeerd uitgangspunt. Dit zijn bedragen waarvan ik zeg 'daar moet je bij wijze van spreken tot 02.00 over kunnen discussiëren, zodat het in ieder geval aan alle kanten duidelijk is'. En dat is mijn standpunt daarover. En dat betekent dat het debat plaatsvindt tussen partijen in deze raad. En ik ben eigenlijk nog helemaal niet uitgevraagd op het belangrijkste punt dat ik hier vaststel. En dat is dat mevrouw Rogge zegt, of dat althans de VVD zegt 'ja, wij vinden het prima zo wat er tot nog toe besloten is. Ga je gang en we controleren het en als we bij die voortgangscontroles vaststellen dat het te veel gaat kosten, krijgen we een kredietaanvraag'. Ik vind dat de kern van de discussie en daar mag u niet in twee minuten langs heen lopen.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja voorzitter. Het is eigenlijk net als met waar we het vanavond over hebben...

De **voorzitter**: Maar is dit nu een punt van orde? Is het een inbreng?

De heer **Gankema**: Ja, want ik ondersteun wat de heer Hendrickx zegt. En in die zin: je ziet al aankomen dat we 22.30 uur niet gaan halen, maar het kader van de afspraken geldt nog steeds en je weet al van tevoren dat je de 22.30 uur niet haalt. Het is dezelfde analogie. Dus ik zou ons nu niet willen laten haasten om die 22.30 uur te halen. Het gaat om de inhoud en het gaat om een belangrijk onderwerp.

De **voorzitter**: Maar dan toch even een constatering. We hebben een agenda vastgesteld. Uitgangspunt is 22.30 uur. Ik ga uit van uw kaders die u heeft aangegeven. Ik bemoei me verder niet met de inhoud van het debat en de importantie daarvan. Het is een belangrijk onderwerp. Daarom staat dat ook vanavond geagendeerd. Daar bent u van, maar u heeft mij ingehuurd om ook besluitvorming hier in goede banen te leiden. Dat is wat ik hier vanavond doe en laten we daar vooral ook mee doorgaan en bij tijd en wijle doe ik even een aanmaning om er wel voor te zorgen dat we de vaart erin houden. Zullen we hier verder geen tijd aan besteden, want dat kost allemaal onnodig veel tijd. Volgens mij is de volgende spreker, de heer...

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik ben dat niet met u eens, ik vind het heel vervelend worden. Binnen een groep is vastgesteld dat we om 22.30 uur klaar willen zijn. In die tijd is tijd toebedeeld aan fracties en die fracties mogen de tijd gebruiken, zodat we op enig moment, om 22.30 uur klaar zijn. Wat we vanavond hebben meegemaakt, is een inspreker van vijf minuten, die komt bij die 22.30 uur. Maar we hebben ook nogal wat tijd besteed aan brandalarm en volgens mij had u dat georganiseerd, maar dat terzijde, en afscheid en beëdiging van raadsleden en commissieleden. Ja, 22.30 uur is geen wet meer. Ik heb, zie ik nu, nog acht uur en elf minuten om op 22.30 uur, nee, seconden. Acht minuten en elf seconden om mijn verhaal te doen en om te benutten. Daarop kunt u mij niet korten.

De **voorzitter**: Dat heet de tweede termijn en die kunt u natuurlijk ook gewoon krijgen. Wij gaan snel door. Het woord is aan de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. Ik ga proberen het zo kort mogelijk te houden. Ik kan u zeggen dat de PvdA altijd heel kritisch is geweest op de renovatie/restauratie – dat verschil weet ik inmiddels ook – van De Paauw. We hebben, evenals Hart voor Wassenaar trouwens, op 1 februari 2022 tegen het plan van toen gestemd, met name omdat we het duur vonden en ook omdat we het over de verkiezingen heen wilden tillen. Dat is even voor de geschiedschrijving. We

bevonden ons in goed gezelschap van GroenLinks en DLW. Dus dat waren vier partijen die in de oppositie zaten. Wij vinden dat we besluitvorming zuiver moeten houden. Er is toen in die raad enorm gesteggeld over de financiën en de rapportage en dat het niet meer mocht worden dan dat, maar tegelijkertijd is ook in die raadsvergadering besloten om het raadsbesluit te amenderen en te zeggen 'als het nou allemaal te duur wordt, dan gaan die stijlkamers terug van 'goed' naar 'basis'.' Dus daarmee heeft de raad ook ruimte gegeven aan welk college dan ook, om vervolgens met die uitvoering daarin keuzes te maken. En ja, ik denk dat je ook moet kijken naar de bedoeling van toen. En het feit dat het college mandaat heeft gekregen om tot die uitvoering over te gaan. Over het kader hebben we al een aantal keer gesproken: 90% van het gebouw moet toegankelijk zijn, er moet een lift komen tot de eerste verdieping, et cetera. Wat de PvdA-fractie betreft gaan we nu op dat ontwerpteam wachten en kijken wat dat voor die € 12,3 miljoen kan leveren. Er is een 28% - dat staat dan in die second opinion – aan overschrijding te verwachten, maar dat zijn maximale bedragen, heb ik begrepen, dus het kan ook minder worden. Misschien valt het mee.
Maar wat ons betreft, als het college gaat sleutelen aan het inhoudelijk kader dat in die bijlage toen als investeringsplan is vastgesteld, dan moet het terug naar de raad. En hetzelfde geldt natuurlijk als de € 12,3 miljoen dreigt te worden overschreden. En wanneer weet je dat? Dat is natuurlijk een kwestie van politiek gevoel. Als op enig moment blijkt dat het ontwerpteam aan de bel trekt en zegt 'wethouder, dit gaan we niet voor dat bedrag schaffen', dan zullen we terug moeten gaan naar de raad, denk ik. Dus volgens mij is het helemaal niet zo ingewikkeld. Er ligt een enorme uitdaging voor het college om met het ontwerpteam verstandige keuzes te maken binnen de kaders die zijn gesteld en we moeten ons als raad niet bemoeien met de kleur van de gordijnen. Dus ik verwacht veel van het ontwerpteam en van het college in dezen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel en afrondend is er nog een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik weet niet of het afrondend is.

De **voorzitter**: Het was afsluitend in de bijdrage. Gaat uw gang.

De heer **Gankema**: Oké, dank u wel voorzitter. Ik ben heel blij om te horen dat de heer Van Smirren zegt dat als er afgeweken wordt van het kader – dan zie ik toch enig licht tussen wat de heer Krabbendam net zei – komt het college terug. Dus daar ben ik erg blij mee en ik hoor straks ook de reactie van het college. Ik zie u al weer op het knopje drukken, dus ik laat u ook even reageren.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Volgens mij zit er helemaal geen licht tussen D66 en PvdA. De kaders zijn volgens mij duidelijk en je kunt altijd interpreteren. Dat kan je natuurlijk altijd. Maar op de hoofdlijn zijn D66 en de PvdA het helemaal eens.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Kijk, dat is mooi om te horen. Nu hebben we duurzaamheid. Duurzaamheid staat niet in het kader, dus stel nu dat het college duurzaamheid erin gooit en zegt 'maar dan gooien we de friezen eruit'. Is dat acceptabel voor de PvdA?

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dat is een beetje een 'what if'-vraag, maar ik wil toch proberen die te beantwoorden. Kijk, wat betreft duurzaamheid. In het investeringsplan staat dat we met duurzame middelen werken, dus dat is het enige wat daarover bepaald is. Als het college, en dat lijkt ons een verstandig voorstel, zegt 'het kan veel duurzamer en we willen daar een x-bedrag voor reserveren', dan lijkt het ons prima om daar in de raad over te beslissen, maar dat is extra. Dat moet terug naar de raad want daar is in 2022 niets over besloten. Zo simpel is het volgens mij.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Ik moet constateren dat de dossierkennis niet bij iedereen even duidelijk aanwezig is. Ik was eigenlijk ook blij met de opmerking van de heer Van Smirren dat de PvdA, Hart voor Wassenaar en GroenLinks indertijd tegen het voorstel gestemd hebben. De heer Hendrickx heeft gezegd 'ik heb daarvoor gestemd en ik vind dat het nu anders is', maar hij heeft tegengestemd. Dan vroeg hij zich af waarom het allemaal zo lang geduurd heeft. Ja, dat vroeg ik mij ook af. Het heeft vijf jaar geduurd voordat we op dit punt gekomen zijn. Maar in de vorige

collegeperiode was de coalitie de partij die het project on hold heeft gezet. Dat wilde ik als eerste even zeggen.

De **voorzitter**: Ik hoor nu een punt en u krijgt nu een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Ik zou het haast een persoonlijk punt willen noemen, ook omdat de heer Paulides daarover geschreven heeft. Laat ik heel duidelijk zeggen dat het on hold zetten een collegebesluit was en niet een besluit van mijnheer Hendrickx of van wethouder Hendrickx. Dat was een collegebesluit en in dat college zat ook de VVD. Dus waar u aan refereert, is een collegebesluit waarin is vastgesteld dat we een jaar uitstel zouden geven van het plan ten opzichte van het schema, zoals het toen was. Er waren ook een aantal redenen voor. De eerste was dat bleek dat we in de subsidieaanvragen veel minder ver waren. En dat je door nu al te beginnen en...

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, zou u uw vraag... U heeft uw punt gemaakt. Heeft u nog een vraag aan de heer Paulides?

De heer **Hendrickx**: Nou, laat ik het zo zeggen, er worden dingen gezegd. Ik heb ook gezegd, ik maak er nu een persoonlijk punt van. En dan ga ik uitleggen wat ik... Ik probeer in mijn eigen woorden uit te leggen waar de heer Paulides het volkomen mis heeft, maar dan ook volkomen mis. Zowel in zijn uitingen in de krant als ook nu weer en ik wil dat op een keurige manier doen, maar op het moment dat mij daar niet de gelegenheid voor wordt gegeven, is het nu een persoonlijk punt. En dan ga ik de tijd nemen om het goed uit te leggen.

De **voorzitter**: Nou, mijnheer Hendrickx, dat persoonlijke punt is al gemaakt. Het is gewoon een collegebesluit geweest. Dat heeft u toegelicht. Volgens mij is het punt bij dezen gemaakt. Volgens mij moeten we focussen op de bijdragen van elke partij. Heeft u nog een vraag aan de heer Paulides?

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, het is niet aan u om te bepalen wat mijn persoonlijk punt is. Punt.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, dan hoor ik graag wat uw persoonlijk punt is. Persoonlijk punt is dan het punt waar het u dwars zit, waarbij het u geraakt heeft. Dan hoor ik dat graag, want als u die behoefte heeft, dan geef ik u nu die mogelijkheid, maar graag kort en puntig.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, nogmaals, om te beginnen, u interrumpeert mij bij voortduring. Ik maak een persoonlijk punt omdat er gezegd en geschreven wordt dat Hendrickx het plan heeft uitgesteld. Op het moment dat dat mijn kant uitkomt, vind ik ook dat ik het recht heb om goed uit te leggen waarom dat besluit is genomen. Eigenlijk zou het college, het volledige college van toen, dat moeten zeggen. Er waren twee redenen en de eerste reden was dat ten aanzien van de subsidiëring er helemaal geen beeld was van wat er binnen zou komen en er gezegd werd en geadviseerd werd 'wacht ermee, want dan kun je meer subsidies binnenhalen, want als je nu besluit het te doen, zit je met een heel problematische kant'. Dat is het eerste. En ten tweede was de hele planvorming nog niet aan de orde en in de derde plaats was het zo dat een van de dingen in het coalitieakkoord was dat we niet de schulden in zouden gaan. Dat probleem wilden we eerst oplossen. Dat was het collegestandpunt. Als de heer Paulides de...

De **voorzitter**: Dan heeft u het persoonlijk punt gemaakt.

De heer **Hendrickx**: Ja.

De **voorzitter**: Ik zie ook dat de heer Krabbendam het woord wil.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Ik neigde, maar als u nu klaar bent, ga ik dat punt van orde niet maken.

De **voorzitter**: Dat is al... Het persoonlijk punt is bij dezen gemaakt. Ik stel voor dat de heer Paulides doorgaat met de bijdrage over wat hij nu eigenlijk vindt van de ontwikkelingen rond de renovatie De Paauw. Nee, de heer Hendrickx, u heeft niet het woord. Het is gewoon een termijn. Ik wil echt nu even gewoon de heer Paulides het woord geven om zijn bijdrage te doen. U kunt straks uw interruptie plaatsen.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik had een interruptie. Die onderbrak u en interrumpeerde mij. Ik moest daar een persoonlijk punt van maken, maar daar waren meer dingen naar aanleiding

waarvan ik een interruptie naar de heer Paulides wilde maken en ik wens mijn interruptie af te maken. Zo simpel is het. En het tweede punt was...

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Hendrickx. Het woord is nu echt aan de heer Paulides. Beste mensen. Het is net na de zomer, kom op. We houden hier gewoon een ordelijke vergadering. Het woord is aan de heer Paulides. Ja, dank u wel.

De heer **Paulides**: Ja dank voorzitter. Ja, misschien moet ik mijn excuses aanbieden dat ik gezegd heb 'de wethouder', dat was het college. Maar het kwam eigenlijk door het feit dat de heer Hendrickx stelde dat hij indertijd als Hart voor Wassenaar voor gestemd had maar hij heeft indertijd tegengestemd en dat was eigenlijk de aanleiding van het misverstand.

De **voorzitter**: Zou u door willen naar de inhoud?

De heer **Paulides**: Ja, dat ga ik. Ik ga naar de inhoud. Wij verbaasden ons over de constatering dat de kosten 28% hoger uit zouden kunnen vallen. Bij nadere constatering werden we iets minder ongerust, maar er bleven wel degelijk zorgen bestaan omdat het hele proces tot nu toe in de afgelopen vijf jaar wel erg apart verlopen is en dan zeg ik het heel aardig. Dat kan je dit huidige college niet echt verwijten. Het verbaast me wel hoe je een raming kunt maken en een krediet kunt vragen en dan jaren later pas op zoek gaat naar een architect. Waar is de raming dan indertijd op gebaseerd? En wat hield de opmerking in dat er bezuinigd kan worden op de restauratie? Met andere woorden, hoe kom je van 'goed' naar 'basic' en waarover heb je het dan exact? Dat het plan naar de raad komt, dat wordt soms gezegd en soms wordt het niet gezegd – binnen de kaders die er zijn, en dat zijn ook de kaders waar Lokaal Wassenaar! indertijd mee heeft ingestemd, de financiele kaders, komt er niets naar de raad. Dat vind ik wel een gemis. Want als er zaken zijn die verschoven worden in het kader, vind ik echt dat dat wel iets is dat naar de raad moet komen. Op dit moment, zoals de afspraak nu is, komt het alleen naar de raad bij een overschrijding. Dus wat dat betreft, geef ik u wel een beetje gelijk met uw kritiek, maar uw fractie heeft daar zelf mee ingestemd. Nu komen we tot de conclusie dat het niet heel erg prettig is, maar misschien dat de wethouder daar een toezegging over kan geven, want ik vind het best een issue waar we het eigenlijk over moeten hebben. En ik denk dat als de wethouder zegt 'ik kom met een basic plan'... Want dat is wat we willen, we willen renoveren, we willen restaureren en dat hoeft niet goed of beter te zijn. Die optie voor beter is al weggevallen, maar als we willen restaureren, dan is het basic. En als we die wethouder nu vragen 'ga nu alsjeblieft naar basic en dan kom je waarschijnlijk ook binnen je budget uit en kom dan toch nog even bij ons langs als raad', hebben we, denk ik, de hele discussie hier vanavond ook opgelost. Dat is een suggestie aan de wethouder.

De **voorzitter**: Graag de volle aandacht voor de heer Paulides. De suggestie is gedaan. Ik zie ook de wethouder, graag helderheid daarover. Ik zie hem ook knikken. Daar gaat hij zo op antwoorden. Dank u wel. Dan was er nog een interruptie van de heer Gankema op de heer Paulides.

De heer **Gankema**: Ja, dank u, voorzitter. Blij om te horen dat de heer Paulides het ook beter had gevonden als hij was geïnformeerd over die kostenstijging of in ieder geval de raming voor de kosten...

De heer **Paulides**: Dat heb ik niet echt gezegd.

De heer **Gankema**: Ik geloof niet dat u aan het woord bent.

De heer **Paulides**: Indertijd heb ik...

De **voorzitter**: Wacht even, mijnheer Paulides. Het woord verloopt via mij, dat gaat u straks ook weer ervaren als u voorzit. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja. Dank u voorzitter. Nou ja, laat ik het anders formuleren. Ik heb de heer Paulides horen zeggen dat hij zich er iets bij kan voorstellen dat de fracties graag die 28% overschrijding in maart al hadden willen weten. Ik denk ook, of nee, laat ik het anders zeggen, ik zal het formuleren als een vraag. Ons financieel kader, de manier waarop het college de raad moet informeren, gaat er toch ook van uit dat als er constateringen zijn die kunnen leiden tot risico's, de raad daarover geïnformeerd moet worden?

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ten eerste heb ik heb ik niet gezegd dat het college ons eerder had moeten informeren. U heeft ingestemd met een financieel kader waarbij het college de uitgaven mocht doen wanneer het beneden die € 12,23 miljoen zou blijven. En ik denk, gezien de discussie, dat dat niet zo echt handig is en dat de wethouder dat heel makkelijk kan oplossen met een toezegging. Dat is mijn constatering maar ik heb niet gezegd 'hij had dat eerder moeten zeggen'. Het was misschien wel prettig geweest, maar ik heb het niet gezegd.

De **voorzitter**: De heer Gankema afrondend.

De heer **Gankema**: Voorzitter. Ik neem genoegen met 'het was wel prettig geweest'. Daar spreekt ook iets uit en zeker voor iemand die in de coalitie zit. Dus wat dat betreft heb ik een kinderhand en die is snel gevuld. Nog even een aanvullende vraag, wat is nu precies de toezegging waar u naar op zoek bent, van het college?

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: De toezegging is dat ik denk dat wij nu al naar basic moeten gaan, dus pure restauratie. En dat het voorstel waar de wethouder mee door wil, waar het college mee door wil, nog even langs de raad komt om te vermijden dat we dit soort avondenlange discussies krijgen achteraf. Maar nogmaals, u heeft met het kader ingestemd en eigenlijk bent u niet meer aan het woord als het college binnen het kader blijft dat u vastgesteld heeft. U heeft...

De **voorzitter**: Het is een vraag aan het college. Laten we eerst even afwachten wat het college gaat zeggen, dat lijkt me verstandig. Mevrouw Everard.

De heer **Gankema**: Voorzitter, punt van orde. Ik heb net naar de heer Paulides moeten luisteren. Ik stond hier al een tijd en ik heb zeg maar drie interrupties opgespaard. Mijnheer Paulides is klaar en wil weglopen. Ik krijg nog de gelegenheid tot het stellen van één vraag, maar ik heb er nog wel twee. Ik wil best even het CDA de gelegenheid geven om een vraag te stellen.

De **voorzitter**: Nee, dat gaan we niet doen. Maar ik had de indruk dat u al twee vragen gesteld had aan de heer Paulides. Ja, ik kan tellen, maar u heeft nog een vraag aan de heer Paulides. Gaat uw gang. Tweede set interrupties, gaat uw gang.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Twee keer dezelfde vraag zijn inderdaad twee vragen, maar... Ik geef toch even... Ik ben nu van mijn à propos, want ik moet nu even weer bedenken wat mijn vragen waren en ik ga ze even op pauze zetten. Sorry.

De **voorzitter**: Er is ook nog een tweede termijn. Dank u wel, mijnheer Paulides. Het woord is aan mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank. Het is hier al meerdere keren genoemd. De renovatie van De Paauw is echt een groot project voor Wassenaar. € 12,3 miljoen is echt een aanzienlijke investering en een investering die ook invloed zal hebben op de financiële bestedingsruimte van Wassenaar in de komende jaren. Hoewel De Paauw echt een iconisch pand is voor Wassenaar en ook toe is aan renovatie, moeten we ons er ook bewust van zijn dat dit project heel veel kost en dat de impact ervan voor de inwoners van Wassenaar niet direct merkbaar is. De echte voordelen voor onze inwoners zullen pas merkbaar zijn wanneer het huidige gemeentekantoor vrijkomt voor woningbouw. En daar ligt een kans voor ons dorp, dan kunnen we woningen realiseren voor die mensen die daar al zo lang op wachten. Daarnaast biedt het vrijspelen van het gemeentekantoor de mogelijkheid om de grond te verkopen, wat mooie inkomsten kan opleveren voor de gemeente. Die opbrengsten kunnen op hun beurt de financiële last van de renovatie van De Paauw deels verlichten. Maar het is geen gemakkelijke bouwlocatie. De bodem moet nog gesaneerd worden en ook hangt het af van de vraag of we wel genoeg werkplekken kunnen realiseren om het gemeentekantoor daadwerkelijk vrij te spelen voor woningbouw.

De **voorzitter**: Ik hoorde nu een punt. U heeft een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Dezelfde vraag een beetje als aan de heer Krabbendam: u heeft het over het vrijspelen van het gemeentekantoor. Gaat u ervan uit dat de bemanning op het gemeentekantoor dan hier geplaatst wordt?

De **voorzitter**: Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter. Er is destijds een raadsbesluit genomen waar ook gekeken werd naar het doel om het gemeentekantoor vrij te spelen. Een deel van de ambtenaren zou in De Paauw komen en deel daarvan zou in de gemeentewinkel die nog gerealiseerd moet worden komen te werken en een ander deel werkt op de gemeentewerf en dat staat zo ook in het raadsbesluit.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dan toch voor de duidelijke definiëring. Dan ga ik inderdaad toch heel even terug naar 2019. Oorspronkelijk kwam het college 18-22 met het voorstel om dit te renoveren. Dat was vrij vroeg in die periode. Er is een amendement binnengekomen, waarbij dan uitgezocht zou worden of hiernaast een pand kon worden gebouwd waar de ambtenaren van het gemeentekantoor zouden zitten. Dat heeft een aantal jaren geduurd, bijna drie jaar, en toen is besloten dat dat niet door kon gaan. En daarin past niet meer dat het gemeentekantoor vrijgespeeld kan worden, want dat kan niet herplaatst worden. Ik zou het eigenlijk naar de wethouder willen verleggen om het antwoord te krijgen op de definitie, want kennelijk hebben we een ander beeld ervan.

De **voorzitter**: Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter. Ik denk inderdaad dat we daar een ander beeld van hebben. En dan was ook mijn vraag, als ik verder mag met mijn betoog, aan de wethouder: is het nog uitvoerbaar om De Paauw te renoveren voor € 12,3 miljoen en daarbij genoeg werkplekken te realiseren zodat het gemeentekantoor vrijgespeeld kan worden? En kan de wethouder misschien ook een update geven van de zoektocht naar een locatie voor de gemeentewinkel en de gemeentewerf? Voorzitter, het is geen geheim dat de financiële situatie voor gemeenten in Nederland de komende jaren moeilijker zal worden. Dat zet nog extra druk op onze begroting. Daarom zou ik graag van de wethouder weten of het mogelijk is om de renovatie gefaseerd aan te pakken. Zodat we die kosten over meerdere jaren kunnen spreiden en onze financiële druk kunnen verlichten. Zo creëren we ook voor onszelf de mogelijkheid om de plannen nog tussentijds bij te sturen als dat mogelijk is. Graag een reactie van de wethouder. En daarnaast is het CDA ook benieuwd hoe het staat met het binnenhalen van de subsidies voor de renovatie van De Paauw. Subsidies kunnen helpen om de kosten voor de gemeente te drukken. Daarnaast wil ik ook benadrukken dat het ontwerpteam pas net gestart is. Er is nog geen sprake van een ontwerp, laat staan een definitief ontwerp, en de kosten zijn dus ook nog niet bekend. Het is daarom belangrijk om nu geen overhaaste conclusies te trekken. Laten we het ontwerpteam ook de ruimte geven om tot een plan te komen dat én binnen het krediet blijft én de kaders kan halen. We zijn blij dat de wethouder heeft aangegeven dat hij verwacht dat het zal lukken binnen het vastgestelde krediet te blijven. En we vertrouwen erop dat wanneer dit toch niet lukt, de wethouder de renovatie van De Paauw opnieuw bij de gemeenteraad agendeert, zoals dat ook is vastgelegd in een raadsbesluit van 2022. Voor het CDA is het belangrijk dat de kosten van de inwoners behapbaar blijven en het lijkt ons ook goed om dit te controleren in de P&C-cyclus. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel, dan zijn we nu aan het eind gekomen aan de eerste termijn aan de zijde van de raad. Ik kijk even. Is het college, is de wethouder klaar om te kunnen antwoorden? Dat is helder, doordat hij opstaat. Dan toch nog even van de orde. Mijn voorstel zou zijn dat de wethouder de vragen die gesteld zijn in eerste termijn vanavond beantwoordt en dat we daarna de vergadering schorsen tot 19.30 op woensdagavond voor het vervolg van de tweede termijn en de actualiteitsvragen die openstaan. Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Punt van orde, vraag van orde. Woensdagavond houden we een grondstoffensessie waar externe sprekers komen. Er zijn heel veel sprekers uitgenodigd die ook van buiten Wassenaar komen, dus kunnen we donderdagavond door in plaats van woensdagavond? Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dat is een helder voorstel. Ik kijk heel even voordat ik zelf iets roep. Even kijken. Wat zeg je? Ik peil even. Donderdag is een optie? Nee, dat is geen optie, zie ik. Dan blijft alleen van deze week morgenavond over. Dat is ook lastig, dus dat gaat ook niet. Ja?

Mevrouw **Rogge**: Zouden we dit kunnen vervolgen in een commissie, want volgens mij zijn we ook nog met elkaar bezig met oordeel vormen.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, als ik daar toch nog even op mag? Er is een agendering in de raad, dan gaan we in de raad door, punt. Dat is vastgesteld. Daar heeft de meerderheid ja op gezegd. Ik zoek heel even naar de verordening. Wat zegt de verordening over uitlopen van vergadering en wat dan de eerste datum is. In mijn beleving is dat altijd de dag...

De **voorzitter**: De volgende dag.

De heer **Hendrickx**: Exact, dat is morgenavond.

De **voorzitter**: Ik weet dat een aantal mensen morgenavond lastig zit, dus dat dat niet lukt. Dus we hebben nu inmiddels allerlei mogelijkheden van momenten die niet kunnen. We proberen ook een beetje rekening te houden met eenieder.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, an sich, ik bedoel, wat kan, dat kan en waar het kan, kan het. Maar, ik heb in mijn agenda rekening gehouden – en dat doe ik standaard – doordat ik de volgende dag reserveer. Punt. Ik vind dat er 21 raadsleden zijn die weten hoe de regels zijn en die weten wat de afspraken zijn en that's it.

De **voorzitter**: Maar goed, dan gaan we nu toch naar het ordevoorstel toe en dat breng ik dan in stemming, want de vergadering wordt sowieso doorgezet. Wie is ervoor om de vergadering op dinsdagavond 19.30 uur voort te zetten? Dat zijn de fracties van het CDA, DLW, GroenLinks, Hart voor Wassenaar, VVD, we waren al in de stemming van een ordevoorstel. Dan staak ik nu de stemming, want u heeft toch een punt om toe te voegen. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ja, want misschien is het toch een alternatief om het dan vanavond af te ronden.

De **voorzitter**: Dat is niet het voorstel dat voorligt en u hoort ook aan de reactie dat dat niet... Nee, dat ga ik ook verder niet ter discussie stellen. Ik ga eerst terug naar de stemming over het ordevoorstel. Als iedereen wil gaan zitten? Bij stemmingen wordt er... U wilt nog iets toevoegen op het ordevoorstel?

Mevrouw **Everard**: Ja, voorzitter. Omdat het volgens mij ook ligt aan het feit dat het Prinsjesdag is dat mensen niet kunnen. Is het misschien een idee om het dan iets later op de avond te organiseren? Is dat een idee? We hebben alleen de tweede termijn en mondelinge vragen.

De **voorzitter**: Nou, nee, dat is niet het geval. Het is het normale tijdstip als we dan ook gewoon de verordening volgen, de volgende dag 19.30 uur 's avonds. Dat is ook het tijdstip. Ik breng hem in stemming. Wie is er voor het vervolgen van de vergadering morgenavond? 19.30 uur? Dat is CDA, GroenLinks, Hart voor Wassenaar, VVD en Lokaal Wassenaar! Wie is ertegen? Dat is D66 en PvdA en mevrouw Hofman-de Raad, maar dat is toch een meerderheid van de raad, dus de vergadering wordt om 22.30 uur geschorst en dan gaat die morgen om 19.30 uur door. Dat is dan bij dezen door u besloten. Het woord is aan de wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja voorzitter, dank en dank voor de agendering en dit debat. Het is volgens mij inderdaad de eerste keer dat we in deze samenstelling in de raad praten over het – inderdaad – belangrijkste project, want ik ben er met eenieder eens die schetste dat De Paauw een van onze belangrijkste projecten is, zowel emotioneel, als financieel, als als symbool van een zelfstandig Wassenaar. Waarmee ik nog steeds wel wil zeggen dat de noodzaak om hier wat aan te doen, maar gelukkig heeft u dat allemaal in meer of mindere mate onderschreven, groot is. De elektra is honderd jaar oud. De toiletten boven werken niet meer. De installaties staan op knappen en het rijksmonument is in een onwaardige staat. Dank allereerst trouwens met betrekking tot Monumentendag – dat vind ik toch wel leuk om te zeggen – aan mevrouw Hofman-de Raad en de heer Nijman die hier ook zelf rondleidingen hebben gegeven op Monumentendag om dit gebouw te laten zien. Voor wat betreft de vragen. Ik zal als eerste beginnen met zeggen dat ik probeer zoveel mogelijk vragen samen te vatten in verband met de tijd en omdat sommige leden vergelijkbare vragen hebben gesteld. En soms zal ik het gewoon punt voor punt proberen. Te beginnen natuurlijk bij de indiener van het verzoek, de heer Gankema. Ja. Zijn we rommelig begonnen? Sinds dit college is begonnen, is de eerste raadsinformatiebrief op 20 juni 2023 verschenen. Ik denk dat elke belangrijke stap die we hebben gezet, of het nu het ontwerpteam was, de aanbesteding van het projectteam of de uitkomst van een projectteam, of de samenhang tussen De Paauw en de overige projecten waar mevrouw Everard aan refereerde, in zeven raadsinformatiebrieven en een themasessie is uiteengezet wat we tot zover hebben gedaan.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja voorzitter, om de tijd wat te besparen. Ik heb geen vraag gesteld over of we rommelig zijn begonnen. Dat was een persoonlijke opmerking, dus wat mij betreft hoeft de

wethouder niet alles te herhalen, alle brieven die hij heeft gestuurd. Ik heb het zo ervaren en ik ben bekend met alle stukken die zijn gestuurd.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Daar ben ik blij mee, dan zijn we het daarover eens. Waar staan we nu? We staan nu op het moment dat we eigenlijk pas echt gaan beginnen. Daar heeft een aantal van u naar gevraagd 'waar staan we nu precies?' Die vraag is wel gesteld. We staan bij het punt dat we nu gaan beginnen met het ontwerpen. Er is een raadsbesluit genomen met een bepaald inhoudelijk kader en een financieel kader dat daarbij zit. En vervolgens is ook nog op het financieel kader gezegd in beslispunt 7 van de raad – want het is uiteraard geen gevoelskwestie, maar gewoon een raadsbesluit dat daaraan ten grondslag ligt, dat was een vrij uitgebreid amendement vanuit de raad waarin glashard staat wat de bedoeling was – dat als we niet aan het financiële kader kunnen voldoen met het inhoudelijke kader dat daarbij hoort – die twee gaan hand in hand en daar heb ik ook verschillende van u over gehoord en dan reageer ik ook gelijk op de heer Paulides – zo staat er ook letterlijk, mocht dat kader niet worden gehaald, dan zouden de restauratieve onderdelen van niveau goed naar basic moeten gaan. Dus eigenlijk heeft de raad destijds ook al gezegd voor het geval we niet binnen het krediet kunnen blijven, hoe je op het krediet zou moeten kunnen besparen. En sterker nog, de raad heeft daar zelfs een bedrag van € 1,2 miljoen op geplaatst. De reden dat ik dat expliciet zeg is omdat dat natuurlijk wel de formele werkelijkheid is voor het college, waar het binnen moet blijven. Het gaat om een raadsbesluit waar het college aan is gebonden als uitvoerder.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, de wethouder heeft helemaal gelijk. Alleen zag ik ook staan dat, wil je de monumentale waarde behouden, je op niveau 'goed' moet zitten en een van de kaders was 'met behoud van de monumentale waarde'. Als je dus terug gaat naar basic, dan verlaat je dat kader voor wat betreft de monumentale waarde.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveren.

Wethouder **Van Doeveren**: Nee, de raad heeft... Als je kijkt naar het raadsvoorstel toen, staat daar heel duidelijk 'wat krijg je voor een niveau basic? Wat krijg je voor goed? Wat krijg je voor beter?' Het toenmalig college had ingezet op goed en de raad heeft gezegd 'ja, we willen ook wel gaan voor goed, maar als we dat niet kunnen halen met dat bedrag, dan gaan we terug naar basic'. Dan stond eigenlijk, dat staat er ook letterlijk, alleen de bouwkundige en bouwtechnische staat van het pand centraal. Niet meer dan dat. Dus dat verstaan we onder niveau basic. Dat is wel het kader voor het niveau van de restauratie zoals het toen is vastgesteld onder beslispunt 7 in het raadsbesluit van destijds.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Oké, laat ik daarin meegaan voorlopig, maar dan nog, hè. Dan laat je dus de monumentale waarde los. Dat is dan de consequentie uit punt 7 van het amendement. Dan vervolgt dat de vergunningen worden verstrekt door, volgens mij, het rijk, en dat kijkt naar de monumentale waarde. Dus mijn vraag is: zit daar dan een strijdigheid in, in het teruggaan van goed naar basic en het straks aanvragen van vergunningen af te geven door het rijk op basis van de Monumentenzorg?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Nee, naar het inzicht dat we nu hebben, niet, maar dat brengt me wel meteen met een bruggetje naar de volgende vragen. We hebben nu een ontwerpteam.

De **voorzitter**: Er is nog een interruptie van de heer...

Wethouder **Van Doeveren**: Mag ik hem even afmaken? Want anders dan gaan we nu...

De **voorzitter**: De vraag is 'wordt het er helder van?' De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Nee, het is een antwoord op die vraag. We hebben nu een ontwerpteam, daar zitten nog drie bureaus onder voor restauratie, voor duurzaamheid, voor installatietechniekmanagement die samen in dat ontwerpteam als die vier bureaus tot ontwerp moeten komen.

Dan kunnen we, als we het ontwerp hebben, want dan weten we pas wat we feitelijk kunnen doen voor het bedrag en wat je ervoor krijgt. Alle discussies daarover nu zijn voor mij prematuur, want ik ga niet vooruitlopen op de uitkomsten van het ontwerpteam. Die moeten nu vooral aan de slag, want we willen dit project aan de gang krijgen, zoals een aantal van u bepleit. Dan wil ik graag terugkomen op die vraag, want dan kan ik daar pas echt een volledig antwoord op geven. Als u het me nu vraagt, is het uitgangspunt natuurlijk dat het een rijksmonument blijft en dat we natuurlijk alle vergunningen die we nodig hebben dan ook kunnen aanvragen, maar ik vind dat we dan eigenlijk nu al... We gaan nog net niet naar het behang, maar het is een vraag aan de uitvoering die ik na het ontwerp zou willen beantwoorden.

De **voorzitter**: Ik wil nu toch echt even recht doen aan de heer Hendrickx. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Dit is een rijksmonument waar we in zitten en je hebt niet de vrijheid om met gipsplaten te werken, enzovoort. Uitgangspunt is dat je teruggaat naar een moment in de tijd en dat vanuit dat punt gerestaureerd wordt. En wat ik ervan begrepen heb, is dat er minimale ruimte is om af te wijken van datgene wat hier gerestaureerd moet worden. Je kunt niet al die beeldjes weghakken en zeggen 'laat ik daar eens een mooi plat stukje ophangen'. Ieder stuk, kapot beeldje moet gerestaureerd worden met de hand. Zo is het. En dat betekent dus dat A., voor wat ik ervan weet, je nog niet weet wat je allemaal tegen zult komen en B. je niet kunt bezuinigen op de uitvoering, omdat je je op dat moment niet aan de wet houdt. Dus terug naar het hele verhaal en de vraag die ik daaraan koppel aan de wethouder: hoeveel vrijheid hebben wij hier eigenlijk om te beslissen wat het budget is om dit pand te gaan renoveren en daar marges in aan te brengen? Behalve die beperkte marges die al zijn aangegeven?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, daarvan zeg ik dus 'voor die vraag is het te vroeg'. De vrijheid om meer geld uit te geven heeft het college niet. Er is een vastgesteld krediet, daar moet het binnen blijven. Een aantal van u, mevrouw Everard, maar ik dacht ook mevrouw Hibbert en de heer Van Smirren en mevrouw Rogge hebben eraan gerefereerd dat, als er meer krediet nodig is, je daarvoor altijd terug moet naar de raad. Nou, dat is natuurlijk ook zo. Zo werkt het budgetrecht voor alle voorstellen. En als u zegt 'hoeveel marge is er?' Kijk, vanuit de inschrijving die we hebben gehad, zegt elk ontwerpteam 'dit zou gewoon moeten lukken, maar laat ons gewoon ontwerpen en aan de slag gaan'. En daarvoor heb ik eerst een ontwerp nodig, wil ik die vraag echt tot in detail, tot welk beeldje je met de hand moet restaureren, beantwoorden. Daarvoor hebben we nu een ontwerpteam. We hebben een restauratievisie en op basis daarvan gaat het ontwerpteam aan de slag.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter. Ik ben dat op zich helemaal met de heer Van Doeveren eens. Het punt waar ik mee zit, is dat hij bij de commissie zei 'wij zullen er alles aan doen om binnen de € 12,3 miljoen te blijven'. Dat is een uitspraak die hij op geen enkele manier kan waarmaken want duidelijk wordt dat nu het ontwerpteam eerst gaat bepalen wat er allemaal moet gebeuren. Mijn vraag is aan de wethouder, niet aan de wethouder maar aan het college, is: is het college bereid om naar aanleiding daarvan en alle wettelijke voorschriften die er zijn nadat het ontwerpteam zijn werk heeft afgerond terug te komen hier in de raad en een voorstelling van zaken te geven. Ik kan op dat moment geen genoegen nemen met 'dat gaat ons lukken binnen € 12,3 miljoen'. Dat wil ik horen op basis van het gedegen onderzoek van het ontwerpbureau. Als het college zegt 'wij zijn bereid om dan opnieuw in de raad te stappen', dan ben ik voor dit moment tevreden. In die zin dat we dan weten dat we dat later nog aan de orde krijgen, maar anders niet.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, voorzitter, ik wil daar later in mijn bijdrage op terugkomen omdat verschillende raadsleden daarnaar hebben gevraagd. Het klopt inderdaad dat het college probeert binnen het krediet te blijven. Dat lijkt me ook het logische uitgangspunt, want dat is het enige kader dat we nu hebben. Ik heb al gezegd in de commissie, maar dat wil ik bij dezen bevestigen, want dat is ook een reactie op de heer Paulides en op mevrouw Everard, en ik dacht mevrouw Rogge, de heer Krabbendam en de heer Gankema, en misschien heeft iedereen het wel gezegd: natuurlijk is het zo dat als het ontwerp af is – en laat de experts nu alsjeblieft aan de gang gaan, ik ben met mevrouw Rogge eens dat we zoveel mogelijk tempo moeten proberen te maken en we zijn het afgelopen jaar, denk ik, met zeven raadsinformatiebrieven en alle stappen die zijn gevraagd door de raad gewoon aan de slag gegaan – we natuurlijk terugkomen met een ontwerp waarbij we

zullen aangeven of het wel of niet past in het kader en welke overwegingen daaraan ten grondslag liggen. Natuurlijk, natuurlijk is dat het uitgangspunt. Waarbij ik ook nog zeg, als u wilt meedenken over het ontwerp, omdat u naast besluitvormer ook gebruiker bent van het gebouw, hebben we dat ook al vorige maand in onze raadsinformatiebrief gevraagd en de heer Gankema gaat daar waarschijnlijk op in, dat hoop ik in ieder geval, kunt u in de gebruikersgroep komen. Samen met een paar andere raadsleden die ook inhoudelijk gaan meedenken vanuit de gebruiker. Dus de raad is daar nog op alle mogelijke manieren bij betrokken binnen het verkeer dat we tussen college en raad hebben.

De **voorzitter**: Er was nog één heel prangende vraag bij de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, ik moet zeggen, ik heb van de heer Van Doeveren nu iets gehoord waar ik...

De **voorzitter**: Sorry, de wethouder.

De heer **Hendrickx**: Wat zei ik dan? Ik dacht dat ik 'de heer Van Doeveren' zei. Wethouder Van Doeveren. Even terug. Op zich hoor ik de wethouder Van Doeveren zeggen 'natuurlijk, als er uit die commissie, uit het ontwerpteam dingen komen die afwijken van het kader dat we gesteld hebben, kom ik bij u terug'. Daar geeft hij impliciet aan dat voor hem en voor het college, dan geldt dat de uitkomsten van het ontwerpteam bepalend zijn voor de besluitvorming hier in de raad. Het kan wel binnen die € 12,3 miljoen, binnen de kaders die hier aan de prestaties zijn geleverd of niet. En als niet, dan zien we elkaar hier terug. Is dat de juiste conclusie die ik trek uit wat u zojuist zei?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ik zeg, en om te voorkomen dat ik op alle als-danvragen antwoord moet geven, dan heb ik het niet over behang, de installatietechniek, duurzaamheid, restauratie, et cetera, het ontwerpteam gaat nu aan de slag. Het was al onze intentie om over dat ontwerp uiteraard met de raad te overleggen en dan zullen wij aangeven of het zowel natuurlijk binnen het financieel – dat kader is voor iedereen glashelder, dus die € 12,3 miljoen – maar ook het inhoudelijke kader dat we hebben, past.

De **voorzitter**: Oké. Dank u wel. De heer Gankema, juist, zo is het. Er is ook nog een tweede termijn morgen. De heer Gankema en we zitten in de laatste vijf minuten van de vergadering. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u wel. De heer Hendrickx heeft het net uitgelegd over het rijksmonument. Maar ik wil het graag toch even ook uit de mond van de wethouder horen. Het is nu een rijksmonument en het blijft ook een rijksmonument. U gaf net een zekere ruimte 'als het dan nog een rijksmonument blijft', maar daar is toch helemaal geen discussie over?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Nee, daar is geen discussie over. Voorzitter, dan wat betreft de overige vragen. Ik zie de tijd van het college niet lopen, maar dit zal ongetwijfeld nog erbinnen zitten.

De **voorzitter**: U heeft nog vier minuten vandaag. De rest mag u morgen doen. Dus vier minuten.

Wethouder **Van Doeveren**: Mooi, dat moet lukken voorzitter. Nee, we gaan gewoon het debat met u aan. Een reactie. Dat was ook een reactie op wat de heer Paulides zei. Ja, als het inhoudelijke kader verandert, dan komen we ook bij u terug. Dus het antwoord op die vraag is ja. Vervolgens werd door mevrouw Everard nog de link gemaakt met de woningbouw en de werf. We gaan voor dit gebouw nu uit van het kader van 45 arbotechnische werkplekken. Dat is wat er nu op papier staat voor De Paauw en dat betekent inderdaad dat als we de werf vrijspelen voor woningbouw – en dat is inderdaad de intentie van het college om daar ook nog met voorstellen voor te komen – inderdaad een gedeelte van de werkplekken hier zal zijn, binnen dit gebouw, waar verschillende van u op hebben gereflecteerd. Dan de renovatie gefaseerd aanpakken.

De **voorzitter**: Dat levert nog een interruptie op van mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja, voorzitter. Dank voor het antwoord. Ik vond het nog een beetje vaag. Mijn vraag was best helder: gaan we genoeg werkplekken hier op De Paauw creëren om te zorgen dat het gemeentekantoor vrijgespeeld wordt?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, voor het huisvestingsplan dat we nu hebben, is dat antwoord ja. Maar we hebben natuurlijk nog steeds nog een andere locatie nodig voor de gemeentewinkel, waar we ook een flink aantal werkplekken moeten gaan realiseren en daarvoor komen we natuurlijk nog met voorstellen en die locatiezoektocht is nog bezig. Dus ja, op basis van wat we op papier hebben staan, maar we moeten nog steeds een locatie voor de gemeentewinkel vinden. Dat is het enige wat ik er nog over kan zeggen.

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij de laatste interruptie voordat ik de vergadering ga schorsen. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u. Ik hoor de wethouder steeds zeggen 'het ontwerpteam gaat aan de slag' en het ontwerpteam denkt dat het wel binnen dat bedrag kan. Verduidelijkende vraag, als het ontwerpteam klaar is, hebben we een ontwerp. En het klopt toch dat daarna nog een aanbesteding zal plaatsvinden voor de uitvoerder, die volgens het ontwerp dan de spullen moet realiseren? Klopt dat?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, want je hebt eerst een voorlopig ontwerp, vervolgens een definitief ontwerp. Op basis daarvan kan je weer verder aanbesteden voor de aannemer en dan heb je nog een technisch ontwerp waar dan vervolgens de aannemer en de uitvoerende partijen die dan aan zet zijn aan bod komen. Dus het antwoord is ja, dit is de eerste stap in het proces.

De **voorzitter**: Prima wethouder. Volgens mij is dit een goed moment om wat er over is van uw beantwoording te schorsen. Wij schorsen de vergadering. Ik zou u wel willen meegeven, of u nog wel zou willen kijken welke openstaande vragen er nog zijn om ook te zorgen dat we de tweede termijn morgen zo goed mogelijk benutten zodat we geen herhaling van de uitgebreide discussie die we vandaag al hebben gehad, weten te doen, zodat er morgen ook tijd is voor de actualiteits-vragen. Ik schors de vergadering tot morgen 19.30 uur.

Schorsing

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 17 september 2024, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

---

Aanwezig zijn:
- dhr. L.A. de Lange, voorzitter;
- mw. M.M. Bellekom-Vogels, mw. S.B. Everard, mw. D.C. van Deursen-van Gool, dhr. J.M. Gankema, dhr. H.J.M. Hendrickx mw. S. Hibbert, mw. J.M. Hofman-de Raad, dhr. N.T.M. Klooster, dhr. R.R. Krabbendam, mw. I. van der Marel, dhr. G.L.H. Nijman, dhr. B.G. Paulides, dhr. N.A. Pesman, mw. C.A. Rogge-Schneider, dhr. H. van Smirren, dhr. J.R. Stallinga, dhr. M.C. Stekelenburg, mw. S.M. Tirion-van der Goes, dhr. B.R. Wesselingh, mw. M.P. Wuite, leden van de raad;
- dhr. L.N.M. van Doeveren, dhr. L.W. Koetsier, wethouders;
- mw. N. Keltjens, plv. griffier, dhr. J. Kleinhesselink, raadsgriffier (vanaf punt

Verhinderd:
- mw. P.A. van Vliet-van Dijk, lid van de raad
- dhr. R. Bloemendaal, dhr. R.A. Zoutendijk, wethouders

---

0. Heropening van de vergadering

De **voorzitter**: Het is 19.30 uur. Hierbij heropen ik de vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar. Als iedereen zou willen gaan zitten? Hierbij is de vergadering geopend, hartelijk welkom allemaal. We hebben begrepen dat mevrouw Hofman-de Raad wat later is, mevrouw van der Marel ook. Mevrouw Hibbert zie ik ook nog niet, maar die zal ook zo meteen nog komen. We hebben verder een afmelding gekregen van wethouder Bloemendaal en wethouder Zoutendijk, maar wethouders Koetsier en Van Doeveren zijn er vanavond wel. Welkom allemaal, ook de mensen op de publieke tribune en de mensen thuis. U ziet dat mevrouw Keltjens plaatsvervangend griffier is tijdens het eerste uur van de vergadering. Daarna zal de heer Kleinhesselink weer naast mij komen zitten. U ziet ook dat mevrouw Van der Marel binnen is. Dat allemaal over de line-up. Gisteren zijn we gestopt bij de behandeling van de renovatie van De Paauw, wat een bespreekpunt was geworden. We zitten in de termijn van de wethouder en ik zou de wethouder ook graag het woord willen geven om de termijn voort te zetten. Het woord is aan de wethouder.

9. Agenderingsverzoek renovatie De Paauw
9.a.1. Vaststellen investering en beschikbaar stellen krediet voor de restauratie / verbouwing van raadhuis De Paauw (d.d. 1 februari 2022)
9.a.2. Begrotingswijziging uitvoeringsplan huisvesting raadhuis De Paauw (d.d. 22 februari 2022)
9.a.3. Overige

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter, dank. Het is even wennen om om 19.30 uur gelijk te mogen beginnen. Ik denk dat ik ongeveer de helft van de eerste termijn heb beantwoord. Ik wilde nog ingaan op subsidies, de faseringsvraag van het CDA over de fasering nu en dan op de suggestie van GroenLinks, die volgens mij werd ondersteund door mevrouw Rogge, over hoe we invulling zouden kunnen geven aan de horecafunctie. Tot slot wil ik aangeven wat u de komende tijd van het college kan verwachten en waar we u bij nodig hebben.
Allereerst het punt van de subsidies. Er is een scan gemaakt, een eerste inventarisatie, van waar we mogelijk recht op hebben. De provincie en het rijk zijn ook genotificeerd, want dat zijn mogelijke subsidieverstrekkers. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we de subsidies pas als we het ontwerp hebben en we weten wat we gaan doen en ook welk onderdeel wat kost, daadwerkelijk kunnen aanvragen. Daar wil ik graag te zijner tijd met het ontwerp uitgebreider op terugkomen, want dan kan ik echt zeggen waar we denken recht op te hebben en waarop niet, of in ieder geval wat we gaan proberen aan te vragen. Een punt uit het kader dat nu nog niet speelt maar als we het ontwerp hebben – omwille van de transparantie meld ik u het nu – is dat in het kader destijds is besloten door de raad, we hebben het gisteren heel veel gehad over wat het kader is, er staat duidelijk dat subsidies terugvloeien naar de algemene middelen en niet naar het project. Dat zou voor bepaalde subsidies een probleem kunnen zijn, omdat subsidies wel altijd moeten worden gebruikt voor het doel waarvoor ze beschikbaar worden gesteld. Daar zullen we dus denk ik met het ontwerp op terug moeten komen. Daar kan ik nu niets meer over zeggen dan wat we er in algemene zin over weten. Dan de faseringsvraag van mevrouw Everard nog. We hebben het gisteren gehad over de gemeentewinkel, de werf en De Paauw, en de relatie tot de andere projecten naast de renovatie. Bij het raadsvoorstel destijds is een heldere fasering aangegeven van wanneer we wat zouden gaan doen, te beginnen met de renovatie, de werf en de winkel. Vervolgens hebben we de aankleding en is het aan u de keuze of u nog de buitenruimte et cetera wilt laten doen. Voor al

dat soort zaken is nog geen krediet beschikbaar gesteld, dus dat komt bij u. Maar in het raadsvoorstel destijds zat ook een bepaalde fasering aangegeven. Wat betreft de fasering van de renovatie zelf; die staat al gepland in onze planning die we met u hebben overlegd, omdat hij in ieder geval drie jaar duurt. De regelmaat is natuurlijk wel dat een renovatie meer geld kost als die langer duurt. We hebben er dus al drie jaar voor uitgetrokken in de initiële planning, als het ontwerp en dergelijke, de aanbesteding et cetera, allemaal goed gaat. We houden dus graag vast aan die fasering op dit moment.
Dan de suggestie van mevrouw Hibbert. Ze is er nog niet, maar ik reageer er nu op want dat was nog wel een punt dat openstond. Ik vind het zelf een leuk idee en ik wil ook best toezeggen dat we in de uitwerking kijken... Dat speelt uiteraard nog niet, maar er komt een moment, verderop in het proces, ik heb geschetst dat we eerst een voorlopig ontwerp hebben, dan een definitief ontwerp, een technisch ontwerp, al dan niet een aanbesteding met een aannemer en dan komen pas de grote bouwkosten. Voor de duidelijkheid, die zitten nu nog niet in dit proces. Ik vind het zelf wel een heel mooi idee om te bekijken of we mensen met een beperking of met re-integratieproblemen kunnen huisvesten, of een plek kunnen geven in de nieuwe horeca. We zullen kijken of we dat kunnen meenemen in de aanbesteding voor degene die dan de exploitatie gaat doen.
Dan lijkt het me goed, omdat we toch veel hebben gesproken over het raadskader hoe verder en wat we kunnen verwachten, om een samenvatting te geven vanuit ons. Wij komen nu conform de laatste raadsinformatiebrief met een ontwerp. Dat is begin volgend jaar klaar, als alles goed gaat, er gaan nu vier teams, namelijk het ontwerpteam en drie andere bureaus die allemaal gespecialiseerd zijn in onderdelen als duurzaamheid, restauratie en installatie, mee aan de slag. Het doel is dat we dat ontwerp met u bespreken. We zullen daarbij aangeven of het past bij het financieel en inhoudelijk kader. Als er nog grote keuzes te maken zijn, dan hebben we het dus niet over het behang en de kleine dingen, zoals de heer Gankema gisteren ook zei, maar over de grote punten. Als er nog wezenlijke onderdelen zijn die nog meer geld kosten die u misschien zou willen, kunnen we die altijd nog aan u, met de bijbehorende informatie, voorleggen. Dan kunt u besluiten of u alsnog van de kaders die zijn vastgesteld, zou willen afwijken, maar dat hangt allemaal af van het ontwerp, dus daar kan ik nu niets meer over zeggen. Daarnaast staan van ons twee vragen aan u uit. De eerste is om deel te nemen aan de gebruikerswerkgroep, omdat we ook een vertegenwoordiging van de raad zouden willen voor de gebruikerswerkgroep. Dan kunt u ook direct sparren met het ontwerpteam voor wat betreft uw rol in dat verband. Ook zullen we vasthouden aan de gewoonte om u, zoals we ook met zeven raadsinformatiebrieven over het afgelopen jaar hebben gedaan, te informeren over elke stap, maar de eerste stap die nu komt is gewoon het voorlopig ontwerp. Dat is de eerste stap die nu komt. Als er andere stappen na komen, wordt u daar natuurlijk over geïnformeerd zoals we dat met raadsinformatiebrieven doen.
Tot slot, zou ik zeggen, hebben we nu maandelijks bij de griffie ter inzage een handzaam overzicht liggen van hoe de kosten van dit project zich ontwikkelen. Dat doen we verder voor geen enkel project, maar dat is wel expliciet door de raad besloten destijds, en we houden ons uiteraard aan dat gedeelte van het kader. Daarbij geef ik aan dat de allergrootste kosten pas komen als een aannemer hier aan de slag gaat, en nog niet nu. Maar we geven het wel maandelijks aan u ter inzage. Als u dan verder nog een andere manier zoekt - mevrouw Rogge heeft er gisteren met de heer Gankema over gesproken, om het verder te bespreken - is het college daar natuurlijk altijd toe bereid. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Even voor de vastlegging. U heeft dus een toezegging gedaan dat bij de aanbesteding van de exploitatie van de horeca gekeken wordt naar in hoeverre daar ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in meegenomen kunnen worden. Is dat correct?

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, dat vind ik een goede samenvatting.

De **voorzitter**: Oké, dan hebben we die bij dezen als toezegging genoteerd. Nog een interruptie van mevrouw Everard. Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja, ik had ook nog een vraag gesteld over een update van hoe het staat met de locaties voor de gemeentewinkel en de gemeentewerf. De wethouder heeft net wel aangegeven dat het in de planning staat, maar ik weet nu niet waar we nu staan.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: We hebben eerder dit jaar een themasessie gehad, waarin we iets meer de diepte in zijn gegaan over de zoektocht. De reden hiervoor is dat de zoektocht kwetsbaar is, omdat elke projectontwikkelaar en iedereen weet dat wij op zoek zijn naar twee locaties. We hebben vorig jaar wel voorkeursrecht laten leggen op een paar locaties die mogelijk in beeld zijn. Het college probeert nog voor eind van het jaar om met voorstellen te komen, omdat wij ons heel

goed realiseren dat we, naast de renovatie, ook tijdig moeten beginnen met de sanering. Dat kan ik wel zeggen, want dat is aan u gemeld. De sanering kan alleen plaatsvinden als de werf in ieder geval is uitgeplaatst. De werf zijn onze medewerkers van de buitenruimte, met de strooiwagens et cetera. We hebben eerder aan u gemeld dat de grond van de werf dusdanig vervuild is dat de medewerkers daar moeten worden uitgeplaatst. Dus dat is het eerste dat zo snel mogelijk moet gebeuren. Daarna proberen we natuurlijk ook zo snel mogelijk een locatie voor de winkel te hebben, zodat we ook dat proces in de komende jaren goed kunnen gaan vormgeven.

De **voorzitter**: Ja. Dan een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter. De voorzitter heeft net samengevat dat u één toezegging heeft gedaan en voor de rest niets. Dat kan, dat is dan maar helder. Maar om het toch even scherp te krijgen: stel, u blijft binnen het kader, en het ontwerp is ook ongeveer in overeenstemming met de financiering, dan komt u niet bij ons terug. Dan komt u niet terug bij de raad. U komt wel een keer terug voor de € 1,1 miljoen voor de inventaris, voor de gordijnen. Daar vinden wij niets van, maar daar mogen wij op dat moment ja of nee op zeggen. Maar om het maar even helder te hebben: het college is niet voornemens om de raad nog een keertje formeel te betrekken bij het vervolgproces als alles binnen de kaders blijft?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Nou ja, dat is de hamvraag waar we het gisteren over hebben gehad. We komen sowieso formeel bij u terug. Ervan uitgaande dat we binnen het financiële en het inhoudelijke kader blijven, zoals de raad dat op 1 februari 2022 heeft vastgesteld - even dat ik het precies zeg – dan willen we dat ontwerp aan u overleggen. U kunt er dan iets van vinden, maar er is dan geen formeel raadsbesluit nodig, want we voeren gewoon uit wat het kader van de raad was en wat de raad al eerder heeft goedgekeurd. Ik zou daar wel bij zeggen, want dat vond ik interessant aan het debat van gisteren en wat ik wel begreep, dat we uiteraard bij u terugkomen als het niet lukt, want dan gaan we buiten de kaders. Dan komen we dus altijd terug, in alle gevallen. Ook met een formeel besluit. Als er nu nog echt grote dingen zijn, waarover u als raad misschien wel zou willen beslissen op basis van het ontwerp, maar wat nu niet in het kader zit maar waarvan sommige partijen zeggen het alsnog te willen, dan zouden we dat aan u kunnen melden en dan kunt u zelf beslissen of u daar alsnog wat voor beschikbaar wilt stellen. Dat vereist een nieuw raadsbesluit. Maar als wij binnen het inhoudelijke financiële kader blijven, is er geen raadsbesluit nodig.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik probeer duidelijk te krijgen wanneer u nog bij ons langskomt. Ja, u komt nog bij ons langs. Ik wil uw woorden niet gaan herhalen, maar dan laat u het ontwerp zien en mogen wij onze mening geven. Als u denkt dat het een fraaie mening is, maar u andere overwegingen hebt, kunt u gewoon doorgaan. Ik ben aan het zoeken naar wat we nu vanavond eigenlijk afspreken. Dat is mij niet duidelijk, want u zegt wel dat als de raad iets wil, als de raad echt iets wil veranderen, dat dat ook wel weer kan. Het lijkt mij het één of het ander. Ik mis het spoorboekje, waarin duidelijk staat wat de punten zijn waarin de raad wordt geïnformeerd, wat de punten zijn waarover de raad nog mag meepraten en wat de punten zijn waarover de raad nog mag besluiten.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Als we hem even in die termen passen: als het college binnen het vastgestelde raadsbesluit opereert – het college is zowel inhoudelijk als financieel uitvoerder van het raadsbesluit – wordt u daarover geïnformeerd en kunt u er van alles van vinden, maar is er geen formeel besluit nodig. Gaat het college buiten het kader, omdat we het niet redden met het huidige kader en de financiën, dan moet u daarover besluiten. Dan is het meer dan in de eerste variant. En als er nog opties of zaken zijn die de raad extra zou willen doen, buiten het vastgestelde raadskader, is daar uiteraard ook een aanvullend besluit voor nodig en het college is dan natuurlijk bereid om die informatie aan u beschikbaar te stellen, maar het is verder aan u of u dat wilt. Het college voert nu alleen dit besluit uit en laat het daarbij.

De **voorzitter**: Dank. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel, voorzitter. We hebben een raadsbesluit uit begin 2022. Er staan veel dingen in, maar er staan twee dingen in die nu relevant zijn. € 12,3 miljoen en een basic versie die € 1,2 miljoen goedkoper is. Gekozen is toentertijd voor die € 12,3 miljoen. Intussen hebben

we minstens 5% inflatie gehad per jaar, en voordat we beginnen nog een keer 5%. Dus het is feitelijk technisch onmogelijk om binnen die € 12,3 miljoen te doen wat we afgesproken hadden te gaan doen. Je zit dan namelijk al in die basic variant. Is het houdbaar wat u zegt? Kunnen die € 12,3 miljoen aan de ene kant en het in het raadsbesluit afgesprokene aan de andere kant matchen?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, want anders zou ik wel zeggen dat het niet zo is, als we die informatie zouden hebben. Het ontwerpteam moet het uiteraard nog laten zien. The proof of the pudding is in the eating. Dat kunnen we hopelijk laten zien als het ontwerp er is, dan wordt het uiteraard getoetst aan het kader. Het ontwerpteam heeft mij nu verzekerd dat het moet lukken binnen zowel het inhoudelijke als het financiële kader. Als dat niet lukt, zal ik dat ook eerlijk aangeven en komt er hoe dan ook aanvullende formele besluitvorming. Maar wacht u daarvoor alstublieft het ontwerp af, want daar ben ik zelf ook van afhankelijk om die vraag echt te kunnen beantwoorden.

De **voorzitter**: Interruptie van de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja, dank, voorzitter. Ik wilde toch even reageren, want ik heb volgens mij gisteren een andere toezegging gehoord naar aanleiding van mijn vraag. Als het binnen de kaders blijft, komt het in principe niet terug naar de raad. Dat zegt u nu ook weer. Maar ik heb toen gevraagd of we toch in ieder geval dat stuk nog een keer naar de raad kunnen krijgen en volgens mij heeft u die toezegging gedaan. Ik heb geprobeerd die toezegging aan het eind van de vergadering vastgelegd te krijgen. Dat is niet gelukt, maar ik denk dat we de notulen moeten nakijken om te kijken wat u precies hebt beloofd, want naar mijn idee heeft u beloofd dat het in ieder geval ook terug zou komen wanneer we binnen dat kader zouden blijven.

De **voorzitter**: De wethouder heeft nu het woord.

Wethouder **Van Doeveren**: Dank, voorzitter. Het college komt sowieso bij u terug met het ontwerp, dat is begin volgend jaar. Aanvullend heb ik aan u toegezegd, u heeft mij de vraag gesteld of dat alleen geldt voor het financiële kader of ook het inhoudelijk kader. Toen heb ik gezegd dat het inhoudelijk kader net zo belangrijk is. Als wij niet 90% toegankelijkheid zouden kunnen realiseren, of bijvoorbeeld 45 arbotechnische werkplekken die nu wel onderdeel zijn van het kader, dan krijgt u dat ook te horen. Dan is ook aanvullende besluitvorming nodig. Maar de vraag is of het college formeel terugkomt voor besluitvorming om het ontwerp aan u te voorleggen. En of u daar dan nog formeel ja tegen moet zeggen en of het project ook weer on hold gezet kan worden als het college binnen het raadsbesluit blijft. Daarop zegt het college: als we binnen het raadsbesluit blijven, is dat formeel niet nodig.

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Dat begrijp ik. Dat was ook de discussie die we hadden, maar ik had gezegd dat het prettig zou zijn als we dat toch alsnog een keer ter besluitvorming voor kregen. Naar mijn idee heeft u dat toegezegd. Misschien moeten we het gespreksverslag nalezen om te zien of u die toezegging nu gedaan heeft.

De **voorzitter**: Zoveel uren zitten er niet tussen gisteren en nu en ik hoor de wethouder nu antwoorden. Volgens mij is dat hetgeen nu vanuit het college wordt aangegeven. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u, voorzitter. Dank ook aan de overkant voor het signaleren. Ik heb de wethouder een paar dingen horen zeggen. Eén was 'binnen het financiële kader, maar ook binnen het inhoudelijk kader'. Daarbij zei hij toe dat het hier terugkomt 'mocht er financieel óf inhoudelijk afgeweken worden'. Ik moet heel eerlijk zeggen dat dat voor mij nu de hele hamvraag van gisteren is geweest en ik ben blij dat ik dat hoor. Ik zou het graag als toezegging geregistreerd willen hebben. Dank u wel.

Wethouder **Van Doeveren**: Het antwoord is ja.

De **voorzitter**: Het antwoord is ja. Het wordt ook zo als die toezegging opgeschreven, dus zowel op financieel als op inhoud bij het ontwerp. Bij dezen genoteerd. U wilde het woord? De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u wel. Het is vrij cruciaal, hier hebben we gisteren de hele avond over gepraat. Volgens mij zit er wel ruis tussen 'terugkomen in de raad' en 'er weer over kunnen besluiten in de raad'. U zegt nu dat het duidelijk is. Laat ik het zo zeggen: als ik dit gesprek zo aanschouw, is het niet duidelijk of het weer terugkomt naar de raad en de raad er ook over mag besluiten, of dat het puur is 'kijk eens, dit is het geworden, en we gaan er weer mee verder'. Dat is wel een cruciaal punt.

De **voorzitter**: Dat is zeker een cruciaal punt. Op dit punt de helderheid van de wethouder, hoe hij dat ziet?

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, dezelfde helderheid als in het vorige debat hierover. Als het binnen het inhoudelijke en financiële kader van het raadsbesluit blijft, is er geen formeel raadsbesluit nodig, want dan voert het college gewoon uit wat er eerder is besloten. Als de raad zelf zijn eigen kaders wil aanpassen, mag dat altijd; dat is uw agenda. Als we afwijken van het kader komen we hoe dan ook bij u terug. Dat heb ik ook net met de heer Hendrickx gewisseld. Dat is ook logisch, we zouden als college niet anders durven. Meer smaken zijn er niet, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat is hem.

De heer **Krabbendam**: Vaak zit er helemaal geen licht tussen hetgeen PvdA en D66 vinden, dat hebben we gisteravond al vastgesteld. Nee, voor mij is het glashelder, dank u wel voor uw toezegging. Volgens mij geeft u aan dat u bij ons terugkomt ofwel voor een besluit, omdat u niet inhoudelijk of financieel binnen de kaders blijft, of u komt bij ons terug en dan informeert u ons en geeft u uitvoering aan het raadsbesluit dat is genomen en waarin dus ook die actieve informatieplicht is opgenomen, waar u meerdere keren uitvoering aan geeft. Dan komt u bij ons terug en dat is dat ontwerp. Er zijn meerdere momenten de komende tijd. Voor mij is het glashelder, dus dank daarvoor.

De heer **Van Smirren**: Als het voor de heer Krabbendam glashelder is, zou dat het voor mij ook moeten zijn. Ik zoek toch even een stukje scherpte, want ik denk dat iedereen daar wel behoefte aan heeft. Zoals ik het voor me zie, is het voorleggen van het ontwerp iets wat gebeurt in een raadsinformatiebrief die de raad eventueel zou kunnen agenderen voor een commissie- of raadsvergadering, zodat we daar nog wat van kunnen vinden. Heb ik het zo goed?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Als we binnen de kaders blijven, zou dat de geëigende route zijn en dan zou ik ook zeggen dat we daar – want het gaat om een groot project dat iedereen aangaat – naast de gebruikersgroep ook nog een inhoudelijke sessie aan wijden, misschien ook met het ontwerpteam. We kunnen dat wat ruimer doen, gegeven het belang van dit project kan ik het me ook voorstellen dat je naast de RIB ook nog een sessie zou hebben, waarin het ontwerpteam het ontwerp kan presenteren aan u. Maar dat is uiteraard aan de agendacommissie. Dat voorkomt dat u alleen op basis van een stukje papier alle informatie daarover zou moeten krijgen. Ik kan me voorstellen dat je dat aan een project, waarbij letterlijk iedereen betrokken is, zou toevoegen.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja, nog even erop door. Stel dat wij dat ontwerp hebben, dat in die raadsinformatiebrief staat als bijlage, en de raad zegt dat u een bepaalde beslissing genomen heeft, die binnen de kaders ligt maar de raad zou het toch graag anders zien. Dan moet er denk ik een motie komen, waar het college dan hopelijk uitvoering aan geeft. Moet ik het zo zien?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, u gaat uiteindelijk over uw eigen instrumenten. Maar goed, het zijn allemaal als-danvragen, want we hebben nog geen ontwerp. Dat vind ik altijd een beetje... Dat ik denk hoe theoretisch... Maar toch even voor de gedachtenexercitie, mocht de raad alsnog zeggen met andere kaders te willen werken, of nog aanvullende wensen hebben, of als het college iets constateert wat niet binnen het krediet kan maar dat de raad toch wil toevoegen, zou daar gewoon een formeel besluit voor kunnen vallen, en dat kunt u gewoon zelf nemen. Via een motie, maar liever via een raadsbesluit, dat lijkt me in dit geval het meest logisch, maar daar gaat u zelf over.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja, ik zou niet willen tornen aan de kaders, want volgens mij zijn die glashelder. Als het college binnen die kaders blijft, is het gewoon een uitvoering van een eerder genomen raadsbesluit. We moeten niet dingen weer opnieuw gaan doen. Ik ben geen deskundige, maar ik kan me voorstellen dat in een ontwerp dingen zitten die wij als gebruiker bijvoorbeeld... we hebben natuurlijk wel geparticipeerd in die groep, maar stel je voor dat de raad toch een beetje verdeeld is en de meerderheid zegt iets in dat ontwerp anders te willen hebben, een wandje, ik roep maar even iets geks, zouden we dat toch nog kunnen bijsturen? In dat kader?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, ik was in het begin geneigd ja te antwoorden op de vraag, maar toen dacht ik 'ja, een wandje verplaatsen...'. We hebben mensen die zich bezighouden met restauratie, die verstand hebben van duurzaamheid en die meerdere raadshuizen hebben ontworpen. Het stadhuis van Groningen hebben ze bijvoorbeeld gedaan en ook nog binnen budget. Uiteindelijk bepaalt u zelf wat u wilt als die raadsinformatiebrief zou komen en we binnen de kaders blijven. Dan kunt u de raadsinformatiebrief altijd agenderen, we kunnen er een sessie over organiseren, u kunt daar van alles van vinden, en dat is uiteraard aan u. Maar om dan te zeggen dat er nog een wandje zus of zo moet... We willen dat gesprek graag met u voeren, maar ik denk niet dat we zo ver met elkaar zouden moeten gaan als ik binnen de kaders blijf op uitvoerend niveau. Dan zitten we echt wel heel ver af van wat destijds in het raadsbeleid is beoogd.

De **voorzitter**: Even voor de techniek. Bij de bespreking, mocht u de politieke richting aangeven, is een motie een geëigend middel bij de bespreking.

De heer **Van Smirren**: Het gevaar van het wandje, het is maar iets wat me te binnen schiet, het kan ook iets anders zijn, voordat het een eigen leven gaat leiden. We gaan niet naar allerlei speculaties. Ik ben op zoek naar waar de ruimte nog ligt bij de raad om het een en ander te kunnen beinvloeden, dat is waar het over gaat.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter, dank u wel wederom. Kijk, de wet stelt dat het college de plicht heeft om de raad van relevante informatie te voorzien. Daar reken ik het rapport van de ontwerpcommissie, ontwikkelingscommissie, toe. Misschien zelfs stappen daartussenin. De eerste vraag aan de wethouder is of hij dat ook zo ziet. En twee, de raad dient in de gelegenheid gesteld te kunnen worden om datgene wat het college gaat uitvoeren te controleren. Dat betekent dat pas wanneer het rapport er is, de raad kan controleren dat datgene wat het college van plan is uit te voeren strookt met het kader. Vraag twee is of de wethouder bereid is toe te zeggen dat er geen spade – daar komt het point of no return weer een beetje om de hoek kijken – de grond in gaat, voordat de raad zijn controlewerkzaamheden op een goede manier heeft kunnen volbrengen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Het antwoord op de laatste vraag is ja, want we moeten eerst een voorlopig ontwerp hebben, dan een definitief ontwerp en dan nog een technisch ontwerp, voordat de uitvoering begint. En als hij 'een spade de grond in' zegt, even om te definiëren wat dat betekent, bedoelt hij denk ik het moment waarop de aannemer hier binnen loopt en daadwerkelijk gaat beginnen, en de grote financiële middelen die daarmee samenhangen vrijkomen. Dus het antwoord op die vraag is ja.

De **voorzitter**: Overigens heel praktisch, als de aannemer hier binnenloopt, vergaderen wij hier niet meer. De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: De informatieplicht. Het college heeft het afgelopen jaar, en dan gaat het dus om één jaar, zeven raadsinformatiebrieven gestuurd, een themasessie georganiseerd en ook nog op verzoek inlichtingen verstrekt, zoals de heer Gankema heeft gevraagd. Daar wil ik wel iets principiëlers over zeggen. We gaan aan de slag met een ontwerpteam en daar hangen nog drie andere bureaus onder, naast onze eigen ambtelijke organisatie. Ieder vanuit zijn eigen discipline, met zijn eigen kerntaak, in dat hele proces. Daar zijn dus heel veel mensen bij betrokken. Die mensen gaan onderling brainstormen, ontwerpen, ramingen maken, kortom, alles wat je zou moeten doen om tot een goed ontwerp te komen. Wij gaan niet al die interne documenten voortdurend aan u verstrekken. Ze zijn vaak al achterhaald op het moment dat ze hier worden geagendeerd. Ze kunnen uit hun context worden getrokken, en die mensen moeten ook gewoon veilig hun werk kunnen doen, zonder dat elk kladje kan leiden tot raadsvragen of dat ik me daar als bestuurlijk

opdrachtgever over ga verdedigen. De eerste stap die nu komt, is gewoon het ontwerp. Met het ontwerp kunnen de heer Hendrickx en de raad uiteraard breed controleren of we voldoen aan de kaders die de raad destijds heeft besloten. Maar mensen moeten ook gewoon hun werk kunnen doen, dus het is niet te doen om elk werkdocument te overleggen, te meer we al maandelijks rapporteren over de financiële gevolgen van het hele project.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, wanneer ik aan het eind van het jaar zie dat er € 3 miljoen is uitgegeven aan bepaalde posten in de jaarsamenvatting, wil ik niet alle rekeningen zien. Daar praten we dus niet over, het college moet voor zichzelf heel goed definiëren welke informatie echt relevant is. Daar is het eerste initiatief voor bij het college en ik zit er niet op te wachten om 1000 rekeningen te zien of 1000 notities. Dat is aan het college. Kunt u toezeggen dat u zeer gedoseerd om zult gaan met informatie die naar de raad gaat en dat die informatie daadwerkelijk relevant en materieel is?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, over alle relevante stappen, zeker de grote stappen in het project, of het nu een aanbesteding is of een ontwerpteam dat begint, of straks het ontwerp, wordt u gewoon geïnformeerd. Dat mag u inderdaad van ons verwachten.

De **voorzitter**: Dank u wel. Hiermee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn aan de zijde van het college. We gaan naar de tweede termijn. Ik ga even inventariseren of er behoefte is aan een tweede termijn. De heer Gankema.

De heer **Gankema:** Dank u wel. Ik wil graag twee minuten schorsen om met mijn fractie te overleggen.

De **voorzitter**: Uitstekend, prima. Ik schors de vergadering voor twee minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, ik heropen de vergadering. We zijn inmiddels bij de tweede termijn, maar ik ga eerst kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie hier een hand geschud van nee, de heer Gankema in ieder geval niet. De heer Hendrickx wel? Het kan gewoon hoor, de heer Paulides ook. Dan ga ik wel even inventariseren. Ik ga iedereen wel even langs, mevrouw Hibbert niet, ik zie nee. De heer Hendrickx wel. Dat heb ik correct? Ja. Ik zie nog een ja, ik loop het lijstje gewoon even langs. Het komt allemaal goed. De heer Krabbendam wel? Ik houd gewoon de volgorde aan. Mevrouw Rogge ook, de heer Paulides ook en mevrouw Everard ook. Doe ik dan iedereen recht? Ja. Dan gaan we beginnen aan de tweede termijn, het woord is aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Goed. Ik moet zeggen dat er naar aanleiding van de antwoorden van de wethouder een aantal dingen in mijn tweede termijn veranderen, ook onvermeld blijven, want de toezeggingen die ik gehoord heb, geven best wel meer rust in het hele verhaal. Ik moet een observatie van gisteren delen. We zien het effect van een agendering van een onderwerp, zonder dat het door de commissie is gegaan. Dat zien we gisteren en vandaag, in feite doe je een commissievergadering en een raadsvergadering in één. Dat is in ieder geval nuttig om nog even in het achterhoofd te houden. Daarnaast is een van de andere dingen die gisteren aan de orde waren dat er nogal wat beweringen zijn gedaan die onjuist zijn. Dat maakt het allemaal een stuk lastiger. Bladzijde 1 hebben we daarmee gehad. Ik wil voor de geschiedschrijving toch nog heel nadrukkelijk een paar dingen zeggen. Op 15 oktober 2019 is er een raadsvergadering geweest. Daarin kwam een voorstel van het college om tot renovatie van dit pand over te gaan. Dat voorstel leek behoorlijk op wat we nu hebben en het kostte ongeveer € 8 miljoen, € 8 miljoen en een beetje. Het tweede is dat tijdens die raadsvergadering een amendement is aangenomen, waardoor het hele concept veranderde. Er werd gedacht aan een aanbouw waar vroeger ooit het logeerverblijf was van Prins... wie het ook was, in de tweede plaats zou de kelder uitgewerkt worden. Prins Frederik? Dank u! Dat liep allemaal niet zoals men dacht dat het zou lopen. Het toenmalig college is uiteindelijk op 1 februari 2022, bijna tweeënhalf jaar later, teruggekomen op dat plan. Het plan ging van ruim € 8 miljoen naar € 12,3 miljoen en dat is wat inflatie ermee doet. In juni 2022 krijgt het nieuwe college, waar ik deel van uitmaakte, dit raadsbesluit op tafel. Een aantal dingen werd duidelijk. Eén, de subsidie was een hele onduidelijke zaak en is dat nog steeds. Daarbij werden we geadviseerd dat de subsidies voor het pand waarschijnlijk heel laag zouden zijn, vanwege het feit dat

de nutsfunctie en de functionaliteit van dit pand hoog zouden zijn, de meeste subsidies zouden gaan naar cement-gerelateerde dingen die hier ergens rondwandelen. De verwachtingen ten aanzien van de subsidies waren niet heel hoog, dat was één probleem. Het tweede was dat in het coalitieakkoord van toen stond dat we geen schulden zouden aangaan en dat dit project die afspraak wel eens geweld kon gaan aandoen. Er was nog voor € 12 of € 13 miljoen onroerend goed en we stelden het een jaar uit om te kijken of we in ieder geval een heel groot deel van dat onroerend goed te gelde zouden kunnen maken, al dan niet in een package deal, dan wel stuk voor stuk. Dat was de tweede reden. De derde reden was dat het plan als onvolwassen en zeker nog niet klaar voor besluitvorming werd beschouwd. Met het raadhuis moesten tegelijkertijd twee andere locaties bedacht worden, het KCC en het gemeentekantoor, en daar waren allerlei speculaties over hoe dat zou moeten en het was veel te prematuur. Er was nog niet eens een verhuizing geregeld, die zou ook wel wat tijd nemen. Informele navraag bij een beperkt aantal partijen gaf toen al aan dat het minimaal € 15 miljoen ging kosten, exclusief de extra kosten voor verhuizing en andere dingen, en de gordijntjes, die zo langzamerhand heel beroemd beginnen te worden. In september of oktober, in ieder geval nog voor de begrotingsbespreking 2022, heeft het college besloten om het exact één jaar uit te stellen. Er waren wat mensen over teleurgesteld, maar gegeven de omstandigheden, was dat het verstandigste besluit. Vervolgens stapt de VVD begin november de facto uit de coalitie en daarmee is het blijven liggen en heeft het huidige college het opgepakt. Ten opzichte van september of oktober 2022 zijn we nu pak 'm beet twee jaar verder en hebben we opnieuw stappen. Wij zijn altijd, dat is het tweede, voor renovatie geweest. We waren tegen de uitbouw, dus we hebben tegen het amendement gestemd, toentertijd, en daarmee, toen het aangenomen werd, ook tegen het voorstel. We hebben op 1 februari 2022 tegengestemd met als belangrijkste argument - ik heb het opgezocht - dat wij het ongepast vonden om een maand voor de verkiezingen besluiten van deze grootte door de raad te jagen. Er was ook wel wat heisa over, laat ik het zo maar formuleren. Terug naar nu. € 12,3 miljoen is onmogelijk, zowel technisch als economisch. Ik heb alweer een beeld voor me. We hebben indertijd tegen het plan voor de sporthal gestemd. Duidelijk: tegen het plan, niet tegen de sporthal. Er wordt makkelijk gezegd dat wij tegen de sporthal hebben gestemd. Nee, wij hebben tegen het plan gestemd. Waarom hebben we tegen het plan gestemd? Omdat het niet klopte. Achteraf blijkt dat ook. Wij waren en zijn voor de sporthal, we zijn blij dat die er is. We waren voor renovatie van het raadhuis, we zullen blij zijn dat het er is tegen de tijd dat ik negentig ben, en vervolgens gaat het nu om het vaststellen van of dit een goed plan is. Wij zeiden nee, het is geen goed plan, want binnen deze kosten krijg je het niet. Ik zie de toekomst al. Over anderhalf jaar zijn er verkiezingen. Alle besluiten die nu genomen zijn, zijn vergeten, en op enig moment komen de extra kredietaanvragen wel binnenrollen. Het is niet mogelijk om dit voor € 12,3 miljoen te doen. Maar goed, met de toezeggingen van de wethouder, en dat is wel een van de veranderingen die ik nu zie, hebben we daar als raad meer grip op, kunnen we het beter volgen en kunnen we met iets meer vertrouwen de komende maanden aanzien tot het moment waarop de eerste spade waarvan wij hopen dat deze de grond in gaat, daadwerkelijk de grond in gaat. Ik hoop dat u de aannemer ervan verwittigt dat de Raadhuislaan niet meer uit kan rijden tegen die tijd en dat de mensen op de Victorialaan daar veel problemen mee zullen hebben, ik zeg het maar. Wij verwachten dat het project, en we vinden het belangrijk dat vermeld te hebben, minstens € 20 miljoen, en waarschijnlijk tegen de € 25 miljoen, gaat kosten. Dat is geld dat we moeten lenen, € 20 tot € 25 miljoen. Daarnaast moeten we € 25 miljoen lenen voor het IHP. Daarnaast moeten we ongeveer € 60 miljoen lenen voor het Waterketenplan. Daarnaast moeten we geld lenen voor de wegen, vele miljoenen. Daarnaast moeten we geld lenen voor het KCC en het gewenste gemeentekantoor. Daarnaast moeten we geld lenen voor het energietransitieplan. En we moeten nog veel meer geld lenen. Alles bij elkaar opgeteld kom je al gauw in de buurt van € 100 of € 150 miljoen. Dat is waar wij in de toekomst tegenaan kijken.
Ik moet gaan afronden, zegt mijn buurman. Hij coacht mij, ik heb een hele jonge coach. Ik kijk nu..., het gaat ook lukken. Ik heb een aantal laatste vragen en die vragen heb ik inmiddels voor een groot gedeelte teruggezien in de toezeggingen. Ik ga ze niet oplezen, gegeven de tijd, dat is één. Punt 2 is dat we nog heel even naar de vragen kijken en ze vergelijken met de toezeggingen. Als wij nog gaten zien, zullen we daar de volgende raadsvergadering moties over indienen. Zoals u van mij gewend bent, ben ik altijd stipt op tijd. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Het woord is aan de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel, voorzitter. Het is lastig na het verhaal van de heer Hendrickx om de eigen lijn neer te zetten want ik moet er toch heel even op reflecteren en reageren. Het is goed dat de geschiedschrijving genoemd is. Ik constateer dat u dus in 2019 wel voor was, maar toch tegen. Dat u in 2022 wel voor was, maar toch tegen. Dat is toch ingewikkeld, want zo komen we natuurlijk nooit tot goede besluitvorming. Ik denk dat het belangrijk is, als wij hier tot goede besluiten komen, dat je dan wel duidelijk bent over de positie waar je staat. Je kan natuurlijk elke

keer blij zijn met de resultaten van de besluitvorming, maar dan toch niet positief hebben bijgedragen tijdens die besluitvorming. Daar zet ik een punt.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx, die zag u aankomen.

De heer **Hendrickx**: Ik krijg zo langzamerhand de indruk dat wanneer VVD-raadsleden afscheid nemen, ze het vooral over mij willen hebben. Ik vind het wel grappig. En dat wanneer de heer Krabbendam aan het woord is, hij het programma van D66 voorleest en daar kom ik kennelijk ook in voor. Ik vind het heel gezellig, maar het is niet to the point. We praten hier over een project van € 25 miljoen. Mijn mededelingen aan de raad heb ik, zoals gezegd, neergelegd als geschiedschrijving en daarmee af, over en uit. Voor de rest kunt u proberen iets bij te dragen wat mij niet direct raakt.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel. Ik ga toch nog heel even verder, want ik constateer wel dat in het verhaal van de heer Hendrickx een beeld wordt geschetst over de gemeentefinanciën. In die gemeentefinanciën maakt u schattingen van uitgaven en investeringen die we moeten doen. Die investeringen kloppen. Er zullen veel investeringen aankomen, zoals een Integraal Huisvestingsplan voor de scholen. Wat u vergeet, is dat er ook inkomsten tegenover staan, bijvoorbeeld vanuit het Gemeentefonds, om te voldoen aan onze wettelijke taken om te investeren in scholen. Dat sommige projecten misschien duurder worden, ben ik met u eens, maar dat er geen inkomsten tegenover staan en dat we dus geld moeten lenen voor al deze investeringen, is misschien niet helemaal het juiste beeld dat u daar schetst.

De **voorzitter**: Een reactie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter, de heer Krabbendam vergist zich. De gemeente krijgt, als we het over scholen hebben, een vergoeding per leerling voor huisvesting. Wanneer je een school sticht met honderd leerlingen, krijg je in het eerste jaar honderd keer die vergoeding, maar je moet wel al een school neergezet hebben, en die kun je niet neerzetten met honderd keer die vergoeding. Daar moet je in investeren, dat gaat hier via de rekening af. Met de begroting zullen we het er nog over hebben, maar deze redenering klopt niet. Dat is één. Het tweede is dat ik hem genoemd heb, en ik kom tot bedragen van € 100 tot € 150 miljoen. Ik heb meerdere keren gevraagd om een investeringsplan voor de komende tien jaar, zodat we kunnen zien wat de consequenties zijn. Ik heb steevast het antwoord gekregen 'daar beginnen we niet aan' en 'dat gaan we niet doen'. Dus ja, ik maak mijn eigen rekensommen. Ik denk haast, mijnheer Krabbendam, dat u het zo langzamerhand wel moet gaan geloven, omdat het de enige rekensommen zijn.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel. Nou, geloven doe ik u niet zomaar op uw blauwe ogen, al heb ik absoluut vertrouwen in uw rekenkunsten. U kunt goed rekenen, dat heeft u bewezen, maar dat wil nog niet zeggen dat ik altijd met u meega in de onderbouwing. Misschien moeten we die discussie inderdaad tijdens de begrotingsbehandeling voortzetten. Ik zou zeggen dat u de bedragen die u nu schetst ook niet onderbouwt, maar zomaar uit uw mouw schudt. Ik denk dat we iets meer onderbouwing nodig hebben om u zomaar op uw blauwe ogen te geloven in deze raadsvergadering.

De **voorzitter**: Volgens mij heeft u het één en ander nu uitgewisseld. U wilt er nog één laatste punt aan toevoegen?

De heer **Hendrickx**: Ik wil er nog drie laatste punten aan toevoegen. In de eerste plaats: mijn ogen zijn bruin. Dat weet nu iedereen dus wanneer ik nog één keer op mijn blauwe ogen aangesproken word, nou ja dan val ik in herhaling.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx ...

De heer **Hendrickx**: Ja, hij heeft het over mijn blauwe ogen, dat moet ik corrigeren. Ik wil dat niet met een persoonlijk punt doen. Het tweede punt is iets serieuzer. Ik volg de financiën hier al jaren. Ik heb een langetermijninvesteringsplan neergezet, dat update ik iedere keer, dus ze zijn niet zomaar uit de lucht gegrepen. Bij het Waterketentraject, dat goedgekeurd is door de raad, heeft u ook uw eigen sommen kunnen maken. Het is flinterdun, dat weet ik, maar het was wel € 500 per meter voor 120 kilometer. Het is dus niet zomaar uit de lucht gegrepen. Ten derde hebben we hier weinig tijd, dus wanneer u zegt graag wat meer inzicht te krijgen in datgene wat in Wassenaar

financieel omgaat voor de begroting, kunnen we vast nog wel ergens een halfuurtje de tijd vinden om hier een kop koffie te drinken.

De **voorzitter**: Kijk, die staat. Mijnheer Krabbendam, u kunt verder met uw betoog.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel, voorzitter. Om een afscheidnemend raadslid van gisteren dan maar aan te halen; kopjes koffie kunnen nooit kwaad, dus bij dezen accepteer ik uw kopje koffie, zelfs met u kan dat geen kwaad. Ik heb eerder bij u koffie mogen drinken en dat was heel plezierig, dus dank u wel voor de uitnodiging.

De **voorzitter**: Zullen we doorgaan naar de kern van de zaak, mijnheer Krabbendam?

De heer **Krabbendam**: Jazeker, dan kom ik tot mijn eigen bijdrage. Ik dank u allen voor de beraadslaging van gisteravond en nu. Ik ben het niet helemaal eens met voorgaande sprekers. Ik had het liever wel eerst in de commissie besproken. Ik denk dat we daar beter met elkaar van gedachten hadden kunnen wisselen over een onderwerp als dit, waarbij ook geen raadsbesluit voorligt. Maar dat is misschien een verschil in opvatting en inzicht. Ik ben wel blij met de manier waarop we hier met elkaar hebben gediscussieerd en ik hoop ook dat de onrust die er heerste in een deel van deze raad weggenomen is door de beantwoording van het college, dus dank ook aan de wethouder voor de beantwoording. Laten we verdergaan met dit project en laten we ook met elkaar afspreken dat we elkaar scherp houden en dat we goed geïnformeerd worden en dat als er de noodzaak bestaat om bij dit proces, dat echt om serieus veel geld gaat, het gaat over meer geld dan wij als raadsleden zelf jaarlijks binnenkrijgen, dus dit gaat over veel geld, dit vinden wij thuis veel geld en dat moet je serieus nemen. Ik breng het lachend, maar dit gaat echt over serieus veel geld. Dit gaat ons boven de pet qua uitgaven, laten we dat serieus nemen. Ik kijk niet rouwig terug op de inhoud, ik had het alleen liever op een andere manier gevoerd, maar prima, het punt is gemaakt en we kunnen hopelijk nu gewoon de volgende stap zetten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Het woord is aan mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Het is een belangrijk onderwerp, dat hebben we met elkaar geconcludeerd. Het gaat niet alleen om heel veel geld, maar De Paauw is natuurlijk ook een mooi symbool voor Wassenaar, voor onze inwoners. Ik ben het met de heer Krabbendam eens dat we dit ook heel goed in een commissie hadden kunnen bespreken. Voor mij persoonlijk was het fijn om de besluiten van de afgelopen vijf jaar nog eens helemaal door te nemen en met elkaar te bespreken. Volgens mij is alles weer opgefrist bij iedereen. De kaders zijn helder, financieel en inhoudelijk, en ik heb er vertrouwen in dat het college ook hiermee voortvarend aan de slag gaat, en dat wij, mocht blijken dat er onvoorziene omstandigheden zijn, daar actief over worden geïnformeerd. Dank dus ook voor de beantwoording daarover. Daar wil ik het verder bij laten, ik zie uit naar het ontwerp begin 2025.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Dank, voorzitter. Dank ook aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Gisteren ging het toch enigszins rommelig en er is één onderwerp, een opmerking van de heer Gankema, waar ik op terug wil komen. De heer Gankema maakte zich zorgen over of de monumentale status van het raadhuis, als wij naar de basic variant zouden gaan, wel gehandhaafd zou kunnen worden. Begrijp ik daaruit dat de monumentale status zo belangrijk is dat hij daar ook extra budget voor beschikbaar zou willen stellen? Dat is één vraag. De andere opmerking die hij maakte, ging over de ornamenten in de tuin. Die wilde hij laten vervallen. Daar heeft u een opmerking over gemaakt, maar daar zijn subsidies voor. Wat bedoelde u nu precies met die opmerking 'schrap de ornamenten in de buitenruimte'? Dat was eigenlijk een vraag aan de heer Gankema.

De **voorzitter**: Dat is een mooi model, maar het is nu even de vraag of de heer Gankema de behoefte voelt erop te antwoorden en het antwoord is nee. U heeft dus een aantal retorische vragen gesteld. Dan gaan we naar mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Voorzitter, dank, en ook dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik denk dat het uiteindelijk toch een mooi debat is geweest en dat we het in ieder geval eens zijn over het feit dat er gerenoveerd moet worden. Ik ben ook blij dat er helderheid is over wanneer het ontwerp weer terug bij de raad gaat komen en dat de raad daar ook nog iets over te zeggen heeft. Voor ons is het ook niet nodig om nu al aanpassingen aan het ontwerp te doen. We wachten het ontwerp af en we wachten af waar de wethouder mee komt. Verder hebben we wel nog een aantal zorgen en die liggen meer bij het feit dat er nog best wel veel werkplekken nodig zijn in de gemeentewinkel en dat we net hebben gehoord dat die zoektocht nog moeizaam gaat. We zijn best

wel bang dat we hier, ook omdat de gemeentewerf een lastige plek is voor woningbouw met de bodemsanering die nog komt - er zit nog best veel onzekerheid in - woningen gaan mislopen en wellicht ook inkomsten gaan mislopen als gemeente. Verder werd aangegeven dat de fasering langer duurt en dat het dus duurder wordt. Ik denk dat dat op zich een logische redenering is. Wel zitten er nog kanttekeningen aan dat het hier om een verbouwing gaat van een echt wel historisch pand, waarbij je niet weet waar je tegenaan gaat lopen straks in de uitvoering. Wellicht is het dan dus wel een goed idee om die risico's een beetje in te perken en toch aan fasering te denken. Ik denk dat we hier wellicht op een ander moment dieper op in kunnen gaan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde van de termijn van de raad. Ik heb geen vragen gehoord, dat klopt, u ook niet. Dan zijn we aan het einde van de beraadslaging van het agenderingsverzoek Renovatie De Paauw en gaan we over – we besluiten er niets over maar het punt is behandeld – naar 10, de benoeming commissievoorzitter.

10. Benoeming commissievoorzitter

De **voorzitter**: We gaan naar een schriftelijke stemming toe. Ik kijk even of dat ook met de bodes is georganiseerd want we gaan naar de situatie. De heer Pesman heeft aangegeven een transfer te maken van de commissie van Bestuur en Middelen naar de commissie Fysieke Leefomgeving, van de dinsdag naar de maandag. Dat betekent dat nu de plaatsvervangend commissievoorzitter van Bestuur en Middelen, de heer Stekelenburg, heeft aangegeven graag de plek van het voorzitterschap in te vullen van de commissie Bestuur en Middelen. Daarover kan dus vandaag gestemd worden. Het is een stemming over personen dus zoals naar goed gebruik wordt dat schriftelijk gedaan. Daarom hebben we gisteren een stembureau geïnstalleerd. Mevrouw Wuite als voorzitter, de heer Wesselingh en mevrouw Tirion-van der Goes. De stembriefjes worden nu uitgedeeld, die zitten in de envelop. Het is een vrije stemming. Er staat één naam ingevuld, maar er staan ook stippellijntjes. U kunt ook een andere naam invullen met dien verstande dat het wel handig is als dat een lid is van deze gemeenteraad, anders kan het niet worden ingevuld. U weet hoe het werkt. U kunt het invullen, dan worden ze opgehaald, dan wacht ik even en dan gaan we zo de vergadering schorsen. Ik zie dat de stembriefjes inmiddels ingenomen zijn. Ik wens de stemcommissie veel succes, onder leiding van mevrouw Wuite en schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, als iedereen weer zou willen gaan zitten. Er is verheugend nieuws. De stemcommissie kon ontzettend snel tellen, dus volgens mij kunnen we wat sneller door. Ik geef graag het woord aan de voorzitter, mevrouw Wuite.

Mevrouw **Wuite**: Dank u wel, voorzitter. Ten aanzien van het voorstel voor de benoeming van de voorzitter van de commissies zijn er 20 uitgebrachte stemmen, waarvan 20 geldig, waarvan de heer Stekelenburg 20 voor heeft gekregen.

De **voorzitter**: Ik dank u wel voor het tellen en daarmee ook de commissie. En nou, mijnheer Stekelenburg, dat is een heldere uitslag. Ik stel u de vraag of u ook de benoeming aan wilt nemen.

De heer **Stekelenburg**: Voorzitter, wij hebben nog wat spreektijd over als fractie, zag ik net.

De **voorzitter**: Mijnheer Stekelenburg, gaat uw gang.

De heer **Stekelenburg**: Ik aanvaard dit recht om het te gaan doen en ik zal het met veel inzet en toewijding doen voor u allen.

De **voorzitter**: Dan hebben we dat bij dezen besloten. We gaan naar het laatste punt van de avond, namelijk de vragenronde.

11. Vragenronde

De **voorzitter**: We hebben een negental sets van vragen gekregen. Mevrouw Van Vliet-van Dijk is afwezig. Zij had vragen gesteld over Duindigt maar die worden overgenomen door de heer Hendrickx. Verder is er een tweetal vragen op mijn portefeuille, dus dan zal ik de heer Paulides vragen, als uw nestor, om het voorzitterschap over te nemen. Mijnheer Paulides, dat zijn de vragen na de plannen Defensie en skatebaan. Dan zal ik u vragen het voorzitterschap op zich te nemen. We beginnen met de vragen van de heer Hendrickx over de plannen voor Defensie, ja hoor, de heer Pesman over de nieuwe skatebaan.

De heer **Pesman**: Dank u wel, voorzitter. Tijdens de raadsvergadering van 20 september 2022 diende ik namens Hart voor Wassenaar een motie in om het skatepark op te knappen. Komende vrijdag is het zo ver, dan zijn we twee jaar verder en er is nog steeds geen nieuwe skatebaan. Het ziet er ook niet naar uit dat die skatebaan er binnenkort komt. Ik vind het echt onbegrijpelijk dat het opknappen van een skatebaan zo traag en vermoeiend gaat. Voor u allen, ik stel iedere maand, of iedere twee maanden, artikel 36-vragen, maar die komen vaak niet binnen de gestelde termijn binnen. Het is dus echt enorm vermoeiend achter de schermen. Ik sta hier dus, nogmaals, met de volgende vragen. 1, hoe gaat het met de aanbesteding? 2, hoe lopen de gesprekken met eventuele aannemers? 3, wanneer was het laatste formele contact met de potentiële aannemers? 4, wanneer is het volgende formele contact met de potentiële aannemers? 5, wanneer was het laatste formele contact met de skaters, die meededen in het participatieproces? 6, wanneer is het volgende formele contact met de skaters die meededen in het participatieproces? 7, wat is volgens het college nog nodig om te beginnen met de renovatie? 8, wat voor stappen zijn er precies gezet op dit dossier sinds het besluit van de gemeenteraad om hiervoor geld vrij te maken, op 27 februari 2024? 9, welke stappen moeten er nog worden genomen en wanneer verwacht het college dat deze stappen zullen worden gezet? 10, hoe vindt het college dat dit proces is gegaan sinds het aannemen van de motie Skatepark op 20 september 2022? 11, wat voor lessen trekt het college uit dit proces? 12, denkt het college dat het vertrouwen in de lokale overheid onder jongeren door dit proces wordt versterkt? Dat klinkt een beetje overdreven, maar hier zit wel degelijk een gedachte achter die ik straks in de reactie graag nog even zal toelichten. Ik zou het college willen uitdagen. Deze vragen zijn natuurlijk vooraf ingediend, dus ik voorzie dat de wethouder met geformuleerde antwoorden komt die door wat ambtenaren zijn opgesteld om mij het bos in te sturen, en mij een klein beetje hoop te geven om dan over een aantal maanden weer met nietszeggende antwoorden te komen. Ik daag het college uit met antwoorden te komen, zodat ik naar die skaters kan gaan om te zeggen dat het goedkomt en dat het er zeker voor de verkiezingen nog zal zijn. Ik daag u uit mij serieus hoop te geven en mij niet constant het bos in te sturen.

De **voorzitter**: Nog wel even voor de volledigheid: de antwoorden worden natuurlijk ambtelijk voorbereid, maar u krijgt antwoord vanuit het college. Ik ben altijd voorzichtig met kwalificaties van mensen die niet in deze zaal meedoen, maar uw oproep is helder: wethouder, wees klip-en-klaar in uw antwoorden. De wethouder van openbare ruimte en skateparken.

Wethouder **Koetsier**: Van een oud skatepark. Dank, mijnheer de voorzitter. En dank u, de heer Pesman. Inderdaad, verschillende vragen, vaak gevraagd, hier staan we weer. Ik neem de uitdaging aan en ik begrijp ook waar u vandaan komt. Ik wil u toch nog even mee terugnemen naar februari. Toen is het krediet gegeven. Daarna zijn we hard aan de slag gegaan. Ik wil wel even aangeven dat dit een skatebaan betreft en een skatebaan is niet een Model 3 Tesla Performance die je even bij de garage gaat halen. We kunnen ook niet naar Dura Vermeer of de HBG om daar een skatebaan bij weg te halen. Die aanbesteding is wel wat gevoeliger. We hebben toen twee biedingen gekregen, die niet binnen de kaders zaten. Daarna is er, en dat moet ik nageven, ontzettend hard gewerkt om met één aannemer het ontwerp voor elkaar te krijgen en binnen de kaders die door de raad waren aangegeven. Dat heeft heel veel werk gekost en ik er is ook bekeken waarom het niet klopte. Dat bleek in de fundering te zitten. Er zat ontzettend veel geld in de fundering, dus het zit niet aan de bovenkant, maar de aannemer was bang voor de fundering. In de zomer zijn er sonderingsonderzoeken gedaan op het testveld. Daar kwamen hele goede resultaten uit. We weten allemaal dat we hier op zand zitten en niet op klei. Het ontwerp is aangepast en als het goed is – en ik wil je helemaal niet met een kluitje in het riet sturen – spreken wij morgen met de aannemer. We zitten nu binnen het budget voor het ontwerp zoals het hier gepresenteerd is. We verwachten morgenavond met de aannemer een contract overeen te komen. Dus wat hebben we nodig? Een aannemer die dit werk wil gaan doen. De laatste keer dat we met ze gesproken hebben, was 27 augustus jl. Morgenavond spreken we ze weer. Wat is dan het vervolgtraject, waar praten we over? Als het contract getekend wordt, betekent dat dat er wat werk gedaan moet worden op het kantoor. Dit wordt wat verder weg gedaan dan in Wassenaar, in een andere provincie. Op dat moment zullen ook de onderdelen gemaakt worden. Er staat ongeveer zes tot acht weken voor het bouwen van de verschillende skatetoestellen. Ik verwacht dat er met grondwerk begonnen gaat worden voor het eind van het jaar en dan net na het nieuwe jaar zullen de toestellen erop gezet worden. Ten aanzien van wat er beter had gekund, wat ook een van de vragen was, denk ik, als het college ernaar kijkt, dat we beter hadden kunnen inschatten hoe de aannemerswereld werkt in de skatewereld. Dat is ook heel specifiek, zoals ik al eerder gezegd heb, is het niet off the shelf. Zijn de jongens hierin meegenomen? Het antwoord is nee, het laatste contact was na het finale ontwerp. Wat ik wel kan zeggen is dat het hartstikke leuk was om met jeugd een baan te ontwerpen en ik denk dat de communicatie daar inderdaad beter had gekund. Ik wil wel laten weten wanneer wij het contract tekenen met de aannemer. En als er een planning is, dan wil ik dat met de

raad delen: wat is de planning en dit is wat er gaat gebeuren. Dan werken we toe naar een mooi openingsfeest met de jeugd, begin volgend jaar. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank. Vervolgvragen van de heer Pesman?

De heer **Pesman**: Dank u wel. Ik zou willen beginnen met dat het niet mijn bedoeling was om ambtenaren hier iets te verwijten, het was meer in het kader van dat ik hier met een kluitje in het riet gestuurd zou worden en dat was niet gericht aan welke ambtenaar dan ook persoonlijk. Dat was helemaal niet de bedoeling. Ik zou een vervolgvraag willen stellen want het ontwerp is veranderd, maar de skaters zijn daarin niet meegenomen. Zou u dat willen toelichten?

De **voorzitter**: Zou u al uw vragen willen doen? Zo is het ook bedacht. Anders wordt het vraag, antwoord, vraag, antwoord. De wethouder kan ze gewoon opschrijven. Gaat uw gang.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Dus over het ontwerp zou ik graag een reactie willen. Vervolgens zou ik het fijn vinden als de wethouder mij kan toezeggen dat hij deze week nog de raad op de hoogte stelt van hoe dat gesprek morgen dan is gegaan en of er een akkoord is. Dan kan hij de planning die hij zojuist heeft opgesomd in diezelfde infobrief opnemen. Ik sta hier steeds die vragen te stellen, maar het is een raadsbreed aangenomen motie, dus het is de hele gemeenteraad die deze opdracht heeft gegeven. Dus graag een toezegging dat die informatie deze week komt en hoe het gesprek van morgen is gegaan. Dan wil ik nog iets zeggen. De wethouder zegt, terecht of onterecht, dat hij heeft genoten van het proces. Ik zou de wethouder toch wel willen vragen of hij denkt dat de jongeren ervan hebben genoten, de skaters die daar zijn geweest. Die hebben dus helemaal niets meer gehoord sinds het proces is afgelopen. Een aantal weken geleden zat ik in de bus en werd ik door wat gasten van veertien aangesproken, tenminste, die waren twee jaar geleden, toen ik die motie indiende, veertien. Die kunnen bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen gaan stemmen. Zij hebben mij verteld dat ze niet zeker weten of ze wel zullen stemmen, want wat heeft het voor zin? Ze zien mij natuurlijk op Instagram de hele tijd die vragen stellen over het skatepark en ze zien nog steeds dat dat ding er nog steeds niet staat. Vandaar dat ik die vragen stel en vandaar dat ik u ook oproep even terug naar die skaters te gaan. Die hebben nu al maandenlang niets gehoord, die zitten mij constant te appen over wanneer het nu een keer gebeurt. Ga terug naar die skaters, want dat proces met hen is behoorlijk, ik wil niet verwaarloosd zeggen, maar u begrijpt wat ik bedoel.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Ik heb aangegeven dat ik het ontwerpproces leuk vond, dus met die jongens werken om tot het proces te komen. Daarna, het contact, dat dat verwaterd is, is een oversight. Ten aanzien van het ontwerp: het ontwerp is precies zoals we hier besproken hebben en de uitdaging was om binnen die kaders, die de raad aan ons gegeven heeft, te blijven. Dat was niet makkelijk. Ten aanzien van de planning: ik heb aangegeven dat wanneer de aannemer er is, en de planning er is, ik iets te delen heb met de raad en als ik die informatie heb, doe ik dat ook onmiddellijk. Als wij morgen zeg maar tot overeenstemming komen, zal niet meteen de planning er liggen, maar op het moment de planning er is, wordt die gedeeld met de raad. Dat kan ik toezeggen.

De **voorzitter**: Oké. Afrondend, want het gaat nu vast over de vaststelling van het tijdstip waarop de raad een raadsinformatiebrief gaat krijgen. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dat heeft u goed aangevoeld. Het gaat mij er meer om dat ik dit de afgelopen anderhalf jaar heb gehoord. We komen naar u toe zodra er informatie is. Op dit moment neem ik daar gewoon oprecht geen genoegen mee, anders kom ik weer maandelijks met die artikel 36-vragen, daar bent u ook niet blij mee, daar is de organisatie ook niet blij mee. Kunt u het iets harder maken dan 'wanneer de info er is, komen wij naar u toe'? Ik zou graag deze week nog een raadsinformatiebrief willen over hoe het gesprek met de aannemer is gegaan en dan besparen we ons beiden enorm veel tijd.

De **voorzitter**: Het gaat dus over een raadsinformatiebrief over hoe het gesprek met de aannemer is gegaan. De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Dat is duidelijk. Geef mij ietsje meer tijd om die brief te schrijven. Begin volgende week, na het college, kan ik die brief toezeggen.

De **voorzitter**: Dinsdag 24 september a.s. krijgt u een raadsinformatiebrief, is bij dezen toegezegd. Dank. Dit was de beantwoording van een set schriftelijke vragen die nog openstond. Dat zijn

vragen die u nu, terecht, bij de actualiteitsvragen heeft gesteld. Mag ik er wel van uitgaan dat deze set vragen nu is afgedaan?

De heer **Pesman**: Ja, dat kan, voorzitter, en dan stel ik ze komende maand, indien nodig, opnieuw. Dank u wel.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Staat het bij dezen genoteerd. Dan gaan we naar de heer Hendrickx over de plannen van Defensie.

De heer **Hendrickx**: Dit zijn vragen die al eerder zijn binnengekomen, maar nog niet behandeld. Het gaat nadrukkelijk niet over de marechaussee. Het is naar aanleiding van een artikel in het NRC Handelsblad van vandaag, wanneer het was weet ik niet meer. Daar valt te lezen dat Defensie een nieuw groot militair centrum voor tussen de 350 en 500 militairen zal gaan vestigen, dat alle nationale en internationale operaties van de krijgsmacht plant en aanstuurt. Een zogenaamd operationeel hoofdkwartier, valt eveneens te lezen op de website van Defensie. De twee afdelingen die zich momenteel op het Plein in Den Haag gevestigd weten, te weten Directie Operaties en het Special Operations Command, worden verplaatst naar het nieuwe hoofdkwartier. Het centrum zal worden gevestigd op een nu nog onbekende locatie ergens in de regio Den Haag, aldus Defensie. Met het gegeven dat Defensie de wens heeft uitgesproken hun locatie aan Maaldrift flink te willen uitbreiden, vragen wij ons af of de onbekende locatie nabij Den Haag Wassenaar betreft. 1, wordt het nieuwe hoofdkantoor van Defensie in Wassenaar gevestigd? 2, is het college reeds op de hoogte van de invulling van de uitbreidingsplannen van Defensie in Wassenaar? 3, vindt het college de vestiging van het hoofdkwartier, in geval het Wassenaar zou betreffen, een wenselijke ontwikkeling? En waarom? 4, op welke wijze wordt Wassenaar momenteel betrokken bij uitbreidingsplannen van Defensie in z'n algemeenheid in termen te meten aan frequentie, overleggen, genodigden enzovoorts? 5, in hoeverre heeft Wassenaar invloed op de plannen van de uitbreiding van Defensie op haar grondgebied? 6, wanneer krijgt de raad een update over de ontwikkelingen? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Veiligheid.

De **voorzitter**: Dat was niet helemaal het juiste antwoord.

Wethouder **Van Doeveren**: Het was ook een grapje. Ik wilde kijken wanneer u mij zou corrigeren. Of dat binnen vijf seconden zou gebeuren of niet.

De **voorzitter**: De selectie in dit college is simpel geweest, degene met een groene das beantwoordt de defensievragen. Gaat uw gang.

Wethouder **Van Doeveren**: Misschien dat we samen een grapje zouden willen maken. Ik kan bevestigen dat ik de nieuwe minister van Defensie voor de raadsvergadering nog even heb gesproken. Formeel moet Defensie nog uitsluitsel geven. Formeel weten we dus nog niets, maar ze zoeken naar een locatie op fietsafstand van het bestuurscentrum nu. Het bestuurscentrum zit naast het Centraal Station, ongeveer, dus de vraag is of Wassenaar Maaldrift überhaupt nog binnen fietsafstand is. Met de informatie die wij nu hebben, weten we dat wij hier nog altijd een opleidingscentrum voor de KMar zouden krijgen en niet meer dan dat. Mocht dat wijzigen, en worden wij formeel genotificeerd dat dit een hele andere invulling zou krijgen dan nu is gezegd, met andere kaders, wordt u daar uiteraard over geïnformeerd. Tot zover, voorzitter. En vindt het college dat een wenselijke ontwikkeling? Nou, daarvoor zou je eerst het plan voor het nieuwe hoofdkwartier überhaupt moeten hebben. Ik denk dat het wel goed is om te zeggen dat de raad eerder een zienswijze heeft vastgesteld over de ambities voor Maaldrift, laat ik het voorzichtig formuleren. Die is uiteraard overgebracht. Het is bij Defensie ook bekend dat wij niet, in tegenstelling tot een hoop andere gemeenten, zitten te wachten op extra werkgelegenheid vanuit Defensie, dus dat het hier vooral een ruimtelijk vraagstuk is voor ons. Verder zijn ze bekend met de zienswijze die uiteraard met hen is overlegd.

De **voorzitter**: Dank u wel. Aanvullende vragen van de heer Hendrickx?

De heer **Hendrickx**: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel, wethouder, voor het antwoord. Ik wens geen discussie over fietsbare afstanden met hen te gaan hebben, want dan beginnen we met de discussie over fatbikes, elektrische fietsen, echte spierfietsen en dat soort dingen. Ik zou ze niet aanraden door Wassenaar te fietsen want dat blijkt toch redelijk gevaarlijk te zijn, maar daar zal Hart voor Wassenaar in de toekomst wel wat aan doen. Dat allemaal terzijde.

De wethouder geeft antwoord. Als ik het kort samenvat, zegt hij niet bekend te zijn met plannen om hier een hoofdkwartier te vestigen, in welke termen we dat ook doen. Inmiddels wijs geworden, in de afgelopen jaren, weet ik dat het feit dat er geen plannen zijn, niet wil zeggen dat er níet geen plannen zijn. Ik wil mijn vragen afsluiten met de laatste vraag die ik heb. Is de wethouder positief over het feit dat die plannen hier niet komen? Of weet hij het niet... Ik heb vanmiddag de premier gesproken en die gaf toch wat ander bericht. Die is tenminste niet van de VVD. Maar even serieus weer. We weten heel goed dat er heel lang geen plannen zijn, en dan ineens zijn ze er wel. Ik zou graag willen horen van de wethouder dat hij met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, of in ieder geval dat hij voldoende informatie heeft, kan zeggen dat er geen plannen zijn om hiernaartoe te gaan. Dat kan doordat er een besluit is genomen om het elders te vestigen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Dat laatste kan ik formeel niet zeggen, want Defensie heeft zelf nog niet bekendgemaakt waar de nieuwe locatie is. Dus als ik dat nu verklap voor Defensie, zou dat misschien wel een andere discussie kunnen oproepen. Laat ik het zo zeggen: we achten het niet waarschijnlijk. Mocht het anders zijn, dan wordt u erover geïnformeerd.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. En dan geef ik nu graag het voorzitterschap over aan de heer Paulides.

De **plv. voorzitter**: Ja, dan komen we toe aan de vraag van mevrouw Rogge over de asielzoekersopvang. Ik zou willen vragen of u de vragen kunt stellen.

De **plv. voorzitter**: Ja, dan komen we toe aan de vraag van mevrouw Rogge over de asielzoekersopvang. Ik zou willen vragen of u de vragen kunt stellen.

Mevrouw **Rogge**: Dank voorzitter. De gemeente Wassenaar draagt sinds lange tijd bij aan de opvang van vluchtelingen. Sinds 2007 met een tijdelijke opvang in de winterperiode op landgoed Duinrell. Begin 2023 werd dit een permanent asielzoekerscentrum en de afspraken lopen hierover tot maart 2028. De Wassenaarse VVD vindt het goed dat Wassenaar een verantwoordelijkheid neemt in de opvang van mensen die zijn gevlucht voor oorlog en geweld. Maar tegelijkertijd ontvangen we ook signalen uit de samenleving van inwoners die zich zorgen maken over hun veiligheid. En juist om ervoor te zorgen dat we de vluchtelingenopvang ook in de toekomst goed kunnen organiseren in ons dorp, is het van belang om kritisch te blijven kijken naar de afspraken die de gemeente maakt en hoe de opvang verloopt. We ontvingen hierover een raadsinformatiebrief op 29 augustus en daarover heeft de VVD-fractie een aantal vragen. 1, in de brief staat dat het COA sinds 1997 vluchtelingen opvangt, moet dat niet 2007 zijn? Een checkvraag. In de informatiebrief staat dat 426 van de 930 asielzoekers zijn uitgestroomd naar een nieuwe opvanglocatie voor vergunninghouders in Rotterdam. De VVD wil weten hoe we dit kunnen zien in het licht van de afspraken die zijn gemaakt over de doelgroepen. Allereerst dat alleen kansrijke asielzoekers worden geplaatst of mensen die vergunninghouder zijn. En ten tweede dat er wordt gestreefd naar een vaste groep bewoners die kennis kan opbouwen van Wassenaar en een netwerk binnen de gemeenschap. Vraag 2, wat betekent de grote uitstroom van vergunninghouders voor Wassenaar en hoe ziet de asielpopulatie er nu uit? Wat zijn nu de afspraken over de doelgroepen? En blijft het hebben van een vaste groep een streven? En is dit na de wisselingen van afgelopen jaar wel haalbaar? En dezelfde vragen eigenlijk over de alleenstaande minderjarige vluchtelingen, de AMV'ers. Ook in deze groep zijn veel wisselingen geweest. Welke afspraken zijn gemaakt over het maximaal aantal AMV'ers en welke afspraken zijn gemaakt over de wisselingen binnen deze groep? In Wassenaar worden geen gezinnen geplaatst, omdat er geen onderwijsvoorzieningen zijn voor vluchtelingen. Is het denkbaar dat we in Wassenaar in de toekomst onderwijsvoorzieningen voor asielzoekers creeren zodat we ook een andere doelgroep kunnen aanspreken? De laatste vraag over veiligheid. In de informatiebrief staat dat over de eerste zes maanden van 2024 29 politiemeldingen zijn geregistreerd van incidenten waarbij inwoners van het azc betrokken waren. Hoe verhoudt dit aantal politiemeldingen zich tot het totaalaantal politiemeldingen in Wassenaar? Is er extra politiecapaciteit nodig voor deze meldingen? Zo ja, is die er? En in hoeverre is er zicht op het risico dat mensen vormen door bijvoorbeeld een psychisch trauma of andere geestelijke problematiek voor de algemene veiligheid in Wassenaar? Is er bijvoorbeeld een screening voor trauma's? Dat waren mijn vragen.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel mevrouw Rogge. Dan geef ik het woord aan de burgemeester voor de beantwoording van deze vragen, aan u het woord.

Portefeuillehouder **De Lange**: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Rogge, dank voor de vragen. Sinds 1997 is er opvang van asielzoekers in Wassenaar. Ik heb hier nog een krantenartikel van 30 oktober 1997, Het Leidsch Dagblad met de kop 'Duinrell bereidt perfecte opvang asielzoekers voor, we mogen ze niet al te veel verwennen'. Wat dat aangaat weinig nieuws onder de zon. Wat betekent de grote uitstroom van vergunninghouders voor Wassenaar? We hebben in die uitgebreide raadsinformatiebrief die we u recent hebben gestuurd, aangegeven dat er 426 statushouders zijn uitgestroomd. Dat klopt. Dat zijn mensen die een status hadden en die zijn naar Rotterdam gegaan, omdat daar een grote groep statushouders is opgevangen. En dat betekende dat op de 930 mensen een grote groep uitstroomde. Maar het zal u niet verbazen, die plekken zijn niet leeg gebleven, die zijn natuurlijk opnieuw ingestroomd. En als u dan kijkt naar de huidige populatie, groep mensen, waar komen de mensen vandaan? De grootste groep komt uit Syrië, daarna Somalië, Jemenieten, Turken en Eritreeërs. Er wonen op dit moment 51 vrouwen op het azc en de rest zijn mannen. En van deze groep van 930 zijn er 260 mensen nog die nu ook reeds vergunninghouder zijn. Dus dat is, zal ik maar zeggen, de groep. En is nou de inzet, is uw vraag, dat we vooral rust willen houden in dat de groep zoveel mogelijk stabiel blijft? Het antwoord is zeker ja, dat is ook de inzet, dat is ook de afspraken die we daarover hebben gemaakt. Dus dat proberen we ook. Er was dus een grote groep van statushouders die uitstroomde, maar dat deze groep toch weer langere tijd blijft. En dan gaat het nog steeds conform de afspraken die we al jaren hebben, dat hier alleen kansrijke vreemdelingen worden opgevangen, die dus na Ter Apel zijn getoetst en als kansrijk in de procedure worden gezien, dus geen veiligelanders en geen mensen die op de landelijke lijst van overlastgevers hebben gestaan. Die voorwaarden gelden nog steeds. We willen dus inzetten op een vaste groep, dat is ook goed, een stabiele groep die weet hoe het in Wassenaar werkt, de regels ook kent en dat is ook het streven. Dan de AMV'ers. Dat zijn er 45. Daar zijn afspraken over gemaakt die op de locatie bij Duinrell wonen. En ook in die groep proberen we het aantal wisselingen zoveel mogelijk tegen te gaan. Dat is wel lastig, want de meeste AMV'ers zijn tussen de 16 en 17 jaar oud en je bent geen AMV'er meer als je 18 jaar wordt. Dus dat betekent dat mensen toch relatief een jaar, anderhalf jaar er zitten en dan toch weer doorstromen. Wij hebben wel gesprekken ook met het COA en met de mensen die specifiek de begeleiding van de AMV'ers doen om er wel voor te zorgen dat ook die groep zoveel mogelijk stabiel blijft. Maar het zijn jonge mensen die vaak als ze 18 worden dus ook weer uitstromen en dan komen er weer nieuwe voor terug, want ook in AMV-plekken is er in Nederland een groot tekort. Dan het onderwijs, onderwijsvoorzieningen zou het denkbaar zijn toekomstige onderwijsvoorzieningen voor asielzoekers te creëren. Dat is een wens van het college dat we dat kunnen doen. En we zijn ook in overleg met betrokken onderwijsinstellingen om dat te doen. Want als je nu kijkt naar de samenstelling op Duinrell, dan heb je geen gezinnen met kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar omdat dat simpelweg niet kon om ze onderwijsplekken te geven. En het zou ons een goed idee zijn als dat wel mogelijk is, want dat betekent ook dat die groepen daarnaartoe zouden kunnen. Dan hebben wij in de recente raadsinformatiebrief gemeld dat het eerste halfjaar er 29 politiemeldingen waren. Dat hebben we ook allemaal naar getal zo uitgebreid mogelijk aan u gerapporteerd. En als je dat relateert, als ik het jaar 2003 erbij pak met de totale politiecijfers, dus over een totaal jaar, dan praat je over in Wassenaar 1096 misdrijven en 614 meldingen. Dus dat is om het een en ander met elkaar te relateren. Dan de inzet van de politie, de wijkagent. We hebben een wijkagent die een groot deel van de tijd ook bezig is met het in goede banen leiden en het contact onderhouden met het COA en met Duinrell en daarom pleiten we er ook voor dat er steeds voldoende politiecapaciteit is en dat dat belangrijk is dat we dat in Wassenaar behouden, want als je een dusdanig groot asielzoekerscentrum hebt, hoort daar ook de politiecapaciteit bij. Maar we hebben gelukkig een wijkagent die zich daar ook op kan richten. En dan tenslotte de problematiek rond psychische trauma's. Daar is oog en aandacht en zorg voor. Mensen worden binnen het COA op gezondheid gescreend. En als er ook risico's zijn rond de psyche, dan is daar ook specifieke aandacht voor. Er is ook een praktijkondersteuner, GGZ-consulent, die daar ook mensen verder kan helpen, want laten we eerlijk zijn mensen die vluchten voor oorlog en geweld hebben het nodige meegemaakt en dat levert die zaak op. Maar daar is binnen het COA, en het COA doet ook de algehele screening rond gezondheid, maar ook de geestelijke gezondheid, om dat ook in de gaten te houden. En men heeft natuurlijk gewoon persoonlijke dossiers van mensen. Dus op die manier wordt daarin voorzien. Dat staat dus helemaal los van de gezondheidszorg zoals we die in Wassenaar kennen.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel voor de beantwoording. Aan mevrouw Rogge de vraag of hiermee de vragen zijn beantwoord of dat u nog aanvullende vragen heeft.

Mevrouw **Rogge**: Ik heb nog een verduidelijkende vraag voorzitter, als dat kan. Dank voor de beantwoording overigens. Dat was heel informatief. Over het aantal AMV'ers, ik heb inderdaad gelezen dat dat er nu 45 zijn. Is daar een afspraak over gemaakt dat dat voor nu het maximumaantal is? En nog even over de politiemeldingen. Voor welk jaar is dat vergeleken? Voor welk jaar noemde u nou de totalen? Dat waren even mijn twee vervolgvragen.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. De burgemeester.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ja, de afspraak is 45 AMV-plekken op Duinrell. En de politiecijfers, ik had het over het jaar 2023, dus die vergelijking, want wij hadden cijfers van het eerste halfjaar, maar dat is de vergelijking. Overigens, ik heb het daar met de politie over gehad, grosso modo is dat ongeveer het gemiddelde dat we al een aantal jaren hebben in Wassenaar. Gelukkig neemt het wel ietsje af.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk de raadzaal even rond of er nog van andere fracties vragen zijn. Dat is niet het geval. Dan komen we toe aan de heer Gankema over het... niet over hetzelfde. Zijn dezelfde, maar die zijn beantwoord? Dan geef ik het voorzitterschap weer terug aan de burgemeester. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Paulides, dank u wel. Dan gaan we nu naar de vragen van de heer Gankema over de subsidieaanvraag RVO voor het centrum.

De heer **Gankema**: Dank u, voorzitter. Korte vraag, subsidieaanvraag RVO Centrumrenovatie: is er nog nieuws?

De **voorzitter**: Wethouder Centrum.

Wethouder **Van Doeveren**: Dank voor de vraag. Ik ga die vraag heel concreet beantwoorden. We hebben uiteraard een aanvraag ingediend en dan krijg je soms ook nog wat reactie terug. Er zijn 41 gemeenten die een projectvoorstel hebben ingediend. De budgetaanvraag voor deze ronde bedraagt € 78 miljoen, terwijl er € 22 miljoen beschikbaar is. Omdat zoveel gemeenten iets hebben ingediend, heeft de commissie meer tijd nodig, om ambtelijk vragen te kunnen stellen aan de gemeenten over de plannen. Daarom blijkt de besluitvorming nu iets opgeschoven te zijn naar waarschijnlijk medio december, eind december, voor we uitsluitsel krijgen.

De **voorzitter**: Dank u wel, ik zie de heer Gankema knikken. Dan geef ik het woord Gankema het woord om vragen te stellen over de vaccinatiegraad.

De heer **Gankema**: Dank u, voorzitter. Onderwerp vaccinatiegraad. De vaccinatiegraad in Wassenaar is laag, als we de cijfers moeten geloven. De vraag is wat het college gaat doen om de vaccinatiegraad weer op peil te krijgen.

De **voorzitter**: Dit zijn eigenlijk vragen die wethouder Zoutendijk zou beantwoorden, maar wethouder Van Doeveren neemt de beantwoording voor zijn rekening, gaat uw gang.

Wethouder **Van Doeveren**: Zeker, dit is weer een andere portefeuille. Het college is het met de heer Gankema eens dat de vaccinatiegraad lager is dan waar we naar streven, we streven naar 90% tot 95%. Wel blijkt dat er nog een moeilijkheid zit in onze cijfers en dat is dat de American School nog geen vaccinatiegegevens van leerlingen doorgeeft aan het RIVM. Dat betekent wel dat ze dus nog artificieel lager kunnen zijn dan ze feitelijk zijn. Dan de concrete vraag wat we eraan gaan doen. Dit is een regionaal probleem. Het is niet alleen in Wassenaar zo en we werken daarom samen met Jeugdgezondheidszorg, JGZ Zuid-Holland West, dat is de regio waar wij onder vallen voor vaccinaties en deze vorm van zorg. Onze portefeuillehouder is ook actief in de regio om hier aandacht voor te vragen en dat heeft onder andere geleid tot een participatief actieonderzoek. Dat is voor mij ook een nieuw woord, maar het gaat concreet in op het beter informeren. Er komt een actieplan waarmee we mensen beter gaan informeren, zowel via onze eigen communicatie, dat doen we al, maar ook via huisartsen, het consultatiebureau op de Rijksstraatweg 34, waar ouders die twijfelen over een vaccinatie nu al langs kunnen komen en voorlichting kunnen krijgen over waarom het wel een goed idee is en daar facts and figures bij kunnen krijgen als ze twijfels hebben. Kortom, we komen met een actieplan. Dat wordt een regionaal actieplan en we zijn bereid het met u te delen, om mensen vooral beter te informeren en zeker mensen die twijfelen op andere gronden over de streep te trekken om zich te laten vaccineren want het is heel belangrijk dat de vaccinatiegraad voor ons allemaal op peil blijft.

De **voorzitter**: Oké. Naar tevredenheid beantwoord, maar nog wel een vervolgvraag van de heer Hendrickx. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u wel. Sowieso ben ik blij dat de heer Gankema die vraag stelt. Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik zit hier met een persoonlijk feit. Mijn

vrouw is arts en heeft een bijzondere belangstelling voor vaccinaties en dat soort dingen, omdat dat de enige mogelijkheid is om een bevolking goed te beschermen. Ik hoor de wethouder zeggen dat er geen gegevens beschikbaar zijn van de Amerikaanse school. Mijn vraag aan hem is de volgende. Dat is geen kleine populatie, zeker voor wat betreft kinderen is dat een verhoudingsgewijs grote populatie. Als die gegevens wel bekend zijn, heeft dat een behoorlijke impact op het vaccinatiepercentage, want in feite zijn we nu een beetje aan het blindvaren op dat vaccinatiepercentage, omdat er een deel niet komt. Dat is mijn eerste vraag naar aanleiding daarvan. De tweede vraag is welke middelen er zijn om die informatie wel te krijgen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Wat betreft het eerste: we staan nu al ambtelijk in contact met The American School om die vaccinatiegegevens alsnog te krijgen. Als we die gegevens wel hebben, zou dat er concreet toe kunnen leiden dat de vaccinatiegraad een stuk hoger ligt dan we nu in beeld hebben. Dat zou de consequentie ervan zijn. Ik ga er nu van uit dat The American School eraan gaat meewerken. Als dat niet zo is, zouden we vervolgstappen kunnen overwegen, maar die heb ik nu niet paraat, bij deze beantwoording. Als dat de concrete vraag is.

De **voorzitter**: Dank en dan gaan we nu over naar de set vragen over Duindigt door de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u wel. Het zijn niet mijn vragen, ik stel ze namens mevrouw Van Vliet-van Dijk, zij kon hier helaas vanavond niet aanwezig zijn. Zij is binnen onze fractie degene die de portefeuille Duindigt in beheer heeft en daar inmiddels ook behoorlijk veel tijd aan besteed heeft en nauw bij betrokken is, niet in de laatste plaats, wil ik zeggen, omdat ze zelf een paard heeft en bijzondere belangstelling heeft voor alles wat met paarden te maken heeft. De volgende vragen zijn er. De inleiding is relatief kort.
Eerste vraag: passen de plannen... Nee, de inleiding is toch enigszins. Wij denken dat we niet goed geïnformeerd zijn over wat er allemaal gebeurt. We hebben er vanmiddag nog een keer met de premier over gebeld en die wist het ook niet, dus we willen graag dat de wethouder ons hier goed over informeert. Vandaar dat hier de nadrukkelijke vraag ligt om informatie, zodat we inzicht kunnen krijgen in de ontwikkelingen en in andere zaken die ermee te maken hebben. 1, passen de plannen van Villa Betty/SBRD nu wel of niet binnen de kaders zoals in 2021 door de raad gesteld? En waarom wel of niet? 2, komt er nu wel of geen nieuw stedenbouwkundig plan van eisen naar de raad en wanneer kunnen we één en ander tegemoet zien? 3, hoe ziet het te bewandelen pad er de komende maanden uit en hoe wordt de raad hierbij betrokken? 4, is het behoud van de renbaanpaardensport op locatie Duindigt een doel van het college en waarom? 5, hoe wordt het langdurig behoud van de paardensport naast het financiële plaatje geborgd? Zijn er mogelijkheden en ambities om de renbaan een monumentale status toe te kennen om de cultuurhistorische waarde extra kracht bij te zetten? 6, het principeverzoek is reeds 19 februari ingediend. Waarom wordt dit pas eind augustus met de raad gedeeld? 7, wat zijn de gebruikelijke doorlooptijden van het al dan niet toekennen van een positieve grondhouding na het indienen van een principeverzoek? 8, is het college voornemens een positieve grondhouding aan te nemen jegens de voorliggende plannen van Villa Betty/SBRD? We zijn bij 9 van de 15, voelt het college zich bevoegd hier zonder overleg met goedkeuring van de raad over te beslissen? 10, beschikt het college over een grondexploitatie van de plannen van Villa Betty/SBRD? Zo niet, kan die worden opgesteld en gedeeld met de raad? 11, met welke stakeholders spreekt het college over deze ontwikkeling? 12, welke rol hebben de provincie Zuid-Holland en de gemeente Den Haag in de afstemming van deze ontwikkeling? 13, zijn er door provincie Zuid-Holland, gemeente Den Haag en/of andere stakeholders wensen of bedenkingen uitgesproken of kenbaar gemaakt ten aanzien van het te realiseren programma en zo ja, welke? 14, zijn er reeds afspraken gemaakt en beloftes gedaan die een relatie hebben met deze ontwikkeling, met andere partijen dan Villa Betty/SBRD? De laatste vraag, althans, voor de beantwoording van de wethouder. Op welke wijze is de buurt betrokken bij de plannen van Villa Betty/SBRD en op welke wijze zullen zij worden meegenomen in het vervolg van het proces? Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de wethouder, we doen ze per set. Het woord is aan de wethouder van Ruimtelijke Ordening.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel, voorzitter. Ik had de volgorde anders verwacht maar ik zal de antwoorden van mevrouw Hofman dan min of meer overslaan.

De **voorzitter**: Nee, die hoeft u niet over te slaan, die worden zo meteen gesteld. Zo stond het ook gewoon keurig in de rijtjes. U heeft volgens mij zich als het goed is ook geprepareerd op deze vragen. Ga uw gang.

Wethouder **Koetsier**: Absoluut. Ik neem u even terug in de tijd, 2021. Toen is er een stedenbouwkundig...

De **voorzitter**: Wacht even wethouder, want er ontstaat nu verwarring.

De heer **Hendrickx**: Ja, we hebben het nu toch over deze vragen, neem ik aan?

De **voorzitter**: Ja, zeker.

De heer **Hendrickx**: Omdat ik even verrast werd over de volgorde.

De **voorzitter**: Ja, nee hoor. Er gaat nu een uitgebreid antwoord komen. De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Er komt inderdaad een uitgebreid antwoord. Eind december 2021 is er een stedenbouwkundig plan van eisen aangenomen door deze raad. Dit plan van eisen stelt de kaders: wat kan en wat niet kan. Stedenbouwkundig, planologisch. Dat gaat over de functies die er komen en het aantal vierkante meters dat bebouwd gaat worden. Dit is de basis, daar is toen ook een motie aangenomen en die motie zegt dat er afgeweken kan worden van het plan van eisen mits ontzettend goed onderbouwd. Waar zijn wij nu ten aanzien van het plan van Stichting Villa Betty? Dat is het vooroverleg. Het vooroverleg is een ambtelijk overleg waarbij de initiatiefnemer in principe toetst of het plan aan de kaders voldoet, waar de ruimte zit en wat er nog aangepast kan worden of moet worden. Ten aanzien van de eerste vraag van de heer Hendrickx, het stedenbouwkundig plan van eisen, of het daaraan voldoet. Dat is waar we naartoe werken en dat is waar het vooroverleg voor is. In het vooroverleg wordt ook aangegeven wat er nog nodig is, wat voor documenten daarvoor zijn en vervolgens zal de ambtelijke organisatie met een advies komen. We lopen gewoon het ruimtelijk...

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, ik zie u opstaan, maar het lijkt me goed als de wethouder gewoon alle antwoorden geeft en dan mag u vervolgvragen stellen.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dat is op zich prima, maar de wethouder zegt vraag 1, maar hij meldt iets anders dan wat bij mij op papier als vraag 1 staat.

De **voorzitter**: Of u zich aan de volgorde van de vragen kan houden. Vraag 1 is: 'Passen de plannen van Villa Betty nu wel of niet binnen de kaders zoals in 2021 door de raad gesteld. Waarom wel of waarom niet?'.

Wethouder **Koetsier:** Nee, dat is duidelijk. Mijn antwoord, en daar ging ik ook naartoe, is dat we straks ook gaan praten over wat er uit het vooroverleg komt. Daar wordt het getoetst en dat is het uitlopen van de gewone ruimtelijke procedure en die eindigt met een advies en een gesprek in het college over wat voor houding het college gaat aannemen. Ten aanzien van de vraag of er een nieuw stedenbouwkundig plan komt: nee. We hebben het huidige stedenbouwkundig plan. Dat geldt, daar is het vooroverleg voor en dan gaan we kijken of het nu aangeboden plan daarin gepast kan worden. Dus hoe ziet het er nu de komende tijd uit? We hebben de overleggen, en het aanleveren van verschillende documenten door de initiatiefnemer. Die worden beoordeeld door de ambtelijke organisatie en vervolgens ingebracht in het college voor een oordeelsvorming. We hebben in 2021 gesproken over Duindigt en de onderligger daar was een duurzame, toekomstbestendige herontwikkeling van Duindigt, inclusief behoud van de paardensport. Dat is nog steeds geldig, een duurzame, toekomstbestendige toekomst van Duindigt. Ten aanzien van het principeoverleg, nogmaals, dit is een ambtelijk overleg en er zijn heel veel vooroverleggen die gepleegd worden met allerlei initiatiefnemers. Dat blijft binnen de ambtelijke organisatie. Dat is niet iets wat naar het college gaat en ook niet iets wat met de raad gedeeld wordt. U vraagt wat de doorlooptijd van een vooroverleg is. Dat hangt af van de complexiteit maar in alle redelijkheid en naar mogelijkheid wordt dit zo snel mogelijk afgehandeld. Ik heb aangegeven dat de grondhouding van het college pas wordt gevormd als de advisering vanuit het vooroverleg komt en ja, daar zijn wij als college voor bevoegd, voor het aannemen van een grondhouding. U vraagt ook wat dan het vervolg is. Stel dat wij een bepaalde houding aannemen, en je zou verder kunnen gaan en dat betekent dan dat de initiatiefnemer een vergunningsaanvraag gaat doen. Dan gaat ook de tikker lopen want dat gaat geld kosten. Uiteindelijk zal dat, als je het hele proces doorloopt, eindigen in een omgevingsvergunning. Dit betreft een ontwikkeling in het landelijk gebied. Dit is waar de raad het verzwaard

adviesrecht kan gaan uitoefenen. Dan zal de raad daarin een mening kunnen vormen. Dan ten aanzien van de grondexploitatie. Die hebben wij niet, maar in principe willen wij heel graag een duurzame, toekomstbestendige exploitatie zien van de stichting, want waar streven we naar? Dat Duindigt niet alleen over vijf jaar nog bestaat, niet over tien jaar, maar dat er aan de realistische horizon nog steeds paardenrennen zijn. Met wie spreken wij als gemeente? Dat zijn verschillende partijen. We hebben met de gemeente Den Haag gesproken. De gemeente Den Haag staat hier zeer neutraal in. Wel paarden, geen paarden, ze hebben gezegd dat het Wassenaars grondgebied is. We praten met Zuid-Holland. De provincie heeft gezegd nog steeds achter het oorspronkelijk stedenbouwkundig plan van eisen te staan en dat dát geldig is. Ze hadden wel een kritische noot op het huidige plan ten aanzien van het aantal huizen. De provincie bekijkt het vooral vanuit een natuurperspectief en het is een kroonjuweel. We hebben een keer gesproken met de bewoners en de bewoners vergeleken toen het oude plan van de oorspronkelijke initiatiefnemer, met het huidige plan en daar hadden zij een mening over. Er werd gevraagd of de bewoners nog betrokken worden bij de verdere ontwikkeling. Dat is natuurlijk de gewone participatie zoals die nu valt onder de Omgevingswet. Verder praten we met de Natuur en Milieufederatie en die kan helpen met het natuurperspectief. Wat valt er nog meer onder inkomsten die een partij als Duindigt kan krijgen? Ze hebben natuurlijk hun traditionele inkomsten maar je zou ook kunnen denken aan CO_2 of natuur. Er zijn andere manieren om extra geld te genereren. Zijn er afspraken gemaakt met andere partijen? Wij hebben als gemeente geen afspraken met andere partijen gemaakt, of beloftes aan andere partijen gedaan ten aanzien van deze ontwikkeling. Zoals aangegeven vallen bewoners in principe onder het participatieplan dat de initiatiefnemer zal moeten uitvoeren. Dank u, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter:** Ik dank u wel. Dan is het woord aan de heer Hendrickx voor aanvullende of verhelderende vragen.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u wel. Ik word van verschillende kanten geappt op dit moment, dat is een nadeel als je niet de portefeuillehouder bent. Laat ik beginnen met het volgende. Dank voor de beantwoording, wethouder. Laat ik beginnen met het volgende. Voor Hart voor Wassenaar is Duindigt verschrikkelijk belangrijk om drie redenen. Het is cultuurhistorisch erfgoed, sinds 1906 is het er. Er waren tijden dat ik als acht- of negenjarige voor de buis lag en die paardjes rondjes zag draven. Henri Buitenzorg is een naam die mij is bijgebleven uit die tijd. Het tweede is dat er een hippische activiteit is die veel belangstelling trekt en waardoor veel economische mogelijkheden worden ontwikkeld, ook daarom vinden we het belangrijk. Het derde dat wij belangrijk vinden, is dat het een groen gebied is. Ik ga naar het volgende plaatje, even voor het begrip. Als je de Landscheidingsweg neemt, die maakt op een gegeven moment een bocht naar links en dan zie je rechts het TNO-gebouw liggen. Degenen die vaak naar Den Haag fietsen, kunnen dat goed observeren. Met de auto zie je het ook wel, denk ik. Als je van dat punt uit naar het zuiden gaat, heb je een camping, een golfterrein, Duindigt en dan bos. Kijk even op Google Maps.

De **voorzitter**: Ik zit even te denken wat u nog voor aanvullende vragen heeft. We kunnen het allemaal volgen, ik ben visueel ingesteld dus ik reisde gewoon met u mee.

De heer **Hendrickx:** Ik probeerde iedereen te helpen.

De **voorzitter**: We hebben ook afgesproken dat dit geagendeerd gaat worden in de commissie, dus daar kan het veel ruimer beschouwd gaan worden.

De heer **Hendrickx:** Ik heb geen inleiding gehad dus ik wil dit stukje als een soort inleiding gebruiken, simpelweg om duidelijk te maken waar wij nu zoveel waarde aan hechten. Voor ons is het een groene zone. Het is een buffer naar Den Haag en daarom zijn wij ervoor dat Duindigt behouden blijft en zijn wij zelfs bereid daar een prijs voor te betalen. De vragen die hier nog op volgen, zijn de volgende. 1, is het behoud van Duindigt voor het gemeentebestuur een belangrijk iets vanuit een ander dan financieel oogpunt? De tweede vraag is nummer 6. Het principeverzoek is reeds 19 februari ingediend; die vraag is niet beantwoord. Ik laat me even souffleren over andere dingen die ik misschien nog moet zeggen of vragen. Waarom is de infobrief pas nu? En de laatste vraag die ik eraan wil koppelen... nee, twee vragen nog. Wij zijn geïnformeerd dat alle informatie die geleverd moest worden daadwerkelijk geleverd is. U zegt dat dat niet aan de orde is, dat dat anders is, kunt u verklaren waarom er verschillende inzichten zijn over datgeen wat geleverd is? De tweede vraag die ik nog wilde stellen, ben ik op dit moment kwijt maar ik hoop dat ik hem nog mag bewaren tot dadelijk.

De **voorzitter**: We doen het in principe in tweeën, maar u heeft nog vijf aanvullende vragen gesteld, dus de wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Dank u, mijnheer de voorzitter. Ik zat nog eventjes te denken over de golfbaan, de camping, de baan en dan weer groen. Het was andersom, de golfbaan en de camping, maar dat terzijde. Ten aanzien van het behoud van Duindigt; voor de gemeente is dat überhaupt niet financieel. Wij werken met de kaders dat Duindigt herontwikkeld wordt, duurzaam en toekomstbestendig met behoud van de paardensport maar wel met de juiste combinatie van natuur en een economische drager om het toekomstbestendig te houden. Ten aanzien van vraag 6: dit heb ik aangegeven. Dit gaat over vooroverleg. Dat is ambtelijk en ambtelijke overleggen worden niet gedeeld met de raad. Er komt nog een advies voor, dat gaat naar het college en daar gaat het college vervolgens een...

De **voorzitter**: Toch even, dat was niet de portee van de vraag, het ging over de behandelingstermijn van het vooroverleg dat op 19 februari is ingediend. Waarom heeft het zoveel tijd gekost?

Wethouder **Koetsier:** Ik lees de vraag waarom het pas eind augustus met de raad gedeeld wordt. Nogmaals, dit is vooroverleg, dit is ambtelijk, en er was sprake van de vraag welke ontwikkelaar nu legaal bevoegd is om met de gemeente te praten. Daar hebben wij als gemeente anders naar gekeken dan de partij Duindigt. Wij hebben daar onze twijfels over gehad en dat heeft tot uitstel geleid. Ten aanzien van alle documenten die binnen zijn: ik zal straks opnoemen welke documenten gevraagd werden, maar ik heb nog absoluut geen langdurig exploitatieplan gezien, geen stedenbouwkundige onderbouwing. Planologisch meen ik wel gezien te hebben, en een solide draft van een anterieure overeenkomst heb ik ook nog niet gezien. Er zijn dus zeer zeker nog documenten die aangeleverd moeten worden.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Ik wilde het hierbij laten want het gaat in tweeën en ik weet dat mevrouw Hofman-de Raad ook vragen heeft over dit onderwerp. Mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman**: Dank u wel, voorzitter. Ik neem nog even mijn computer mee want ik heb een vervolgvraag op datgeen u net aangaf. U zegt dat er vooroverleg is en ik krijg de indruk van u dat dat vooroverleg nog moet plaatsvinden, maar wat is dan het overleg geweest, of tenminste wat is er dan gebeurd na 19 februari, toen het principeverzoek is ingediend door Villa Betty om te kijken of het plan dat zij hebben ingediend zou passen in het stedenbouwkundig plan dat voorligt? Op 29 juli is daar een uitsluitsel over gegeven, past dat het plan al dan niet in het stedenbouwkundig uitgangspunt dat is vastgelegd in 2021, of is het weer iets anders?

De **voorzitter**: Wethouder, dat was nog een aanvullende vraag. Kunt u nog schetsen wat er precies is gebeurd vanaf de 19e tot nu toe, in een aantal grote stappen? Waarom heeft het die tijd gevergd?

Mevrouw **Hofman**: Dat is niet helemaal mijn vraag. U heeft het over vooroverleg en u doet de indruk wekken dat dat vooroverleg nog moet plaatsvinden om tot de conclusie te komen, of heeft dat vooroverleg plaatsgevonden nadat het principeverzoek is ingediend op 19 februari? Toen heeft er vooroverleg plaatsgevonden, neem ik aan?

De **voorzitter**: Het is helder. Wat is een vooroverleg, dat is de vraag.

Wethouder **Koetsier:** Dank u, voorzitter. Nogmaals, een vooroverleg is dat een initiatiefnemer contact zoekt met de gemeente, met de ambtenaren, met een plan en vraagt een mening over of het past en of het zin heeft om dit in het reguliere vergunningsproces te brengen. Op dat moment gaat het ook geld kosten en je wilt natuurlijk als initiatiefnemer van tevoren weten of je plan kans van slagen heeft of dat je iets moet aanpassen. Dat is het idee. We hebben in juli met jullie gedeeld hoe het proces eruitzag. We hebben een procesbrief aan de raad gestuurd en ook aan Duindigt. Op 12 augustus, en ja, dat is laat, is er een gesprek geweest, het vooroverleg. Daar is geen mening gegeven vanuit het ambtelijk overleg maar er is wel gezegd welke documenten we nog nodig hadden om een oordeel te kunnen vormen en een advies aan het college te kunnen geven. Daar is 21 augustus nog een overleg voor geweest en nu wachten we op de laatste documenten om het proces uit te lopen.

Mevrouw **Hofman**: Dat begrijp ik, maar...

De **voorzitter**: Mevrouw, A, u heeft nog niet het woord en B, het lijkt mij verstandig als u naar uw vragenset gaat, dan wordt het vanzelf helder. Ik geef u de mogelijkheid om uw vragen te stellen.

Mevrouw **Hofman**: Dank u, voorzitter. Ik vind het juist daardoor een stuk verwarrender worden, maar in ieder geval heb ik nog maar een enkele vraag omdat de meeste vragen die door mevrouw Van Dijk zijn gesteld ook door mij gesteld zijn. Wat mij opviel, is dat dit, net als de skatebaan ook al een tijdje loopt, de opknapbeurt van Duindigt. In het voorjaar van 2023 zijn we als raad uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de presentatie van het nieuwe plan. U zegt dat u in 2024 nog in dubio was over welke partij Duindigt zou vertegenwoordigen. In uw raadsinformatiebrief schrijft u dat het al in 2023 bekend was dat dat Villa Betty was, dus waarom u dan nog twijfelde of het Bosbeheer of Villa Betty was, kunt u mij misschien nog duiden. Waar het mij met name om gaat, is waarom het allemaal zo ongelooflijk lang heeft geduurd. Op 19 februari is er een principeverzoek gedaan en we zitten nu ergens in september, bijna oktober. Wat is er in die periode allemaal gebeurd en inderdaad was mijn vraag, welke afspraken zijn er gemaakt met Villa Betty? Welke toezeggingen zijn er gedaan? En inderdaad of die exploitatiebegroting er is gekomen of niet, dat heeft u al beantwoord. Eigenlijk is mijn belangrijkste vraag of u kunt reflecteren of reageren op hetgeen de inspreker gisteren heeft gezegd over de tijdsdruk die er zo langzamerhand... We praten over 2021, dat er hier een principebesluit is genomen, en we zitten nu drie jaar verder. Er is een andere partij opgestaan die al sinds het voorjaar van 2023 met een plan onder z'n arm probeert er iets van te maken, en in september 2024 weten we nog niks. Gisteren stond er hier een inspreker die aangaf dat het 1 voor 12, zo niet 12 uur is voor Duindigt. Wat is uw reactie daarop?

De **voorzitter**: Dat zijn de vragen die u wilde stellen? Oké. De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Dank u, mijnheer de voorzitter. Ik heb de heer De Jager ook gehoord en ik heb de heer De Jager ook eerder gezien. We zijn ons bewust van wat er speelt. Hoe het precies allemaal in elkaar zit, weten we niet. We kennen de cijfers niet, we weten wel dat er een hypotheek op zit en hoe zwaar de problemen zijn, is alleen in woorden uitgedrukt. Hoe het precies allemaal zit, en hoe diep het allemaal zit, weten wij niet. Ten aanzien van de vertraging: dit is geen onwil, dit is juridisch. Een van de documenten die gevraagd wordt, is de overeenkomst tussen de ene partij die afgekocht moet worden, en een nieuwe partij, en hoe dat nu juridisch afgekaart wordt. Dat is een document dat juridisch gevraagd werd door de gemeente, zodat we niet in een juridisch gevecht tussen de partijen terechtkomen. Dit is wat ik kan zeggen en dit is het advies dat wij gekregen hebben. Waar we nu staan: het vooroverleg loopt nu, documenten worden gevraagd, dus we zijn dat ruimteproces nu gestart.

De **voorzitter**: Zijn dit antwoorden op de vragen die zijn gesteld? Oké. Dan is er nog de mogelijkheid om daar vervolgvragen op te stellen. Mevrouw Hofman.

Mevrouw **Hofman**: Een vervolgvraag op datgene wat u aangeeft in uw reactie over de financiële positie van Duindigt. U zegt dat u niet weet hoe diep het allemaal zit maar ik bespeur geen enkele urgentie bij u van 'er moet nu heel snel iets gebeuren'. U gaat het inderdaad over twee weken in de commissievergadering behandelen maar ik zou dan ook wel heel graag van u willen weten wat we moeten doen, wat er moet gebeuren, om er wel vaart achter te zetten, want als op een gegeven moment het faillissement van Duindigt wordt aangevraagd en uitgesproken, zijn we natuurlijk vele malen verder van huis. Ik bespeur bij u geen enkele vorm van urgentie dat er iets gedaan moet worden, en dat is nu al anderhalf jaar zo, dat het een beetje door blijft modderen. We moeten wel wat gaan doen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Dank u, mijnheer de voorzitter. Ik ben mij zéér bewust van de urgentie, maar wij zijn wel gebonden aan het proces. Dat is wat we uitlopen. Nogmaals, ik ben me zéér bewust van de urgentie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan zijn er nog aanvullende vragen van de heer Hendrickx op de set van vragen van mevrouw Hofman. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ik heb geen aanvullende vragen, ik heb een aantal conclusies. Zelf zit ik niet goed in dit dossier dus ik ben wat dat betreft afhankelijk van...

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, het zijn actualiteitsvragen, het is geen debat. Volgens mij hebben we ook afgesproken dat het geagendeerd gaat worden voor de commissie van de 30e. Ik zou als uw voorzitter ook eigenlijk willen zeggen – want laten we ook lering trekken uit de discussie die we over de renovatie De Paauw hebben gehad – dat het me goed lijkt als er van de week een mail wordt uitgestuurd met de oproep om vragen te stellen vooraf. Dan is het ook glashelder waar in de commissie over gesproken kan worden, want anders is het ongericht. En dat op de 30e de

antwoorden gegeven kunnen worden op de vragen die gesteld worden. Dan kan de vervolgdiscussie plaatsvinden, dat lijkt me een goede manier van voorbereiding. Dat zou ik dus willen voorstellen, en dan is dit het onderdeel actualiteitsvragen.

De heer **Hendrickx**: Ik zou toch een toevoeging willen doen, juist ook om ervoor te zorgen dat er over twee weken een beter gesprek kan plaatsvinden in de commissie.

De **voorzitter**: Wat is dan uw concrete voorstel om er nog aan toe te voegen?

De heer **Hendrickx**: Mijn voorstel is om dan wél de juiste feiten op tafel te leggen. Ik heb van twee kanten te horen gekregen dat de antwoorden van de wethouder niet stroken met de werkelijkheid. Dat vind ik een ernstig iets, om dat hier vast te stellen, daar heb ik ook geen vragen meer over. Mijn punt is dat ik op verschillende punten van twee kanten te horen krijg dat dit niet klopt, dat dit niet klopt en dat dat niet klopt. Dat is een waarschuwing die ik voor over twee weken wil meegeven aan deze wethouder: dan gaan we over andere dingen praten, wanneer we er niet uitkrijgen wat eruit kan komen, wat we inmiddels zelf ook weten onder andere van de provincie. Het laatste dat ik erover wil zeggen, en dit is echt het allerlaatste, is dat dit voor ons een belangrijk iets is. Hier hebben we heel nadrukkelijk het gevoel dat er veel meer is dan wij hier medegedeeld krijgen en wat er aan de hand is. Dat willen wij over twee weken horen en dat is een opdracht aan het college.

De **voorzitter**: Goed, in algemene zin: die mail zal verstuurd gaan worden met een oproep om ook aan de voorkant de vraag te stellen want dat gaat de behandeling in de commissie en de goede beantwoording ook alleen maar ten goede komen.
Wij zijn bij de laatste set vragen en die is van de heer Wesselingh. Ik geef u graag het woord over het verwijderen van de geveltuinen in de Van Hogendorpstraat.

De heer **Wesselingh**: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een aantal vragen naar aanleiding van bewoners die zich slecht geïnformeerd voelen. Het gaat om het volgende. De herinrichting van het centrum is van start gegaan en nu blijkt dat ook de geveltuinen van tien woningen die ertegenover zijn, in de Hogendorpstraat, worden verwijderd. Deze geveltuinen zijn sinds de oplevering van de woningen in de jaren vijftig door bewoners zelf goed onderhouden. Daar is veel tijd en moeite voor de bewoners in gestoken. De bewoners zijn niet of slecht op de hoogte gesteld van deze verwijdering, dus de vragen aan de wethouder zijn: 1, is de wethouder op de hoogte van deze ingreep van de geveltuinen? 2, sinds wanneer is bekend dat de geveltuinen moeten worden verwijderd? 3, stond dit in het oorspronkelijke plan? 4, wat is de reden dat een geveltuin die goed wordt onderhouden moet worden verwijderd? 5, heeft de gemeente elke bewoner die getroffen wordt door deze verwijdering op de hoogte gesteld? 6, wat zijn de acties geweest van de gemeente om bewoners te informeren? 7, kan de geveltuin niet blijven voor de bewoners die daar de voorkeur aan geven? Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder centrum en geveltuinen. Even de groene das, ja zeker, het blijft een thema.

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter. Ja, inderdaad. Even voor de duidelijkheid, de geveltuinen waar we het over hebben, betekenen dat er één tegel is gekanteld, waardoor je een centimeter of dertig hebt om je eigen plantjes te hebben voor je eigen woning. Dat is waar we het bij geveltuinen in dit geval over hebben. Zijn mensen geïnformeerd over het hele proces? Ja, rondom de revitalisering van het centrum wel. Alle bewoners hebben een brief ontvangen. Ze zijn ook allemaal uitgenodigd voor een informatieavond om kennis te nemen van de plannen. Daar is ook het hele inrichtingsplan besproken. Daarnaast voldoen we natuurlijk ook aan de motie van de heer Pesman om bouwborden en dergelijke beschikbaar te stellen met alle informatie. Gelukkig heeft de aannemer ook, daar zijn we erg blij mee, een eigen kantoor in de Langstraat geopend voor iedereen die vragen heeft over de inrichting. Die kunnen via de app worden gesteld, maar je kunt ook gewoon binnenlopen als je in de buurt woont. Dan betreft de geveltuinenkwestie. We hebben er nu met een aantal mensen gesprekken over gehad en de geveltuinen kunnen blijven, als mensen dat willen. We gaan er dus in principe voor zorgen dat iedereen, dat zijn een stuk of tien mensen, de eerste dertig centimeter die ze hebben voor hun plantje gewoon kunnen behouden. Ik hoop dat ik daarmee de heer Wesselingh toch heel blij maak op dit moment. Het is de laatste vraag, dus ik vind het heel mooi dat we daarmee kunnen eindigen.

De **voorzitter**: De heer Wesselingh voor een vervolg.

De heer **Wesselingh**: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter en dank u wel, mijnheer de wethouder voor het informeren. Ik ben reuzeblij met dit bericht. Het kleine aspect dat erbij zit, is het informeren van bewoners over dat ze verwijderd moesten worden. Kunt u mij nu zeggen dat u de bewoners nu informeert met een brief dat dit het geval is en dat iedereen zich daarbij gerust kan voelen?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Ik zou het zo doen. Wij zijn op ambtelijk niveau al met een heleboel bewoners in gesprek. Het zijn er tien, dus dat is een overzichtelijk aantal. Wij zullen dus naar die mensen die boodschap overbrengen voor zover dat nog niet is gedaan, want we hebben met een aantal mensen al contact. Vandaar dat ik de toezegging zo wil doen. Ik wil niet extra brieven sturen die al zijn gestuurd. Er zijn ook mensen die persoonlijke gesprekken ingepland hebben gekregen om dit verder uit te discussiëren. De toezegging is gedaan en iedereen wordt ervan op de hoogte gesteld via het kanaal waarop ze nu al contact hebben met de gemeente.

De **voorzitter**: Oké, dank. Dan hebben we de vragenronde gehad.

12. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Voordat ik de vergadering sluit, graag nog even aandacht voor het volgende. Morgenavond is er een thema-avond over het grondstoffenbeleid van Wassenaar over tien jaar. Commissielid Kleizen van GroenLinks is daar vooral heel actief in geweest. Er zijn ontzettend veel mooie sprekers die morgenavond naar De Paauw gaan komen om daar een mooie avond over te hebben. Het zou heel erg goed zijn als daar vanuit de raad en de commissie een goede opkomst voor is, want het zou zonde zijn als al die informatie niet bij u terecht zou komen. Die breng ik dus nog gaarne onder uw aandacht. Dan, aankomende vrijdag, 20 september, gaan we vieren in de Warenar dat er veertig jaar bij-Bus is. Daar bent u ook allemaal voor uitgenodigd, kom erbij, het schijnt een mooi feest te worden. De bij-Bus is een mooie avond en langzaam zak ik in het ouderenbeleid, want op vrijdag 27 september a.s. heeft uw eigen feestcommissie een mooi werkbezoek georganiseerd naar het Van Ommerenpark en het Amarosa Sophieke. Sterker nog: wij gaan daar ook eten. Tot nu toe hebben we zes aanmeldingen. Dat is echt te weinig. Ik ga ervan uit dat dat er meer gaan worden. Als u dat deze week zou willen doorgeven. Het is van 15.00 tot 19.00 uur en we gaan het komend jaar veel praten over het ouderenbeleid in Wassenaar, er komt een woonzorgvisie aan. Het is dus zeer, zeer mooi dat ook dit actuele onderwerp gewoon in eigen dorp bekeken kan worden. Dus ook deze, mede namens de feestcommissie, breng ik nog onder uw aandacht. U kunt zich aanmelden via de griffie. Ik wens u allen nog een genoeglijke avond. Ik sluit hierbij de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 15 oktober 2024.

De griffier,

dhr. J. Kleinhesselink

De voorzitter,

dhr. L.A. de Lange